Amendement-Kuyper

OP

DE ONGEVALLENWET.

LEIDEN. — D. DONNER. — 1899.

Amendement-Kuyper

OP

DE ONGEVALLENWET.

LEIDEN. — D. DONNER. — 1899.

INHOUD.

Wettelijke verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen in bepaalde bedrijven.

ONTWERP VAN WET,
gelijk het luidt na de daarin tot 9 Juni 1899 gebrachte wijzigingen.

N°. 14.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is voor bepaalde bedrijven bij de wet te voorzien in de verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen, aan hen in de uitoefening van het bedrijf overkomen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK I.

Inleidende bepalingen.

Artikel 1.

De werklieden in de na te noemen bedrijven zijn volgens de bepalingen dezer wet verzekerd tegen de geldelijke gevolgen van ongevallen, aan hen in de uitoefening van het bedrijf overkomen.

Artikel 2.

Met een ongeval, den werkman in de uitoefening van het bedrijf overkomen, wordt gelijkgesteld:

1°. een ongeval, dat den werkman heeft getroffen terwijl hij den schafttijd doorbracht op eene plaats, daartoe door den werkgever aangewezen en tot de onderneming behoorende, mits het ongeval niet het gevolg is van door hem verrichte handelingen, welke geen verband hielden met het in de onderneming uitgeoefende bedrijf;

2°. een ongeval, dat een gevolg is van hulp, welke de werkman verleende of trachtte te verleenen aan iemand in de onderneming werkzaam, wien in de werkplaats of ter plaatse, waar bedoelde werkman het bedrijf uitoefende, een ongeval dreigde te overkomen of was overkomen;

3°. een ongeval, dat den werkman binnen het gebied der onderneming buiten den werktijd is overkomen, terwijl hij zich langs den gewonen of daarvoor aangewezen weg met voorkennis of goedvinden van den werkgever naar of van het werk begaf, mits het ongeval geen gevolg is van verrichtingen van den werkman, welke niet noodig waren om naar of van het werk te gaan.

Artikel 3.

Onder werkgever verstaat deze wet ieder, natuurlijke of rechtspersoon, die anderen in dienst heeft voor de uitoefening van eenig bedrijf, genoemd of bedoeld in artikel 11.

Onder werkman verstaat deze wet ieder, die in dienst van den werkgever in diens onderneming werkzaam is, voor een dagloon, vier gulden niet te boven gaande.

Volontairs, leerlingen en dergelijke personen, die wegens hunne onvoltooide opleiding nog geen loon ontvangen, worden als werklieden beschouwd.

Artikel 4.

Onder verzekeringsplichtig bedrijf verstaat deze wet een bedrijf, genoemd of bedoeld in artikel 11.

Onder verzekeringsplichtige onderneming verstaat deze wet eene onderneming, waarin een verzekeringsplichtig bedrijf wordt uitgeoefend.

Indien een publiekrechtelijk lichaam door in zijnen dienst zijnde personen zoodanige werkzaamheden doet verrichten, dat die personen ingevolge artikel 1 verzekerd zouden zijn, indien zij die werkzaamheden in dienst van een privaat persoon verrichtten, wordt het publiekrechtelijk lichaam ten aanzien dier werkzaamheden geacht een verzekeringsplichtig bedrijf uit te oefenen.

Artikel 5.

Onder krachtwerktuig verstaat deze wet ieder toestel, bestemd tot het drijven van een of meer arbeidswerktuigen.

Artikel 6.

Behoudens het bepaalde in het derde lid van dit artikel verstaat deze wet onder loon elke uitkeering, welke de verzekerde als vergoeding voor zijnen arbeid of gedurende staking van den arbeid van zijnen werkgever ontvangt.

Indien het loon gedeeltelijk of geheel bestaat in huisvesting, verstrekkingen in natura of wel in beide, wordt de geldswaarde daarvan geschat volgens de waarde ter plaatse van verstrekking.

Bij het onderzoek of een persoon, wien het ongeval is overkomen, terwijl hij in dienst was van den werkgever en in diens onderneming werkzaam, een werkman was, worden niet als loon beschouwd premiën, gratificatiën, winstaandeelen en dergelijke wisselvallige inkomsten.

Artikel 7.

Het loon van werklieden, die voor den werkgever ook werkzaamheden of diensten verrichten, welke niet tot het verzekerings-

plichtige bedrijf behooren, wordt voor de toepassing van deze wet geacht geheel in het verzekeringsplichtige bedrijf te zijn verdiend.

Artikel 8.

Deze wet verstaat onder dagloon: het loon dat een werkman, toen het ongeval hem trof, gemiddeld per dag verdiende in de onderneming, waarin het ongeval plaats greep.

Voor de berekening van het dagloon gelden de volgende bepalingen:

I. Indien de werkman reeds een jaar werkzaam was in die onderneming, wordt het loon, door hem van zijnen werkgever ontvangen gedurende het aan het ongeval voorafgaande jaar, gedeeld door het aantal dagen, waarop door hem in dat jaar voor den werkgever is gearbeid.

Heeft gedurende dat jaar in de onderneming staking van arbeid plaats gehad, dan zullen voor de toepassing van deze wet de dagen, waarop niet gearbeid is, maar waarvoor de werkman van zijnen werkgever loon heeft ontvangen, als arbeidsdagen worden beschouwd. Indien dit loon minder heeft bedragen dan het in de week vóór de staking bedroeg, wordt het geacht gelijk te zijn aan het loon, dat in die dagen gemiddeld is verdiend door gelijksoortige arbeiders in hetzelfde of in een soortgelijk bedrijf in dezelfde gemeente of in naburige gemeenten.

II. Was de werkman op den dag van het ongeval nog geen jaar werkzaam in de onderneming, in dienst waarvan hem het ongeval trof, of was hij ten minste gedurende zeven dagen in dat jaar door ziekte of ongeval verhinderd zijn gewoon loon te verdienen, dan wordt zijn dagloon gerekend gelijk te zijn aan dat van een gelijksoortigen arbeider, die op bedoelden dag een jaar werkzaam is in dezelfde of in eene naburige onderneming en niet een gedeelte van dat jaar door ziekte verhinderd is geweest te arbeiden, indien dezen op dien dag een ongeval was overkomen.

Is op den dag van het ongeval geen gelijksoortige arbeider gedurende een jaar werkzaam in dezelfde of in eene naburige onderneming, dan wordt het dagloon van den werkman gerekend te bedragen een driehonderdste gedeelte van het loon, dat gedurende het aan den dag van het ongeval voorafgaande jaar gemiddeld is verdiend door gelijksoortige arbeiders in hetzelfde of in een soortgelijk bedrijf in dezelfde gemeente of in naburige gemeenten.

III. Ten aanzien van werklieden in door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te noemen bedrijven, welke volgens hunnen aard niet gedurende het geheele jaar maar slechts gedurende een zekeren tijd van het jaar worden uitgeoefend, wordt door Ons, hetzij in het algemeen, hetzij ten opzichte van bepaalde gemeenten, een bedrag vastgesteld, dat als het dagloon dier werklieden zal worden beschouwd, met dien verstande, dat voor de verschillende hier bedoelde bedrijven en voor de verschillende soorten van werklieden in hetzelfde bedrijf verschillende bedragen kunnen worden vastgesteld.

Artikel 9.

Het dagloon van volontairs, leerlingen en dergelijke personen, die wegens hunne onvoltooide opleiding nog geen loon ontvangen

of niet het loon, dat in de gemeente, waarin de onderneming gevestigd is, of in de naburige gemeenten de minst betaalde volslagen werklieden in het vak, waarin de opleiding plaats vindt, ontvangen, wordt voor de toepassing dezer wet gerekend te bedragen een driehonderdste gedeelte van het loon dat gedurende het aan den dag van het ongeval voorafgaande jaar gemiddeld is verdiend door de bovenbedoelde minst betaalde volslagen werklieden, maar niet meer dan één gulden.

Is het ongeval voorgekomen in de uitoefening van eenig bedrijf, bedoeld in het laatste lid van artikel 8, dan wordt, indien het dagloon volgens de bepaling, in genoemd lid vervat, meer dan één gulden zou bedragen, dit laatste bedrag als grondslag voor de vaststelling der schadeloosstellingen en de berekening der verschuldigde premie genomen.

Artikel 10.

De bepalingen dezer wet zijn ook van toepassing:

a. op den werkgever, wiens onderneming in Nederland gevestigd is, voor zooveel hij zijn bedrijf in het buitenland uitoefent, ten aanzien van den werkman, dien hij daarvoor gebruikt en die zijne woonplaats in het Rijk heeft;

b. op den sub *a* bedoelden werkman, die in het buitenland door een ongeval wordt getroffen.

De bepalingen dezer wet zijn niet van toepassing:

1°. op den werkgever, die zijn bedrijf in Nederland uitoefent doch wiens onderneming buiten Nederland is gevestigd, ten aanzien van den werkman, dien hij daarvoor hier te lande gebruikt en die hier te lande niet zijne woonplaats heeft, indien in het land, waar de onderneming is gevestigd, eene verplichte verzekering tegen ongevallen bestaat, welke niet van toepassing is ten aanzien van den werkman, die in Nederland zijne woonplaats heeft en die voor eene in Nederland gevestigde onderneming in het land waar de onderneming is gevestigd het bedrijf uitoefent;

2°. op den werkman, die, in dienst van den sub 1 bedoelden werkgever, diens bedrijf in Nederland uitoefent en aldaar niet zijne woonplaats heeft, indien in het land, waar de onderneming van zijn werkgever is gevestigd, eene verplichte verzekering tegen ongevallen bestaat, welke niet van toepassing is ten aanzien van den werkman, die in Nederland zijne woonplaats heeft en die voor eene in Nederland gevestigde onderneming in het land waar de onderneming is gevestigd het bedrijf uitoefent.

HOOFDSTUK II.

Verzekeringsplichtige bedrijven.

Artikel 11.

De bedrijven, in artikel 1 bedoeld, zijn:

1°. de bedrijven, voor welker gedeeltelijke of geheele uitoefening eenig krachtwerktuig wordt gebruikt;

2°. de bedrijven, voor welker gedeeltelijke of geheele uitoefening gewoonlijk stoom of gassen worden gebezigd, welker spanning in verband met den inhoud der toestellen, welke den stoom of de gassen bevatten, eene grens overschrijdt, door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur aan te geven;

3°. de bedrijven, voor welker gedeeltelijke of geheele uitoefening door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur op te noemen ontplofbare of vluchtige, licht ontbrandbare stoffen of wel stoffen, welker dampen met lucht vermengd ontplofbare mengsels opleveren, gewoonlijk worden gebruikt of verwerkt in eene grootere hoeveelheid dan bij bedoelden algemeenen maatregel van bestuur is bepaald;

4°. de bedrijven van vervaardigen, vervoeren of bewaren van een of meer der stoffen, als bedoeld sub 3;

5°. de bedrijven van handelaars in stoffen, als bedoeld sub 3, die voor de uitoefening van hun bedrijf gewoonlijk van een of meer dier stoffen meer dan eene door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen hoeveelheid in voorraad hebben;

6°. de schippersbedrijven met schepen, welke in den regel van eene plaats hier te lande naar eene andere plaats hier te lande varen, of met schepen, welke in den regel binnen dezelfde plaats varen, zoomede de schippersbedrijven met schepen, welke uitsluitend de rivieren en binnenwateren bevaren en tevens geregeld van buitenslands komen of naar buitenslands bestemd zijn;

7°. het veerschippersbedrijf;

8°. het visschersbedrijf, uitgeoefend op rivieren of binnenwateren;

9°. het scheepsmakers- en scheepssloopersbedrijf;

10°. het scheepstakelaarsbedrijf;

11°. het bedrijf, uitgeoefend door bergers van schepen en ladingen;

12°. het bedrijf van exploiteeren van droogdokken;

13°. de bedrijven, uitgeoefend door spoor-, tram-, omnibus-, rijtuig- en rijpaardenondernemingen;

14°. de bedrijven van ballastondernemers en van laden, lossen, stapelen, wegen, meten, vervoeren of wegbergen van goederen;

15°. de bedrijven van maken, herstellen, opbreken of afbreken van wegen, spoor- of tramwegen, kanalen, sluizen, havens, dokken, bruggen, dijken of andere waterwerken;

16°. het duikersbedrijf;

17°. de bedrijven van plaatsen, leggen, herstellen, onderzoeken of wegnemen van riolen, buisleidingen, electrische geleidingen of bliksemafleiders;

18°. het aardwerkers-, grondwerkers-, heiers-, bagger-, grondboorders- en welputtenmakersbedrijf;

19°. het vervenersbedrijf;

20°. de bedrijven van delven van ijzererts, grint of keien;

21°. het bedrijf van exploiteeren van steengroeven;

22°. de bedrijven van bewerken van diamant of andere edelsteenen;

23o. de bedrijven van bouwondernemers en van sloopers van bouwwerken;

24o. de bedrijven van maken, herstellen of onderzoeken van dakbedekkingen.

25o. het schilders- en glazenmakersbedrijf;

26o. het behangers- en stoffeerdersbedrijf;

27o. het stukadoorsbedrijf;

28o. de bedrijven van glazenwasschers, van schoonmaken van gebouwen en van verrichten van werkzaamheden aan gevels met toebehooren;

29o. het schoorsteenvegersbedrijf;

30o. de bedrijven van exploiteeren van gasfabrieken;

31o. de bedrijven van bewerken of verwerken van metaal, steen, hout, kurk of riet alsmede de bedrijven van bewerken of verwerken van stroo, voor zoover deze worden uitgeoefend in ondernemingen, waar voor de uitoefening der bedrijven werktuigen worden gebezigd;

32o. de bedrijven van vervaardigen of bewerken van glas, aardewerk, kalk, borstelwerk, leder-, caoutchouc- of papierwaren, cartonnages, vlas, touw, zeil of zeep;

33o. het mandenmakersbedrijf;

34o. het leerlooiersbedrijf;

35o. het schoenmakersbedrijf voor zoover dat wordt uitgeoefend in ondernemingen, waar voor de uitoefening van het bedrijf werktuigen worden gebruikt;

36o. de bedrijven, uitgeoefend door steen-, tegel- en pannenfabrikanten;

37o. het bedrijf, uitgeoefend door cementijzerfabrikanten;

38o. het drukkers- en boekbindersbedrijf;

39o. het zoutziedersbedrijf;

40o. het apothekersbedrijf, het bedrijf, uitgeoefend in laboratoria voor chemisch en technisch onderzoek, en de bedrijven, uitgeoefend door vervaardigers van chemicaliën;

41o. het bedrijf van exploiteeren van abattoirs, het slachters- en vleeschhouwersbedrijf en de bedrijven, uitgeoefend door vleeschwarenfabrikanten;

42o. de bedrijven, uitgeoefend door fabrikanten van verduurzaamde levensmiddelen of vruchtensappen;

43o. het vischdrogers-, vischrookers- en vischzoutersbedrijf;

44o. het bierbrouwers- en azijnmakersbedrijf;

45o. de bedrijven, uitgeoefend door distillateurs van gegiste vloeistoffen, en het jenever- en likeurstokersbedrijf;

46o. het moutersbedrijf;

47o. het bedrijf, uitgeoefend door mineraalwaterfabrikanten;

48o. de bedrijven, uitgeoefend door koffiestroop- of cichoreifabrikanten;

49°. het bedrijf van boterfabrikanten, die voor de uitoefening van het bedrijf centrifuges gebruiken;

50°. het vetsmeltersbedrijf;

51°. het olie-, lak- en vernisstokersbedrijf;

52°. het bedrijf, uitgeoefend door zegellakfabrikanten;

53°. het gistpakkersbedrijf;

54°. het tabakskerversbedrijf;

55°. het lompensorteerdersbedrijf;

56°. het lantaarnopstekersbedrijf;

57°. het brandweerbedrijf;

58°. de bedrijven van reinigen van wegen, straten, pleinen, kolken, riolen of secreten, die van weghalen van asch of vuil en het bedrijf van mestbereiding.

Ten aanzien van die omschrijvingen, vervat in het eerste lid, welke eene groep van bedrijven omvatten, wordt door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur bepaald, welke bedrijven tot iedere groep behooren.

Artikel 12.

De bedrijven van landbouw, veehouderij, tuinbouw en boschbouw, het bedrijf van personen- of goederenvervoer met schepen, niet bedoeld in artikel 11 sub 6, en het visschersbedrijf, uitgeoefend buiten rivieren en binnenwateren, zijn niet verzekeringsplichtig, ook al wordt ter gedeeltelijke of geheele uitoefening van het bedrijf eenig krachtwerktuig gebruikt.

Evenmin zijn verzekeringsplichtig de schippersbedrijven, bedoeld in artikel 11 sub 6, indien zij worden uitgeoefend met één schip van niet grooter inhoud dan 60 M^3, dat niet door eenig krachtwerktuig wordt bewogen.

Artikel 13.

Wanneer een ondernemer, die een in artikel 11 sub 6 bedoeld bedrijf uitoefent, door in zijnen dienst zijnde personen goederen, welke hij per schip heeft vervoerd of moet vervoeren, doet laden, lossen, stapelen, wegen, meten, vervoeren of wegbergen, wordt voor de toepassing van deze wet het schippersbedrijf ten aanzien van deze werkzaamheden geacht ook het laden, lossen, stapelen, wegen, meten, vervoeren of wegbergen van goederen te omvatten.

Wanneer een ondernemer, die het schippersbedrijf uitoefent met schepen, niet bedoeld in artikel 11 sub 6, en die hier te lande den zetel zijner onderneming of een agent heeft, door in zijnen dienst zijnde personen goederen, welke hij per schip heeft vervoerd of moet vervoeren, hier te lande doet laden, lossen, stapelen, wegen, meten, vervoeren of wegbergen, wordt hij voor de toepassing van deze wet ten aanzien van die werkzaamheden geacht het bedrijf van laden, lossen, stapelen, wegen, meten, vervoeren of wegbergen van goederen uit te oefenen.

HOOFDSTUK III.

Van de Rijksverzekeringsbank.

Artikel 14.

Ter uitvoering van het bepaalde in artikel 1 dezer wet is te 's-Gravenhage eene Rijksinstelling gevestigd, welke den naam draagt van Rijksverzekeringsbank.

De kantoren der posterijen zijn tevens de kantoren der Rijksverzekeringsbank.

Artikel 15.

Het boekjaar der Rijksverzekeringsbank loopt van 1 Januari tot en met 31 December.

Artikel 16.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank bestaat uit drie leden, die evenals de daaraan ondergeschikte ambtenaren door Ons worden benoemd, geschorst en ontslagen.

Uit de leden wordt door Ons een voorzitter aangewezen.

De voorzitter vertegenwoordigt de bank in en buiten rechten.

De voorzitter wordt bij verhindering, afwezigheid of ontstentenis vervangen door den oudstbenoemde der overige bestuursleden en, indien deze bij hetzelfde besluit benoemd zijn, door dengene, die in het besluit het eerst genoemd is.

Door Ons worden drie plaatsvervangende bestuursleden benoemd. Zij worden door ons geschorst en ontslagen; zij ontvangen geene bezoldiging.

Aan de Rijksverzekeringsbank wordt een door Ons te benoemen wiskundig adviseur verbonden. Hij wordt door Ons geschorst en ontslagen.

De instructiën voor het bestuur, voor den wiskundigen adviseur en voor de ambtenaren worden door Ons vastgesteld, gehoord den bij artikel 19 vermelden Raad van toezicht.

De bezoldigingen van den voorzitter en de overige leden van het bestuur, van den wiskundigen adviseur en van de ambtenaren worden door Ons vastgesteld.

Den plaatsvervangenden bestuursleden kan voor hunne werkzaamheden door Ons eene vergoeding worden toegekend.

Door Ons kan bij algemeenen maatregel van bestuur worden bepaald, dat de benoeming, de schorsing en het ontslag der ambtenaren, of van sommigen hunner, zullen geschieden door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Artikel 17.

Het bestuur is verantwoordelijk en rekenplichtig aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Artikel 18.

Het bestuur zorgt jaarlijks voor de samenstelling eener ongevallenstatistiek en doet om de vijf jaren eene wetenschappelijke balans opmaken.

HOOFDSTUK IV.

Van den Raad van toezicht.

Artikel 19.

Op den toestand en het beheer der Rijksverzekeringsbank wordt toezicht uitgeoefend door een Raad van toezicht.

De Raad van toezicht bestaat uit ten hoogste negen leden, die door Ons worden benoemd, geschorst en ontslagen.

De leden worden voor een derde gedeelte uit de werkgevers en voor een derde gedeelte uit de werklieden benoemd.

Na verloop van drie jaren na het in werking treden dezer wet treedt iedere twee jaren op den 1sten Juli een derde gedeelte der leden af volgens daarvan op te maken rooster.

Die ter vervulling eener plaats, welke binnen den bepaalden tijd is opengevallen, tot lid van den Raad is benoemd, treedt af op het tijdstip, waarop degeen, in wiens plaats hij benoemd is, moest aftreden.

De aftredende is eerst na verloop van één jaar weder benoembaar ten ware zijn lidmaatschap, dat met zijn aftreden eindigde, nog geen drie jaren geduurd had.

In geval van vacature doet de Raad Ons eene aanbevelingslijst van ten minste twee personen toekomen.

Uit de leden wordt door Ons een voorzitter aangewezen.

Aan den voorzitter en de overige leden van den Raad worden presentiegelden toegelegd; zij ontvangen geene bezoldiging.

Aan den Raad kan door Ons een secretaris worden toegevoegd, zoo noodig op eene door Ons te bepalen bezoldiging. Hem wordt door Ons eene jaarlijksche vergoeding voor bureelkosten toegelegd.

De secretaris wordt benoemd voor den tijd van vijf jaren, maar kan te allen tijde door Ons worden geschorst of ontslagen.

Tot regeling der werkzaamheden van den Raad worden door Ons, den Raad gehoord, de noodige voorschriften gegeven.

HOOFDSTUK V.

Van den omvang der schadeloosstellingen en de berekening daarvan.

Artikel 20.

De Rijksverzekeringsbank verleent den verzekerde, wien een ongeval overkomt in de uitoefening van het bedrijf, als schadeloosstelling genees- en heelkundige behandeling of vergoeding daarvoor volgens regelen bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

Artikel 21.

Indien het ongeval in artikel 20 bedoeld ten gevolge heeft, dat de verzekerde eene week na den dag van het ongeval naar het oordeel van den door het bestuur der Rijksverzekeringsbank aangewezen geneesheer niet in staat is in de onderneming van zijn werkgever werkzaam te zijn, ontvangt hij van de Rijksverzekeringsbank bovendien eene tijdelijke uitkeering van den achtsten dag na het ongeval af gedurende den tijd van zijne ongeschiktheid maar uiterlijk tot den twee en twintigsten dag na het ongeval.

Deze uitkeering bedraagt per dag, de Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen niet medegerekend, vijftig percent van des verzekerden dagloon.

Artikel 22.

Indien het ongeval, in artikel 20 bedoeld, tengevolge heeft, dat de verzekerde drie weken na den dag van het ongeval gedeeltelijk of geheel ongeschikt is tot werken, ontvangt hij van de Rijksverzekeringsbank als verdere schadeloosstelling eene geregelde uitkeering, rente genaamd, gedurende den tijd van zijne gedeeltelijke of geheele ongeschiktheid tot werken te rekenen van den twee en twintigsten dag na het ongeval.

Deze rente bedraagt per dag, de Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen niet medegerekend:

a. in geval van geheele ongeschiktheid tot werken zeventig percent van des verzekerden dagloon;

b. in geval van gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken een deel der sub *a* genoemde rente in verhouding tot de verloren geschiktheid tot werken.

Voor de vaststelling van de in dit en in het vorige artikel bedoelde schadeloosstellingen komt het dagloon, hetwelk meer dan vier gulden bedraagt, voor dat meerdere niet in aanmerking.

Artikel 23.

Voor de toepassing van deze wet wordt een werkman geheel of gedeeltelijk ongeschikt geacht tot werken, indien hij geheel of gedeeltelijk ongeschikt is geworden tot arbeid, welke overeenkomt met zijne krachten vóór het ongeval en met zijne bekwaamheden.

Artikel 24.

Indien de verzekerde ten gevolge van een ongeval, hem in de uitoefening van het bedrijf overkomen, overlijdt, keert de Rijksverzekeringsbank de navolgende schadeloosstellingen uit:

1°. voor begrafeniskosten dertigmaal het dagloon van den overledene, uit te betalen aan dengene van de nagelaten betrekkingen, die aanspraak op eene rente heeft en voor de begrafenis heeft gezorgd;

2°. eene rente aan de nagelaten betrekkingen van den overledene te rekenen van den dag van het overlijden.

Het bepaalde in het derde lid van art. 22 is van toepassing.

Artikel 25.

De rente, in het vorige artikel sub 2 genoemd, bedraagt per dag, de Zondagen en algemeen erkende Christelijke feestdagen niet medegerekend:

a. voor de vrouw, met wie de overledene ten tijde van het ongeval gehuwd was, tot haren dood of haar opvolgend huwelijk dertig percent van des overledenen dagloon;

b. voor den man, met wien de overledene ten tijde van het ongeval gehuwd was, indien deze zijn kostwinner was, tot zijnen dood of zijn opvolgend huwelijk zooveel als de overledene in den regel tot zijn levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig percent van haar dagloon;

c. voor elk wettig kind van den overledene vijftien percent, en bijaldien dit kind ouderloos is of wordt, twintig percent van het dagloon van den overledene;

d. voor elk natuurlijk kind, dat door den overledene wettiglijk erkend was ten tijde van het ongeval, vijftien percent, en, bijaldien dit kind ouderloos is of wordt, twintig percent van het dagloon van den overledene;

e. voor de ouders of bij ontstentenis van deze voor de grootouders van den overledene, indien deze hun kostwinner was, zooveel als hij in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig percent van zijn dagloon en wel tot den dood van den langstlevende;

f. voor elk ouderloos kleinkind van den overledene, indien deze zijn kostwinner was, zooveel als hij in den regel tot diens levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan twintig percent van zijn dagloon;

g. voor de schoonouders van den overledene, indien deze hun kostwinner was, zooveel als hij in den regel tot hun levensonderhoud bijdroeg, doch niet meer dan dertig percent van zijn dagloon en wel tot den dood van den langstlevende; het recht voor de schoonouders op rente houdt eveneens op in de gevallen, bedoeld sub 1 en 2 van artikel 377 van het Burgerlijk Wetboek.

Het bepaalde in het derde lid van artikel 22 is van toepassing.

Artikel 26.

Indien de in het vorige artikel sub *a* bedoelde weduwe een huwelijk aangaat, houdt zij op rentetrekster te zijn, maar zij ontvangt als afkoopsom harer rente een bedrag in eene van tweemaal hare jaarrente.

Deze bepaling geldt eveneens voor den weduwnaar, bedoeld in het vorig artikel sub *b*.

Artikel 27.

Een kind of kleinkind trekt de hem toegekende rente tot zijn voleindigde zestiende levensjaar.

Artikel 28.

De renten, toegekend aan de personen, bedoeld in artikel 25, zullen te zamen niet meer bedragen dan zestig percent van des overledenen dagloon, met dien verstande dat de personen, bedoeld in artikel 25 sub *g*, alleen aanspraak hebben op eene rente, indien de personen, bedoeld in hetzelfde artikel sub *a*, *b*, *c*, *d*, *e* en *f*; de personen, bedoeld sub *f*, indien de personen, bedoeld sub *a*, *b*, *c*, *d* en *e*; de personen, bedoeld sub *e*, indien de personen, bedoeld sub *a*, *b*, *c* en *d*, alle hunne volle rente hebben ontvangen.

Indien de personen, bedoeld in artikel 25 sub *a*, *b*, *c* en *d*, te zamen meer dan zestig percent van des overledenen dagloon zouden ontvangen, dan zal elke rente eene evenredige vermindering ondergaan.

Indien van de kleinkinderen, als bedoeld in artikel 25 sub *f*, meer dan één in leven zijn en elk kleinkind niet zijne volle rente kan ontvangen, zal de rente van elk kleinkind eene evenredige vermindering ondergaan.

Artikel 29.

De verzekerde, die met opzet het ongeval heeft veroorzaakt, en diens nagelaten betrekkingen, zoomede de verzekerde, wien het ongeval ten gevolge van zijne dronkenschap overkomen is, hebben geene aanspraak op eenige schadeloosstelling, in de voorgaande artikelen vermeld.

Hij, die tot de nagelaten betrekkingen van den overledene behoorende, opzettelijk of in dronkenschap het ongeval heeft veroorzaakt, dat het overlijden ten gevolge had, heeft geene aanspraak op eene rente.

Artikel 30.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank is bevoegd zoo dikwijls als het zulks noodig oordeelt, den door een ongeval getroffen verzekerde op te roepen alsmede ter plaatse, door het bestuur te bepalen, te ondervragen of te doen ondervragen en door deskundigen, door het bestuur daartoe aangewezen, te doen onderzoeken.

De getroffene, die opgeroepen niet verschijnt of die weigert de door of vanwege het bestuur gestelde vragen te beantwoorden of zich door de door het bestuur aangewezen deskundigen te laten onderzoeken, verliest, tenzij hij voor zijne nalatigheid of weigering een deugdelijken grond kan aanvoeren, zijne aanspraak op eenige schadeloosstelling ingevolge deze wet, te rekenen van den dag waarop hij had moeten verschijnen, de gestelde vragen beantwoorden of zich laten onderzoeken.

Indien de getroffene bezwaar heeft tegen de voorschriften, welke de door het bestuur der Bank aangewezen deskundigen in het belang eener goede behandeling of genezing noodzakelijk achten, zal het bestuur der Bank een nieuw onderzoek door andere deskundigen gelasten.

De getroffene heeft het recht binnen een door het bestuur te bepalen termijn aan het bestuur den naam van een deskundige op te geven, die alsdan met de overige deskundigen door het bestuur wordt aangewezen. Blijft de getroffene in gebreke den naam van een deskundige op te geven of weigert de door den getroffene gewenschte deskundige aan het onderzoek deel te nemen, dan wijst het bestuur, zoo mogelijk in overleg met den getroffene, een anderen deskundige aan.

Verklaren de deskundigen of de meerderheid hunner de bezwaren van de getroffene ongegrond en blijft deze weigeren of in gebreke de voorschriften, waartegen hij bezwaar had, op te volgen, dan gaat voor den getroffene en voor diens nagelaten betrekkingen de aanspraak op eenige schadeloosstelling ingevolge deze wet verloren, te rekenen van den dag van de uitspraak der laatstbedoelde deskundigen.

Artikel 31.

Hij, die tot gevangenisstraf van drie jaren of langer onherroepelijk is veroordeeld, verliest over het tijdvak, gelegen tusschen den dag, waarop die veroordeeling onherroepelijk is geworden, en den dag, waarop hij de straf zal hebben ondergaan of daarvan kwijtschelding zal hebben bekomen, zijn recht op rente ingevolge deze wet.

Wij behouden Ons voor, daartoe termen vindende, over de renten, waarop voor een veroordeelde, ingevolge het in het eerste lid bepaalde, het recht mocht verloren gegaan zijn, te beschikken ten behoeve van de personen, die ingevolge deze wet recht op renten zouden gehad hebben, indien het ongeval, waardoor de veroordeelde getroffen is geworden, den dood van dezen tengevolge had gehad.

Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor den veroordeelde, die voorwaardelijk in vrijheid is gesteld, gedurende den tijd, dat hij zich voorwaardelijk in vrijheid bevindt.

HOOFDSTUK VI.

Van de vaststelling van den verzekeringsplicht en de indeeling in gevarenklassen.

Artikel 32.

De bedrijven, in artikel 11 bedoeld, worden bij algemeenen maatregel van bestuur ingedeeld in gevarenklassen naar evenredigheid van het gevaar, dat zij voor de verzekering opleveren.

Bij deze indeeling wordt het maximum-gevaar voorgesteld door éénhonderd percent.

Elke gevarenklasse bevat een aantal gevarenpercenten, zoodat aan de ondernemingen, welke wegens het daarin uitgeoefend bedrijf in eene zelfde gevarenklasse vallen, een gevarenpercentage kan worden toegewezen, dat de mate van het gevaar uitdrukt, hetwelk die ondernemingen ten opzichte van elkander voor de verzekering opleveren.

De algemeene maatregel van bestuur, in het eerste lid bedoeld, wordt herzien na het opmaken van en in verband met elke wetenschappelijke balans.

Artikel 33.

De werkgever is verplicht van het door hem uitgeoefende bedrijf tegen bewijs van ontvangst schriftelijk aangifte te doen in duplo ten kantore der posterijen, binnen welks kring hij zijne woonplaats heeft.

Heeft de werkgever hier te lande geene woonplaats, dan geschiedt de aangifte ten kantore der posterijen te 's-Gravenhage met keuze van woonplaats hier te lande.

Heeft de in het vorige lid bedoelde werkgever geene aangifte gedaan of geene woonplaats gekozen, dan heeft hij voor de toepassing van deze wet zijne woonplaats ten huize van hem, die ter plaatse, waar het bedrijf hier te lande wordt uitgeoefend, met de leiding der werkzaamheden is belast.

Artikel 34.

De in artikel 33 bedoelde aangifte geschiedt:

a. ingeval de Staat de werkgever is, door het hoofd van het Departement van Algemeen Bestuur, waaronder de verzekeringsplichtige onderneming ressorteert, ten kantore der posterijen te 's-Gravenhage.

b. ingeval eene provincie de werkgever is, door Onzen Commissaris in die provincie ten kantore der posterijen zijner woonplaats;

c. ingeval eene gemeente de werkgever is, door den burgemeester ten kantore der posterijen in die gemeente;

d. ingeval een waterschap, veenschap of veenpolder de werkgever is, door den voorzitter van het bestuur ten kantore der posterijen van de woonplaats des voorzitters.

Artikel 35.

De in de beide vorige artikelen bedoelde aangifte geschiedt door de inlevering van kosteloos verkrijgbaar gestelde formulieren, door den werkgever ingevuld.

Deze formulieren worden evenals de termijn, waarbinnen de aangifte moet geschieden, vastgesteld door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

De aangiften in duplo worden ten spoedigste door het kantoor van ontvangst gezonden aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Artikel 36.

De werkgever en de in zijnen dienst zijnde personen zijn verplicht het bestuur der Rijksverzekeringsbank de verlangde inlichtingen, ook schriftelijk, te geven omtrent zaken en feiten, de naleving van deze wet betreffende.

Artikel 37.

Indien het bestuur der Rijksverzekeringsbank van oordeel is, dat eene aangifte ten onrechte is geschied, geeft het daarvan bij te adviseeren dienstbrief kennis aan den aangever.

Artikel 38.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank deelt de hem bekende verzekeringsplichtige onderneming, onverschillig of eene aangifte is geschied of niet, in eene gevarenklasse in met toewijzing van een gevarenpercentage. Deze indeeling en het toegewezen gevarenpercentage worden den werkgever bij te adviseeren dienstbrief medegedeeld met de gronden, waarop de beslissing van het bestuur steunt, en onder bijvoeging van het tarief, bedoeld in art. 43. Indien de indeeling eene onderneming betreft, waarvan geene aangifte is gedaan, wordt den werkgever bij bedoelden dienstbrief tevens de met redenen omkleede beslissing van het bestuur omtrent den verzekeringsplicht der onderneming medegedeeld.

Indien eene onderneming minder of meer gevaar oplevert dan

wordt uitgedrukt door het laagste of hoogste gevarenpercentage van de klasse, waarin de onderneming valt, kan die onderneming met Onze machtiging in eene lagere of hoogere gevarenklasse worden gerangschikt.

Artikel 39.

De werkgever is verplicht binnen veertien dagen aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank kennis te geven van elke verandering in zijne onderneming, welke indeeling in eene andere gevarenklasse of toewijzing van een ander gevarenpercentage kan ten gevolge hebben. Binnen acht dagen na het ontvangen dezer kennisgeving zendt het bestuur den werkgever een bewijs van ontvangst.

Het bestuur wijzigt zoo noodig de indeeling van de onderneming of het daaraan toegewezen gevarenpercentage.

Het bestuur heeft het recht, ook zonder dat eene kennisgeving, als in het eerste lid bedoeld, is gedaan, de indeeling van eene onderneming of het daaraan toegewezen gevarenpercentage te wijzigen.

Elke beslissing omtrent eene wijziging wordt met de gronden, waarop die steunt, den werkgever bij te adviseeren dienstbrief medegedeeld.

Artikel 40.

Geene beslissing omtrent eene indeeling in eene gevarenklasse of eene toewijzing van een gevarenpercentage wordt genomen dan in eene voltallige vergadering van het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Artikel 41.

De werkgever, die zijn bedrijf staakt, is verplicht daarvan tegen bewijs van ontvangst schriftelijk aangifte te doen in duplo ten kantore der posterijen, binnen welks kring hij zijne woonplaats heeft.

Op deze aangifte zijn de bepalingen van de artikelen 34 en 35 van toepassing.

Indien het bestuur der Rijksverzekeringsbank eene aangifte, als bedoeld in het eerste lid, heeft ontvangen en van oordeel is, dat de werkgever niet heeft opgehouden het verzekeringsplichtige bedrijf uit te oefenen, neemt het dienovereenkomstig eene beslissing, welke het bij te adviseeren dienstbrief aan den werkgever mededeelt.

Artikel 42.

De inspecteurs van den arbeid zijn verplicht desgevraagd aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank mede te deelen hetgeen hun ten aanzien van eene bepaalde onderneming bekend is, voor zoover dit van invloed kan zijn op de verzekeringsplichtigheid van het bedrijf, dat in de onderneming wordt uitgeoefend, of het gevarenpercentage, dat aan de onderneming behoort te worden toegewezen.

HOOFDSTUK VII.

Van het opbrengen der middelen tot dekking der uitgaven.

Artikel 43.

De middelen voor de naar de regelen van het premiestelsel te berekenen dekking der ingevolge deze wet uit te keeren renten en

overige schadeloosstellingen, der administratiekosten, der terugbetaling van het voorschot, bedoeld in artikel 82, alsmede der gelden, benoodigd voor vorming van een reservefonds, worden opgebracht door de werkgevers volgens den maatstaf van een bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen tarief en van het loon, dat door hen, die in hunnen dienst in hunne ondernemingen hebben gewerkt, is verdiend of ingevolge artikel 8, laatste lid, of artikel 9 wordt geacht te zijn verdiend in het tijdvak, waarover de betaling loopt. Hierbij komen niet in aanmerking de loonen van hen, wier dagloon meer dan vier gulden zoude bedragen hebben, indien hun bij het eindigen van het tijdvak, waarover de betaling loopt, een ongeval ware overkomen.

Het tarief wijst voor elk gevarenpercent de verschuldigde premie aan per één gulden loon.

Het tarief wordt herzien na het opmaken van en in verband met elke wetenschappelijke balans.

Artikel 44.

De werkgevers houden loonlijsten aan ter berekening der premiën en der schadeloosstellingen.

Artikel 45.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid stelt vast:

a. de vervaldagen der premie;

b. het formulier betreffende de inlevering door de werkgevers van de opgaven, benoodigd tot vaststelling der premie en der schadeloosstellingen;

c. het formulier der loonlijsten, bedoeld in het vorige artikel.

De formulieren, bedoeld sub *b* en *c*, worden kosteloos verkrijgbaar gesteld.

Artikel 46.

Binnen vijftien dagen na elken vervaldag is de werkgever verplicht ten kantore der posterijen, binnen welks kring hij zijne woonplaats heeft, de premie te betalen, berekend over het totaal van het loon, dat in het tijdvak, waarover de betaling loopt, door hen, die in zijnen dienst in de onderneming hebben gewerkt, is verdiend of ingevolge artikel 8, laatste lid, of artikel 9 geacht moet worden te zijn verdiend; bij de bepaling van dat totaal komen de loonen, bedoeld in de laatste zinsnede van het eerste lid van artikel 43, niet in aanmerking.

Door denzelfden werkgever wordt voor een werkman in een jaar over niet meer dan twaalfhonderd gulden loon premie betaald.

Voor de betaling wordt eene kwijting in duplo verstrekt.

Uiterlijk op den vijftienden dag na den vervaldag zendt de werkgever een exemplaar der kwijting aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank onder bijvoeging der in het vorige artikel sub *b* en *c* vermelde en door hem ingevulde stukken.

Ingeval de werkgever een publiekrechtelijk lichaam is, wordt als woonplaats van dit lichaam aangemerkt de gemeente, waar de aangifte ingevolge artikel 34 is geschied of had behooren te geschieden.

Artikel 47.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank stelt na ontvangst der stukken, in het voorgaande artikel vermeld, het bedrag der door den werkgever verschuldigde premie vast. Het aldus vastgestelde bedrag wordt hem bij te adviseeren dienstbrief medegedeeld, vergezeld van de berekening, waarop het steunt, indien het niet overeenstemt met des werkgevers berekening.

Bedraagt het vastgestelde bedrag meer dan de werkgever bereids betaalde, dan heeft hij dit meerdere binnen vijftien dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering van den in het eerste lid van dit artikel bedoelden dienstbrief te voldoen ten kantore der posterijen, in het vorige artikel bedoeld.

Bedraagt het vastgestelde bedrag minder dan de werkgever bereids betaalde, dan wordt hem te gelijk met de mededeeling daarvan dit mindere kosteloos overgemaakt.

Artikel 48.

Indien door het bestuur der Rijksverzekeringsbank verklaard wordt, dat in eene onderneming reeds over een of meer betalingstermijnen een verzekeringsplichtig bedrijf is uitgeoefend, heeft de werkgever binnen vijftien dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering van den dienstbrief, betreffende de indeeling van zijne onderneming in eene gevarenklasse en het aan de onderneming toegewezen gevarenpercentage, de verschuldigde premie over de verstreken termijnen in eens te betalen op de wijze, vermeld in artikel 46.

De vaststelling der premie en de nadere verrekening, indien die noodig is, geschieden op de wijze, in het vorige artikel bepaald.

Premiën, welke langer dan vijf jaren verschuldigd zijn, worden niet meer ingevorderd.

Artikel 49.

Indien eenige premie niet betaald is binnen den bepaalden tijd, stelt het bestuur der Rijksverzekeringsbank ambtshalve het bedrag daaraan vast en deelt het aldus vastgestelde bedrag den werkgever bij te adviseeren dienstbrief mede, vergezeld van de berekening waarop het steunt.

Is eenige vastgestelde premie voor het geheel of voor een deel niet binnen den bepaalden tijd voldaan, dan maant het bestuur der Rijksverzekeringsbank den nalatigen werkgever bij te adviseeren dienstbrief aan, om alsnog binnen acht dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering het vastgestelde bedrag te betalen ten kantore der posterijen, binnen welks kring hij zijne woonplaats heeft. Volgt op deze aanmaning de betaling binnen den gestelden termijn niet, dan vaardigt de voorzitter van het bestuur der Rijksverzekeringsbank een dwangbevel uit, medebrengende het recht van parate executie, dat wordt executoir verklaard door den president der arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage.

Het dwangbevel wordt beteekend en ten uitvoer gelegd op de wijze bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van vonnissen en authentieke akten voorgeschreven.

Het dwangbevel kan in het geheele Rijk worden ten uitvoer gelegd.

Het laatste lid van artikel 46 is van toepassing.

Artikel 50.

De premie vormt eene bevoorrechte schuld, welke den voorrang heeft boven pand en hypotheek en boven alle bevoorrechte schulden, met uitzondering van de vorderingen, bedoeld in artikel 12 der wet van 22 Mei 1845 (*Staatsblad* n°. 22) en van de gerechtskosten, bedoeld in artikel 1195, n°. 1 en artikel 1195, n°. 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Deze bepaling is niet van toepassing op vorderingen onder hypothecair verband, ingeschreven vóór de afkondiging dezer wet.

Artikel 51.

Geene beslissing omtrent de door een werkgever verschuldigde premie wordt genomen dan in eene voltallige vergadering van het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

HOOFDSTUK VIII.

Van de aangifte en het onderzoek der ongevallen.

Artikel 52.

De werkgever, in wiens verzekeringsplichtige onderneming aan een verzekerde een ongeval overkomt, of hij, die den werkgever ter plaatse van het ongeval vertegenwoordigt, is verplicht te zorgen, dat onmiddellijk na het ongeval een geneeskundige geroepen wordt ten einde den getroffene te onderzoeken en de noodige hulp te verleenen.

De werkgever of hij, die dezen ter plaatse van het ongeval vertegenwoordigt, doet binnen vier en twintig uren na het geneeskundig onderzoek en in alle gevallen binnen tweemaal vier en twintig uren na het ongeval tegen bewijs van ontvangst aangifte van het gebeurde door inlevering van een ingevuld formulier in duplo ten kantore der posterijen, binnen welks kring de aangever zijne woonplaats heeft of binnen welks kring het ongeval heeft plaats gehad.

De bepalingen van het voorgaande lid zijn niet van toepassing op ongevallen, voorgekomen bij het vervoeren van personen of goederen, en op die, aan de volgens deze wet verzekerden in het buitenland overkomen, voor zoover daaromtrent door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur afwijkende voorschriften zijn gegeven.

Het formulier van aangifte wordt vastgesteld door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en kosteloos verkrijgbaar gesteld.

De aangifte vermeldt den naam en de woonplaats van den geneeskundige, die de eerste hulp verleende, diens oordeel over den tijd, gedurende welken de getroffene vermoedelijk gedeeltelijk of geheel ongeschikt tot werken zal zijn en draagt de onderteekening van dien geneeskundige alsmede van den aangever.

Het kantoor van ontvangst der aangifte zendt deze ten spoedigste aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank, dat een exemplaar van elke aangifte zoo spoedig mogelijk doet toekomen aan den inspecteur van den arbeid, binnen wiens inspectie het ongeval heeft plaats gehad.

Artikel 53.

De werkgever is verplicht omtrent de in zijne verzekeringsplichtige onderneming voorgekomen ongevallen alle verlangde inlichtingen, ook schriftelijk, te verstrekken aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Artikel 54.

Indien aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank uit eene aangifte blijkt, dat ten gevolge van het ongeval een verzekerde is overleden, vermoedelijk zal overlijden of gedurende meer dan zeven dagen gedeeltelijk of geheel ongeschikt tot werken zal zijn, doet het ten spoedigste een onderzoek instellen ten einde te bepalen:

1°. de oorzaak en den aard van het ongeval;

2°. wie de getroffen persoon is en waar deze zijne woonplaats of plaats van verblijf heeft;

3°. het loon van den getroffene in de verzekeringsplichtige onderneming;

4°. de omschrijving van het door het ongeval veroorzaakte lichamelijk letsel;

5°. ingeval van overlijden de namen en de woonplaatsen van de nagelaten betrekkingen, die ingevolge deze wet aanspraak op schadeloosstelling kunnen hebben.

Ook zonder eene aangifte te hebben ontvangen is het bestuur tot het instellen van het hierbedoelde onderzoek bevoegd.

Artikel 55.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank kan het onderzoek omtrent een of meer der in het vorige artikel genoemde punten doen plaats vinden door middel van een zijner ambtenaren, niet beneden den door Ons te bepalen rang, maar heeft het recht zulks te doen geschieden in gemeenten, waarvoor een commissaris van Rijks- of gemeentepolitie is aangesteld, door dezen en in gemeenten, waarvoor zoodanig ambtenaar niet is aangesteld, door het hoofd der politie.

De leider van het onderzoek heeft het recht om daarbij als getuigen de personen te hooren, die inlichtingen kunnen geven omtrent de te onderzoeken punten; hij heeft het recht ook deskundigen te hooren; de opgeroepenen zijn verplicht te verschijnen en mede te deelen wat hun omtrent het ongeval bekend is of hunne diensten als deskundigen te verleenen.

Tijd en plaats van een onderzoek, als bedoeld in artikel 54 sub 1, en van het verhoor van getuigen worden, indien zulks mogelijk is, door den leider van het onderzoek voldoenden tijd van te voren medegedeeld aan den getroffen werkman en aan den werkgever; beiden hebben het recht in persoon of door middel van een vertegenwoordiger bij het onderzoek aanwezig te zijn.

Indien de betrokken werkgever wenscht, dat bij het onderzoek deskundigen aanwezig zullen zijn, dan heeft hij het recht hen op zijne kosten op te roepen.

De leider maakt een proces-verbaal op van het onderzoek, dat

geteekend wordt door allen, die daarbij tegenwoordig waren, en zendt dit ten spoedigste aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Bij algemeenen maatregel van bestuur wordt vastgesteld:

a. de vorm en wijze van oproeping der deskundigen en getuigen, in dit artikel bedoeld;

b. het tarief voor het verleenen van vergoeding aan getuigen en deskundigen voor reiskosten en tijdverlies.

HOOFDSTUK IX.

Van de vaststelling en betaalbaarstelling der schadeloosstellingen.

Artikel 56.

Alle schadeloosstellingen worden vastgesteld en toegekend door het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Geene beslissing omtrent eenige schadeloosstelling wordt genomen dan in eene voltallige vergadering van het bestuur.

Artikel 57.

De schadeloosstellingen worden vastgesteld en toegekend:

a. indien het ongeval den dood ten gevolge heeft, zoo spoedig mogelijk na afloop van het onderzoek van het ongeval en, indien de getroffene na het onderzoek overlijdt, na ontvangst van het bewijs hiervan;

b. indien het ongeval eene gedeeltelijke of geheele ongeschiktheid tot werken van meer dan drie weken ten gevolge heeft, zoo spoedig mogelijk na afloop van dezen termijn;

c. indien het ongeval eene geheele ongeschiktheid tot werken van meer dan zeven dagen ten gevolge heeft, zoo spoedig mogelijk na afloop van dezen termijn.

Artikel 58.

Indien en zoolang de uitspraak omtrent den verzekeringsplicht eener onderneming, waarin een ongeval is voorgekomen, nog niet onherroepelijk is geworden, of zoolang naar het oordeel van den daartoe door het bestuur der Rijksverzekeringsbank aangewezen deskundige bij den getroffene nog niet een althans voorloopig blijvende toestand is ingetreden, is, indien overigens tot het toekennen eener rente termen bestaan, het bestuur verplicht, en indien het niet dadelijk de vaststelling der rente kan verrichten, is het bevoegd, voorloopig eene rente toe te kennen.

Het bestuur deelt het bedrag van de voorloopige toekenning met de gronden, waarop dit steunt, schriftelijk mede aan den rentetrekker; zoolang het bestuur de rente niet heeft vastgesteld, is de rentetrekker bevoegd zijne bezwaren tegen het toegekende bedrag in te brengen.

De uitbetalingen, gedaan krachtens eene voorloopige toekenning, zijn niet vatbaar voor terugvordering.

Artikel 59.

Hij, die ingevolge deze wet vermeent aanspraak te hebben op eene schadeloosstelling en aan wien die niet ambtshalve is toegekend, is bevoegd om zich binnen één jaar, te rekenen van den dag van het ongeval, met zijne aanvrage tot het bestuur der Rijksverzekeringsbank te wenden; indien de aanspraak gegrond bevonden wordt, wordt de schadeloosstelling vastgesteld en toegekend.

Na verloop van het jaar, in het vorige lid bedoeld, zijn alle aanspraken vervallen en wordt de aanvrager niet-ontvankelijk verklaard.

Artikel 60.

Het bewijs van toekenning eener schadeloosstelling wordt den belanghebbende bij te adviseeren dienstbrief toegezonden. Deze brief bevat de gronden, waarop de vaststelling van het bedrag der schadeloosstelling en de toekenning daarvan berusten.

Indien eene aangevraagde schadeloosstelling wordt geweigerd, worden de redenen der weigering bij te adviseeren dienstbrief medegedeeld.

Artikel 61.

Wanneer na de vaststelling eener rente feiten of omstandigheden bekend worden, welke, indien zij daarvóór waren bekend geweest, van invloed zouden geweest zijn bij de vaststelling der rente, of wanneer de toestand, welke den maatstaf vormde voor het vaststellen, het toekennen of het weigeren van eene rente, verandering ondergaat, kan ambtshalve of op aanvrage herziening plaats hebben; op de herziening zijn dezelfde bepalingen van toepassing als op de oorspronkelijke vaststelling, toekenning en weigering.

Artikel 62.

De uitbetaling der schadeloosstellingen geschiedt ten kantore der posterijen van de woonplaats van den schadeloosgestelde.

De kosten van begrafenis, van vergoeding der genees- en heelkundige behandeling en de eerste renteuitkeering worden binnen zes dagen na de toekenning daarvan betaalbaar gesteld.

De renteuitkeeringen worden betaalbaar gesteld op Dinsdag van elke week.

Artikel 63.

De wijze van vaststelling, toekenning en uitbetaling der schadeloosstellingen, voor zoover die niet bij de wet bepaald is, wordt geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Artikel 64.

De renten, bij deze wet toegekend, zijn tot een beloop van eenhonderd zes en vijftig gulden 's jaars:

a. onvervreemdbaar;

b. niet vatbaar voor verpanding of beleening;

c. niet vatbaar voor executoriaal of conservatoir beslag.

De lastgeving om eenige schadeloosstelling te ontvangen kan steeds worden herroepen. Alle hiermede strijdige overeenkomsten zijn nietig.

Deze bepalingen worden op het bewijs van toekenning der rente afgedrukt.

Artikel 65.

De termijnen van eene rente, welke niet zijn ingevorderd binnen één jaar na den eersten dag der betaalbaarstelling, worden niet meer uitbetaald.

Zijn de renten gedurende vijf achtereenvolgende jaren niet ingevorderd, dan is het recht op renten vervallen. Door Ons kunnen de belanghebbenden, die dit mochten verzoeken, in het genot van hun vervallen recht hersteld worden.

Dat genot zal in het hierbedoeld geval ingaan met de week, volgende op die, waarin het verzoek is ingewilligd.

HOOFDSTUK X.

Van hooger beroep.

Artikel 66.

Bij eene nadere wet wordt bepaald, door wien geoordeeld wordt over de beslissingen, waartegen ingevolge de bepalingen dezer wet beroep open staat.

De wijze van behandeling der beroepen wordt bij de in het eerste lid bedoelde wet geregeld.

Artikel 67.

Het instellen van beroep heeft geene schorsende werking ten aanzien der oorspronkelijke beslissing.

Worden de bezwaren gedeeltelijk of geheel gegrond verklaard, dan treedt de beslissing, in beroep gegeven, in de plaats van die, waartegen beroep werd ingesteld.

Wordt in hooger beroep het recht op eene schadeloosstelling ontzegd, die krachtens de beslissing in eersten aanleg reeds betaald is, dan worden die betalingen niet teruggevorderd.

Artikel 68.

Heeft een werkgever bezwaar tegen eenige beslissing, door het bestuur der Rijksverzekeringsbank genomen ingevolge de artikelen 37, 38, 39, 41, 47 en 48, dan is hij bevoegd binnen vijftien dagen na de dagteekening der mededeeling daarvan in beroep te komen.

Artikel 69.

De werkgever wordt in zijn beroep niet-ontvankelijk verklaard, indien:

a. te kwader trouw geene, eene onjuiste of eene onvolledige aangifte is gedaan van eenige verandering in het bedrijf, welke indeeling in eene andere gevarenklasse of toewijzing van een ander gevarenpercentage ten gevolge kan hebben;

b. niet nageleefd zijn de bepalingen van de artikelen 46, 47, tweede lid, en 48.

Artikel 70.

Indien een verzekerde of een zijner nagelaten betrekkingen vermeent, dat zijne aanspraken op schadeloosstelling niet of slechts ten deele zijn erkend, heeft hij het recht binnen ééne maand na de dagteekening van de mededeeling der beslissing in eersten aanleg in beroep te komen.

De bepaling van het eerste lid is niet toepasselijk op eenige beslissing omtrent eene schadeloosstelling als bedoeld in artikel 21.

HOOFDSTUK XI.

Van het toezicht.

Artikel 71.

Onder de bevelen van het bestuur der Rijksverzekeringsbank wordt het toezicht op de naleving dezer wet opgedragen aan agenten der Rijksverzekeringsbank, wier werkkring en bevoegdheden bij algemeenen maatregel van bestuur worden geregeld.

Artikel 72.

Het is den agenten der Rijksverzekeringsbank verboden middellijk of onmiddellijk deel te nemen aan eenig bedrijf.

Artikel 73.

De werkgevers en de in hunnen dienst zijnde personen zijn verplicht aan den bevoegden agent der Rijksverzekeringsbank de verlangde inlichtingen, ook schriftelijk, te geven omtrent zaken en feiten, de naleving dezer wet betreffende, alsmede hem inzage te verleenen van de boeken en bescheiden voor zooverre deze betrekking hebben op de loonen der verzekerden.

Artikel 74.

Indien bij de bezichtiging van eene onderneming, waarin een verzekeringsplichtig bedrijf wordt uitgeoefend, aan een agent der Rijksverzekeringsbank blijkt, dat aldaar niet de veiligheidsmaatregelen genomen zijn, die wenschelijk zijn ter voorkoming van ongevallen, dan zendt hij hiervan ten spoedigste aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank bericht.

Het bestuur zendt van dit bericht ten spoedigste een afschrift aan den inspecteur van den arbeid, tot wiens inspectie de bedoelde onderneming behoort.

HOOFDSTUK XII.

Van den invloed van de verzekering op het burgerlijk recht.

Artikel 75.

De aansprakelijkheid van den werkgever volgens de artikelen 1401 tot en met 1405 van het Burgerlijk Wetboek en die volgens

de artikelen 423 tot en met 427 van het Wetboek van Koophandel vervallen voor een ongeval, aan een verzekerde in de uitoefening van het bedrijf overkomen.

De aansprakelijkheid van den werkgever volgens de artikelen 1406 en 1407 van het Burgerlijk Wetboek bestaat slechts dan, wanneer aan den verzekerde in de uitoefening van zijn bedrijf een ongeval overkomen is en de werkgever door den strafrechter bij een onherroepelijk geworden vonnis veroordeeld is ter zake van een der misdrijven, omschreven in het Wetboek van Strafrecht, Boek II, Titels VII, XIX, XX en XXI.

Artikel 76.

De Rijksverzekeringsbank is voor het verzekerde bedrag gesubrogeerd in de rechten, welke de verzekerde of diens nagelaten betrekkingen aan de artikelen 1406 en 1407 van het Burgerlijk Wetboek kunnen ontleenen.

Elke overeenkomst, door den verzekerde of diens nagelaten betrekkingen over deze rechten zonder medewerking van het bestuur der Rijksverzekeringsbank aangegaan, is nietig.

HOOFDSTUK XVIII.

Van de aansprakelijkheid van den Staat en van het beheer der middelen.

Artikel 77.

De Staat is zonder eenig voorbehoud aansprakelijk voor de aan de verzekerden en hunne nagelaten betrekkingen ingevolge deze wet toekomende schadeloosstellingen.

Artikel 78.

De Nederlandsche Bank is de kassier der Rijksverzekeringsbank en belast met de bewaring van alle eigendommen der verzekeringsbank en van de door haar in pand genomen waarden.

Het voor de Rijksverzekeringsbank voordeelig slot van de voor hare rekening gedane ontvangsten en betalingen wordt, op daartoe door onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën te bepalen tijdstippen, te haren behoeve door laatstbedoelden Minister bij de Nederlandsche Bank gestort.

De voor de Rijksverzekeringsbank nadeelige sloten dier ontvangsten en betalingen worden op last van Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid door haar bestuur in aanwijzingen op de Nederlandsche Bank aan 's Rijks schatkist terugbetaald.

Artikel 79.

De beschikbare gelden der Rijksverzekeringsbank worden belegd voor een gedeelte:

a. in Nationale Schuld;

b. in schuldbrieven ten laste van Nederlandsche provinciën, gemeenten of waterschappen;

c. in schuldbrieven door den Staat, Nederlandsche provinciën, gemeenten of waterschappen rechtstreeks en onvoorwaardelijk voor rente en aflossing gewaarborgd;

d. in schuldbrieven, uitgegeven door overeenkomstig de Nederlandsche wet opgerichte, uitsluitend in Nederland werkende hypotheekbanken of maatschappijen voor grond-, gemeente- of polderkrediet;

e. in schuldbrieven, uitgegeven door buitenlandsche hypotheekbanken, voor zooveel deze laatste uitsluitend werken in het land, waar haar hoofdkantoor is gevestigd;

f. in schuldbrieven, uitgegeven door maatschappijen, welke spoorwegen in eigendom hebben of exploiteeren;

g. in schuldbrieven, welke door maatschappijen, als sub *f* bedoeld, rechtstreeks en onvoorwaardelijk voor rente en aflossing zijn gewaarborgd;

h. in schuldvordingen, gewaarborgd door het recht van eerste hypotheek op onroerende goederen in Nederland gelegen, maar voor niet meer dan een vierde gedeelte van het te beleggen kapitaal en onder de voorwaarden en waarborgen bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen;

voor een ander gedeelte, hetwelk in geen geval een vierde gedeelte van het te beleggen kapitaal zal mogen te boven gaan, in beleening op onderpand voor drie maanden of op korteren termijn van fondsen, welke als zoodanig door de Nederlandsche Bank worden toegelaten.

De lijst der fondsen, welke voor belegging in aanmerking komen, wordt in de maand Januari van ieder jaar door den Raad van toezicht vastgesteld en onderworpen aan de goedkeuring van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën. Deze lijst wordt, zoo noodig, in den loop van het jaar door den Raad van toezicht, onder goedkeuring Onzer genoemde Ministers, herzien.

De beleggingen zoomede de tegeldemaking van inschrijvingen en effecten geschieden door het bestuur der Rijksverzekeringsbank na goedkeuring van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën.

Artikel 80.

Er wordt een reservefonds gevormd tot een bedrag van tien percent van het kapitaal, benoodigd tot voldoening van alle schadeloosstellingen.

Jaarlijks bepaalt Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, op voorstel van het bestuur der Rijksverzekeringsbank en na den wiskundigen adviseur te hebben gehoord, welk bedrag over het afgeloopen jaar voor het reservefonds afgezonderd wordt.

De gelden van het reservefonds worden belegd op de wijze, in artikel 79 voorgeschreven.

Vaste goederen, aangekocht ten dienste der Rijksverzekeringsbank, worden, nadat de daarvoor bestede som in 's Rijks schatkist is teruggestort, geacht tot het reservefonds te behooren.

Aan het reservefonds worden mede toegevoegd de termijnen der

renten, welke niet zijn ingevorderd binnen één jaar na den eersten dag der betaalbaarstelling.

Het reservefonds blijft het eigendom van den Staat.

Artikel 81.

Het reservefonds is bestemd om daaruit, bij ongenoegzaamheid van de bezittingen der Rijksverzekeringsbank, de schadeloosstellingen te voldoen.

Het kan slechts aangesproken worden met toestemming van Onze Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financiën.

Indien het is uitgeput en de Staat tot betaling van het door de Rijksverzekeringsbank verschuldigde is moeten overgaan, worden de gelden, die later weder voor het reservefonds worden afgezonderd, in de eerste plaats tot teruggaaf van deze betalingen aangewend.

HOOFDSTUK XIV.

Van de kosten der Rijksverzekeringsbank.

Artikel 82.

De Staat verleent bij het in werking treden dezer wet aan de Rijksverzekeringsbank een voorschot, voldoende ter bestrijding der kosten van oprichting alsmede van alle schadeloosstellingen en administratiekosten, zoolang de bank voor de betaling dier kosten nog niet de noodige middelen bezit. Dit voorschot moet binnen drie jaren terugbetaald zijn.

Artikel 83.

De betalingen, door den Staat te doen ten behoeve van de Rijksverzekeringsbank, worden op het hoofdstuk der Staatsbegrooting betreffende het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid gebracht en de teruggave dier kosten onder de middelen tot dekking der Staatsuitgaven opgenomen.

Artikel 84.

Als vergoeding voor de diensten, door de posterijen aan de Rijksverzekeringsbank te bewijzen, en voor de kosten, daaruit voortvloeiende, wordt ten laste dezer laatste jaarlijks een bedrag gebracht op de begrooting van het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Die vergoeding wordt onder de opbrengst der posterijen verantwoord.

Artikel 85.

Brieven en verdere stukken, welke den dienst der Rijksverzekeringsbank betreffen, worden portvrij verzonden. Als vergoeding voor die portvrije verzending wordt uit de inkomsten der Rijksverzekeringsbank één cent per jaar en per verzekerde aan 's Rijks schatkist uitgekeerd.

Die vergoeding wordt onder de opbrengst der posterijen verantwoord.

HOOFDSTUK XV.

Van het jaarverslag.

Artikel 86.

Omtrent den staat der Rijksverzekeringsbank en hare werkzaamheden in elk afgeloopen jaar wordt door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid telken jare aan Ons een uitvoerig verslag uitgebracht, dat aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld en in de *Nederlandsche Staatscourant* geplaatst.

Is in eenig jaar eene wetenschappelijke balans opgemaakt, dan wordt deze bij het verslag gevoegd, met mededeeling van de grondslagen, waarop zij rust.

HOOFDSTUK XVI.

Strafbepalingen.

Artikel 87.

Met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft het niet of niet tijdig nakomen van eene der bepalingen, vervat in de artikelen 33, 36, 39, eerste lid, 41, eerste lid, 44, 52, eerste, tweede en vijfde lid, 53 en 73.

Indien tijdens het plegen van het feit nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene overtreding, als hiervoor genoemd, onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen worden verdubbeld.

Artikel 88.

Met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft het onjuist of onvolledig invullen van een der formulieren, bedoeld in de artikelen 35, eerste en tweede lid, 41, tweede lid, 45 sub *b* en *c*, en 52, vierde lid.

Artikel 89.

Met het opsporen van de feiten, strafbaar gesteld in de artikelen 87 en 88, zijn behalve de bij artikel 8 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen belast de marechaussee, alle ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie alsmede de in artikel 71 bedoelde agenten der Rijksverzekeringsbank.

Ten aanzien van de inrichtingen, bedoeld bij artikel 24 der Hinderwet (wet van 2 Juni 1875, *Staatsblad* n°. 95, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 4 September 1896, *Staatsblad* n°. 152), zijn uitsluitend met deze taak belast de agenten der Rijksverzekeringsbank, bedoeld in artikel 71, en de door Onzen Minister van Oorlog op grond van het tweede lid van genoemd artikel 24 der Hinderwet aangewezen ambtenaren en officieren.

Het bepaalde in het eerste lid van dit artikel is niet van toepassing op de werkplaatsen en fabrieken van den Staat, van eene provincie of van eene gemeente. Aldaar wordt voor de toepassing der wet het toezicht geregeld door de hoofden der betrokken Departementen van Algemeen Bestuur, door Gedeputeerde Staten

der provincie en door Burgemeester en Wethouders der gemeente.

De in het eerste lid van dit artikel bedoelde ambtenaren hebben toegang tot alle plaatsen, waar eenig bedrijf wordt uitgeoefend, met uitzondering van de Rijkswerkplaatsen en -fabrieken en de inrichtingen, bedoeld in artikel 24 der Hinderwet, waartoe, behoudens uit anderen hoofde aan anderen toekomende bevoegdheid alleen toegang hebben de in artikel 71 bedoelde agenten der Rijksverzekeringsbank.

De veld- en boschwachters, de beambten der marechaussee, niet zijnde hulp-officieren van justitie en de ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie beneden den rang van inspecteur der Rijksveldwacht en van commissaris van politie behoeven, voor zoover hun de toegang niet uit anderen hoofde vrijstaat, een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter.

Wordt aan de in het eerste lid van dit artikel bedoelde ambtenaren de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.

In plaatsen, in het vierde lid bedoeld, welke tevens woningen zijn of alleen door eene woning toegankelijk zijn, treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op vertoon van een schriftelijken bijzonderen last van den burgemeester of van den kantonrechter. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt en binnen tweemaal vier en twintig uren aan dengene, in wiens woning is binnengetreden, in afschrift medegedeeld.

Artikel 90.

De leden van het bestuur der Rijksverzekeringsbank en hunne plaatsvervangers, de leden en de secretaris van den Raad van toezicht benevens alle personen in dienst der bank zijn verplicht tot geheimhouding van al hetgeen zij in hunne hoedanigheid vernemen, voor zoover dit niet in strijd is met de bepalingen van deze of van eene andere wet.

De in artikel 89 bedoelde ambtenaren zijn verplicht tot geheimhouding van hetgeen hun in plaatsen, waar zij krachtens dat artikel binnentreden, omtrent het daar uitgeoefend bedrijf is bekend geworden, voor zoover het niet in strijd is met de bepalingen van deze of van eene andere wet.

Artikel 91.

Hij, die opzettelijk de bij het vorige artikel opgelegde geheimhouding schendt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden, met of zonder ontzetting van het recht om ambten of bepaalde ambten te bekleeden.

Hij, aan wiens schuld schending van die geheimhouding te wijten is, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Geene vervolging heeft plaats dan op klachte van het hoofd of den bestuurder van de onderneming.

Artikel 92.

De bij deze wet strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen, behalve de feiten, strafbaar gesteld bij het eerste en tweede lid van artikel 91, welke als misdrijven worden beschouwd.

HOOFDSTUK XVII.

Overgangsbepalingen.

Artikel 93.

De werkgever, die zijne werklieden op het bij het in werking treden dezer wet door Ons te bepalen tijdstip reeds bij eene verzekeringsmaatschappij verzekerd had tegen de gevolgen van ongevallen, dezen in de uitoefening van het bedrijf overkomen, is bevoegd vóór en met ingang van den dag, waarop artikel 1 dezer wet in werking treedt, zijne uit de overeenkomst van verzekering voortvloeiende verplichting tot premiebetaling over te dragen op de Rijksverzekeringsbank. Gelijke bevoegdheid komt toe aan den werkman, die op bedoeld tijdstip zich reeds bij eene verzekeringsmaatschappij vezekerd had tegen de gevolgen van ongevallen, hem in de uitoefening van het bedrijf overkomen.

De verzekeringsmaatschappijen zijn verplicht deze overdracht aan te nemen.

Artikel 94.

Indien een werkman, als bedoeld in het vorige artikel, bij eene overeenkomst, als in hetzelfde artikel bedoeld, niet uitsluitend tegen ongevallen, hem in de uitoefening van het bedrijf overkomen, was verzekerd of indien de contante waarde der bij de overeenkomst bedongen uitkeeringen meer bedraagt dan die der schadeloosstellingen, bij deze wet verzekerd, kan de uit de overeenkomst voortvloeiende verplichting tot premiebetaling slechts voor een gedeelte der premie worden overgedragen. Dit gedeelte wordt op verzoek van hem, die de overeenkomst heeft aangegaan, bepaald door het bestuur der Rijksverzekeringsbank. Neemt de aanvrager geen genoegen met het door het bestuur bepaalde gedeelte, dan wordt dit op zijn verzoek bepaald door het bij de in artikel 66 bedoelde wet aan te wijzen college.

Contante waarden, als bedoeld in het eerste lid, worden berekend naar een rentestand van drie percent.

Het tweede lid van het vorige artikel is van toepassing.

Artikel 95.

Indien eene overdracht, als bedoeld in artikel 93 of 94, heeft plaats gehad, is de Rijksverzekeringsbank gesubrogeerd in de rechten, welke de verzekerde in geval van een ongeval, in de uitoefening van het bedrijf overkomen, ontleent aan de overeenkomst van verzekering.

Indien de contante waarde der uitkeeringen, waarop de verzekerde recht heeft, hooger is dan die der schadeloosstellingen, welke de Rijksverzekeringsbank verplicht is uit te keeren, is de in het eerste lid bedoelde subrogatie beperkt tot de contante waarde dier schadeloosstellingen.

Het tweede lid van artikel 94 is ten aanzien der in het tweede lid van dit artikel bedoelde contante waarden van toepassing.

Artikel 96.

Over het tijdvak, gelegen tusschen het tijdstip van het in werking treden dezer wet en dat, waarop artikel 1 dezer wet in werking treedt, wordt door den werkgever geene premie betaald.

Artikel 97.

Bij de vaststelling der schadeloosstellingen, toe te kennen aan den werkman, wien binnen het eerste jaar na het in werking treden dezer wet een ongeval is overkomen in de uitoefening van eenig bedrijf, niet bedoeld in het laatste lid van artikel 8, wordt het dagloon van den getroffene gerekend te bedragen een driehonderdste gedeelte van het ongeval voorafgaande jaar gemiddeld is verdiend door gelijksoortige arbeiders in hetzelfde of in een soortgelijk bedrijf in dezelfde gemeente of in naburige gemeenten.

HOOFDSTUK XVIII.

Slotbepalingen.

Artikel 98.

Alle stukken, verzoekschriften en beschikkingen opgemaakt ten gevolge van de artikelen 33, 36 tot en met 39, 41, 44 tot en met 49, eerste en tweede lid, 52, 53, 55 tot en met 61, 73 en 74 en tengevolge van de bepalingen van een algemeenen maatregel van bestuur of van een Ministerieel besluit, uitgevaardigd naar aanleiding van een dezer artikelen, zijn, met uitzondering van het dwangbevel, bedoeld in artikel 49, tweede lid, vrij van het recht van zegel en van de formaliteit van registratie en worden kosteloos uitgereikt.

Artikel 99.

Hetgeen behalve het in de artikelen 8, 11, 16, 20, 32, 43, 52, 55, 63 en 71 bepaalde nog ter voorbereiding van het in werking treden dezer wet en tot hare uitvoering noodig is, wordt bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld.

Artikel 100.

Deze wet kan worden aangehaald onder den titel van „Ongevallenwet 1899".

Artikel 101.

Deze wet treedt in werking op een nader door Ons te bepalen tijdstip met uitzondering van de bepaling, vervat in artikel 1.

De bepaling, vervat in artikel 1, treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, doch niet vóór de inwerkingtreding van de in artikel 66 bedoelde wet.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Waterstaat,
Handel en Nijverheid,

De Minister van Justitie,

De Minister van Financiën,

Het onderzoek bij de normale zwangere en puerpera (deel I) heeft aangetoond dat in de zwangerschap de insuline-gevoeligheid verminderd is. Zeer waarschijnlijk is dit een gevolg van de hypertrofie en hyperactiviteit van het endocrine systeem, in het bijzonder van de hypophyse. In het puerperium neemt de insuline-gevoeligheid weer toe, zonder dat er sprake is van een overgevoeligheid voor insuline. Het ligt voor de hand om de snelle terugkeer naar de normale insuline-gevoeligheid post partum toe te schrijven aan een snelle involutie van het endocrine systeem, ook weer in het bijzonder van de hypophyse.

Het lijkt mij zeer waarschijnlijk dat bij de diabetica hetzelfde gebeurt. Als zij onder invloed van grotere zwangerschaps-activiteit van de hypophyse in die tijd meer insuline nodig heeft, dan mag men verwachten dat ook bij haar, post partum, de snel verminderende activiteit van de hypophyse een snel dalende insuline-behoefte veroorzaakt.

Volledigheidshalve moet nog even aandacht geschonken worden aan enkele andere verklaringen die men in de literatuur zo nu en dan tegen komt. Dat het uitvallen van de hormonale invloed van het kind (pancreas) van betekenis zou zijn (Holzbach) wordt zeer onwaarschijnlijk als men bedenkt dat deze factor alleen maar een vermeerderde insuline-behoefte post partum kan verklaren.

5

[illegible] 53
[illegible]
[illegible]

Wettelijke verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen in bepaalde bedrijven.

NOTA VAN NADERE TOELICHTING OP HET AMENDEMENT, VOORGESTELD ONDER 16, n°. 17, DER ZITTING 1898/1899.

N°. 1.

[De vroegere stukken zijn gedrukt onder n°. 182 der zitting 1897/98 en n°. 16 der zitting 1898/1899.]

Erkentelijk voor de welwillende overweging zoo van de zijde der Kamer in hare afdeelingen, als van die der Regeering in haar onder n°. 28 gedrukte Nota, aan het door hem onder n°. 17 voorgestelde amendement ten deel gevallen, geeft ondergeteekende gaarne gevolg aan hetgeen uitgesproken werd aan het slot van het Verslag, stuk n°. 27, dat hij „ter zake van de tegen zijn amendement ingebrachte bezwaren eene nadere Nota mocht indienen."

I.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. Het zij hem vergund, daarbij nogmaals met zekeren nadruk op den voorgrond te stellen, dat hetgeen hem tot de indiening van dit amendement bewoog, hoofdzakelijk gelegen is in zijn principieel bezwaar tegen *het centraliseerend karakter van het ontwerp van wet*; en dat de tegemoetkoming aan de bezwaren uit den boezem der nijverheid tegen het ontwerp gerezen, hierbij (gelijk hij op bladz. 13 van zijne beknopte toelichting duidelijk deed uitkomen) slechts voor *een deel*, en niet dan in de tweede plaats, of wil men *subsidiair*, in aanmerking komt. Hierop dient nadruk te worden gelegd, omdat zoowel in enkele afdeelingen der Kamer, als bij de Regeering, blijkens hare Nota, zeker misverstand ten deze niet te miskennen valt. Op blaz. 5 dier Nota toch wordt het amendement bij resumtie omschreven, als eene poging „om door eene uitgewerkte regeling de bij sommige werkgevers tegen de Regeeringsvoordracht gerezen bezwaren weg te nemen." Dit nu is *niet* zoo. Het amendement, dat hij de eer had voor te stellen, vindt zijn uitgangspunt in § 5 van het Voorloopig Verslag, waar protest werd aangeteekend tegen „de richting der meest volstrekte centralisatie, die in het ontwerp gevolgd was." „Zulk eene op de spits gedreven centralisatie," zoo heet het daár, „werd door vele leden in strijd geacht, niet alleen met het belang der zaak, maar ook met den aard van ons volkskarakter en van onze staatsinstellingen. Het vond ernstig bezwaar,

dat waar zelfs in meer autocratisch bestuurde landen aan de nijverheid zekere zelfstandige positie was geschonken, voor Nederland, waar het Staatsgezag minder ver doordringt, en aan zelfbestuur veel waarde wordt gehecht, een ontwerp wordt voorgedragen, waardoor alle actie wordt gelegd in de handen van staatsambtenaren, en eene regeling wordt beoogd, welke in geen enkel opzicht de mannen van het bedrijf en van den arbeid tracht dienstbaar te maken aan de toepassing van den beoogden maatregel". Met nadruk „werd dan ook de wensch uitgesproken" dat aan „belanghebbenden meer invloed zou worden toegekend, en bepaaldelijk dat ook hier te lande in plaats van het centraliseerende stelsel een stelsel mocht gevolgd worden, dat leidde tot het doen opkomen van de noodige organisatiën uit de bedrijven zelve". Nader werd dit aangedrongen door er op te wijzen: 1°. dat men zich aldus verzekerde van de medewerking van deskundigen; 2°. dat de samenwerking tusschen werkgevers en werklieden er door zou verlevendigd worden, en 3°. dat men eerst alzoo het voorkomen van ongevallen door het uitlokken der beste veiligheidsmaatregelen in de hand werkte. In verband hiermede werd op bladz. 11 (hij voegt er bij *niet door hem*) het denkbeeld geopperd, om, zoo Bedrijfsvereenigingen hier te lande niet obligatoir waren in te voeren, althans eene bepaling in de wet op te nemen, „dat zulke vereenigingen op aanvrage krachtens Koninklijk besluit konden worden opgericht". En eindelijk sprak de Commissie van Rapporteurs op bladz. 23, na de opmerking „dat niets belet dat de wet het eene stelsel als regel neme, maar daarnaast afwijkingen, mits naar duidelijk omschreven regelen, toelate", *eenstemmig* als haar oordeel uit, dat „alleen op die wijze eene regeling tot stand kan komen, die zonder geweld aan te doen aan de zeer onderscheidene vormen waarin het bedrijf optreedt, de wet zich aan het leven laat aanpassen". Houdt men nu in het oog, dat toen het Voorloopig Verslag verscheen, nog geen enkele stem uit den boezem der nijverheid tegen het ontwerp was opgegaan, dan blijkt hieruit hoe onjuist het is, zoo men een amendement, dat een in het Voorloopig Verslag aangegeven denkbeeld poogt te belichamen, hoofdzakelijk, ja schier uitsluitend, opvat als poging om enkele groot-industrieelen ter wille te zijn.

Het beginsel, waarvoor het amendement opkomt, is de zelfstandigheid en de spontaneïteit van de levensuitingen der maatschappij tegenover de te ver gaande indringing van het Staatsgezag te verdedigen. Inmenging van het Staatsgezag is hier, gelijk op het geheele terrein der sociale verzekering, althans aanvankelijk, ook zijns inziens, volstrekt onvermijdelijk; maar de strekking dier inmenging moet zijn, om de zelfwerkzaamheid der organen van het maatschappelijk leven op te wekken, niet om die te vernietigen. In een hooger ontwikkeld Staatsleven moeten de functiën van de onderscheidene organen van het volksgeheel ongetwijfeld door rechtsregeling in behoorlijk onderling verband worden gehouden, maar de eigen functie van die organen mag niet vernietigd worden, zal het geheele volkslichaam geen schade lijden.

In de handhaving van dit beginsel, in onzen Waterstaat zoo rijk ontwikkeld, school voor een deel het geheim van onze nationale veerkracht. In een land als Frankrijk, waar dit beginsel in centralisatie onderging, wordt de inzinking van de natuurlijke spontaneïteit van het volksleven steeds ernstiger betreurd.

Ondergeteekende blijft het daarom afkeuren, dat de Regeering, bij het zetten van deze eerste schrede op het terrein der sociale verzekeringen, een voor de gezondheid van ons volkswezen zoo uiterst bedenkelijke richting insloeg, en, dat zij, in weerwil van de ernstige bedenkingen, uit den boezem der Volksvertegenwoordiging daartegen ingebracht, bij het volgen van die richting (except art. 19) volhardt. Hiertegenover machteloos, en voorziende dat de ongevallenverzekering thans òf niet, òf met het Regeeringsstelsel als uitgangspunt, tot stand zal komen, zag hij geen anderen uitweg, dan noodgedrongen in dit gevaarlijke stelsel te berusten, *mits* daarop dan ook zoodanige uitzondering werd toegelaten, dat aan hen, die oeconomisch sterk genoeg zijn, om aan de zware eischen te voldoen, die noodweg uit het Regeeringsstelsel voor alle zelfstandig optreden moeten voortvloeien, de mogelijkheid daartoe ontsloten werd. Toen nu de Regeering op bladz. 10 van hare Nota van Inlichtingen (nº. 6) zelve de voordeelen van zulk eene uitzondering in het licht stelde, en de voorwaarden omschreef, waaraan zulk eene uitzondering op het stelsel haars inziens zou te binden zijn, maar nochtans bij het mondeling overleg overwegende bezwaren bleek te hebben, om hiertoe zelve het initiatief te nemen, scheen het op den weg te liggen van die leden der Kamer, die *uit beginsel* het opnemen van zulk eene uitzondering noodzakelijk achtten, om voor de ernstige moeilijkheid, die aan het ontwerpen van een daartoe strekkend amendement uiteraard verbonden was, niet terug te deinzen.

Vandaar het onderhavig amendement.

§ 2. Dat de Oostenrijksche Versicherungsanstalt „volkomen (*sic*) het karakter draagt der voor Nederland voorgestelde Rijksverzekeringsbank" (Nota, stuk 28, bladz. 3) kan kwalijk aan de Regeering worden toegegeven. Wijdloopige weerlegging van dit beweren zou hier intusschen te ver afleiden. Volsta daarom de korte opmerking, dat door hem in stuk nº. 17 met geen woord was gezegd, dat de Oostenrijksche Anstalten gewone privaatrechtelijke vereenigingen, met ledenvergaderingen, waren. Slechts was er door hem op gewezen, dat, volgens § 10 der wet van 28 December 1887, èn de werkgevers èn de werklieden *stemgerechtigde leden* der Anstalt zijn, en dat volgens § 12 het bestuur van deze Anstalten voor twee derden door deze *leden* wordt *gekozen*. Hetgeen de Regeering daarentegen voorstelt is een Bank, die *over* de werkgevers en werklieden gesteld wordt, waarvan zij *geen* leden zijn, ten opzichte waarvan zij *geen* stemrecht bezitten, en welker bestuur geheel buiten hen om door de Overheid *benoemd* wordt. En wel zullen in den Raad van Toezicht, ingevolge de later aangebrachte wijziging, dan nu óók werkgevers en werklieden zitting hebben, maar evenzoo van *Overheidswege benoemd*. Van *verkiezing* door belanghebbenden bestaat schijn noch schaduw. Metterdaad zou het eene niet onbelangrijke aanwinst zijn, indien de Regeering zich alsnog bereid verklaarde, het karakter van de voorgestelde Rijksverzekeringsbank ten deze aan dat der Oostenrijksche Anstalten *gelijk te maken*.

Het verschil in karakter van beide instellingen komt in niets zoo scherp uit als in het feit, dat de bedoelde bank een van Overheidswege aangesteld bestuur zal hebben, met een Raad van Toezicht, waarin ook belanghebbenden zitting zullen erlangen, terwijl

omgekeerd de Oostenrijksche wet in hoofdzaak juist het bestuur door belanghebbenden laat kiezen, en daarentegen den Versicherungsbeirath van Overheidswege laat benoemen (zie § 49). Juist dus de omgekeerde verhouding: In Oostenrijk de Anstalt uit de maatschappij opkomende, maar geplaatst onder Staatstoezicht, hier te lande daarentegen de Rijksverzekeringsbank kortweg van Staatswege ingesteld, maar onderworpen aan een toezicht, waarin ook de maatschappij, zij het al uiterst zwak, meêspreekt. Wat onlangs in Oostenrijk plaats greep, doet dit verschil in karakter scherp uitkomen. Toen bij afsluiting van het boekjaar 1896 gebleken was, dat de Anstalten *Wien*, *Lemberg* en *Prag* te lage premiën hadden geheven, om de contante waarde van de toegekende renten te dekken, kwam in het bestuur van elk dezer Anstalten het voorstel aan de orde, om van af 1 Juli 1897 de premie met 10 pct. te verhoogen. Het bestuur van de Anstalt *Wien* ging hiertoe over, maar de besturen der Anstalten *Prag* en *Lemberg* verwierpen het voorstel, en daarop heeft toen de Minister van Binnenlandsche Zaken bij ministerieel Erlass de verhooging der premiën met 10 pct. ook voor Lemberg en Prag *bevolen*. Een ten onzent, zoo dit ontwerp wet wordt, immers ten eenenmale ondenkbaar geval.

Hiermede nu hangt rechtstreeks zijn door de Regeering weersproken beweren samen, dat inlassching van het Syndicaat, elders op eenvoudigen voet geschied, in het ontwerp niet wel anders dan door uitgewerkte regeling mogelijk was. In de Italiaansche wet van 17 Maart 1898 eischt art. 16 alleen voor publiekrechtelijke lichamen, en dan nog onder zekere beperking, verzekering bij de Cassa Nazionale. Aan particuliere ondernemers staat zij toe hare werklieden bij particuliere maatschappijen te verzekeren. En art. 17 neemt het Syndicaat-stelsel in het stelsel zelf der wet op. De Fransche wet van 9 April 1898 huldigt door artikel 17 evenzoo de verzekering bij particuliere maatschappijen en door Syndicaten in het stelsel zelf der wet, en de Caisse Nationale springt volgens artikel 26 slechts daar obligatoir in, waar de ondernemer niet op andere wijze aan zijn verplichting voldoet. En in verband hiermede hebben beide wetten die met de Oostenrijksche wet gemeen, dat de Wet noch de Cassa Nazionale noch de Caisse Nationale met Overheidsgezag bekleedt, maar aan het bestuur van beide, evenals bij de Anstalt, het karakter van een administratieve college geeft, terwijl de Staatscontrôle in handen blijft van de Overheid. Bij die verhouding nu kon het Syndicaat of de Berufgenossenschaft als *gecoördineerd* met de Anstalt of de Caisse Nationale optreden, en *naast* deze rechtstreeks onder de Overheid worden geplaatst, iets wat voor eenvoudige regeling den weg ontsloot, gelijk dan ook in het Fransche *Décret* van 28 Februari 1899 de geheele titel van de *Syndicats de guarantie* slechts uit zes zeer korte artikelen bestaat. In het onderhavig ontwerp daarentegen is zulk eene korte inlassching juist daarom onmogelijk, omdat de Bank in dit ontwerp het *gemengd* karakter draagt èn van een beheerend college èn van een college bekleed met Overheidsgezag. Dit sluit de mogelijkheid van coördinatie uit, en dwingt de verhoudingen tusschen Bank en en Syndicaat in bijzonderheden te regelen. Het is hem op grond van het bovenstaande dan ook ten eenenmale onverklaarbaar, hoe de Regeering op bladz. 3 van hare Nota beweren kan: „eene regeling als die in § 58 der Oostenrijksche wet zou ook in dit ont-

werp met één enkel artikel kunnen worden ingelascht". [1]) Slechts ééne vraag, § 58 der Oostenrijksche wet laat alle nadere regeling aan den Minister van Binnenlandsche Zaken over, met de bevoegdheid, om zich daarbij *„die durch besonderen Verhältnissen begründeten Abweichungen"* van de wet te veroorloven. Acht de Regeering het geven van zulk eene delegatie van macht, om in het onbepaalde tegen de wet zelve in te gaan, met de beginselen van ons Staatsrecht vereenigbaar?

§ 3. In Kamerverslag (bladz. 3) en Regeeringsnota (bladz. 4) wordt tegen het voorgestelde amendement als hoofdbedenking ingebracht, dat het een privilege schept voor de oeconomisch sterkere industrieelen, en dit aan de oeconomisch zwakkeren onthoudt. Uit de bijvoeging van sommige leden der Kamer, dat zij een voorstel van zulk eene strekking „van dezen voorsteller niet hadden verwacht", blijkt hoe deze bedenking voortvloeit uit de averechtsche opvatting van de bedoeling van het amendement, waarop ondergeteekende zich veroorloofde in § 1 van deze Nota de aandacht te vestigen.

Had hij zich de vraag ter oplossing gesteld, of de zware geldelijke lasten, die dit ontwerp aan de nijverheid wil opleggen, niet voor een gedeelte der industrieelen verlicht kon worden, zoo zouden voor deze gedeeltelijke *ontlasting* uit den aard der zaak de zwakkeren en niet de sterkeren onder hen in aanmerking zijn gekomen. Doch dan zou hetgeen men aan de kleinere industrie *minder* liet betalen (daar immers het recht ook van hunne werklieden onverkort moet blijven) niet anders dan uit de Rijkskas kunnen worden aangevuld; een uitweg die door de Regeering op de meest volstrekte wijze is afgesneden. Geheel anders daarentegen kwam de zaak te staan, nu ondergeteekende uitging van den toeleg, om, zoover mogelijk, ook in dit centralistisch ontwerp het *particulier initiatief* tot zijn recht te doen komen. Hiertoe immers kon alleen op zulke industrieelen het oog worden gevestigd, wier onderneming de mogelijkheid voor het nemen van zulk initiatief, in weerwil van de zeer bezwarende bepalingen van het ontwerp, aanbood. Die mogelijkheid nu bestaat bij de kleinere industrieelen niet. De organisatie van kleine ondernemingen kan niet anders dan een weinig ontwikkelde zijn; en alleen bij grootere ondernemingen groeit die breedere organisatie uit, die in eigen boezem voor de verzekering van de werklieden bij ziekte, bij ongeval en ter zake van pensioen zorg kan dragen. Aan kleinere ondernemingen, die buiten staat zijn, zulk eene breedere organisatie in eigen boezem te ontwikkelen, ware vrijer initiatief alleen daardoor te waarborgen geweest, dat men haar toestond hare werklieden bij particuliere maatschappijen te verzekeren; een denkbeeld waartegen de Regeering zich verzette, en dat ook in de Kamer slechts bij zeer enkelen steun vond. Voor het beoogde doel, om namelijk de eenvormigen centralisatie door tehulproeping van het particulier initiatief te breken, konden derhalve niet anders dan de breeder ontwikkelde ondernemingen dienst doen. De kleinere, en minder ontwikkelde ondernemingen zijn hiertoe uit zichzelve onbekwaam.

---

[1]) In de Oostenrijksche wet is het niet „één enkel artikel", maar zijn het *drie* artikelen, te weten de artikelen 55, 59 en 60.

Dat zich uit dien hoofde tegen het amendement verzet, wie, met een collectivistisch ideaal voor oogen, gevaar ziet in al wat de groot-industrie zedelijk verheft, is niet meer dan natuurlijk. Op dat standpunt is de macht van het privaat kapitaal *de* vijand, en aan zijn vijand doet men afbreuk, maar bewijst men geen diensten. Dit is intusschen het standpunt van den voorsteller niet. Nederland is er nog niet aan toe, dat alle particuliere nijverheid in de ééne groot-industrie van den Staat worde opgelost. Concurrentie met de buitenlandsche nijverheid is bij ontstentenis van grootere industrieele ondernemingen volstrekt ondenkbaar. Bloei der groot-industrie is uit dien hoofde vooralsnog een nationaal belang. En indien nu een niet te versmaden voordeel dier groot-industrie o. a. ook dit is, dat zij voldoet aan de voorwaarden vereischt om bij eene verzekering als de onderhavige de veerkracht van het particulier initiatief, als tegenwicht tegen de bureaucratie, te doen gelden, dan maakt ondergeteekende hiervan dankbaar gebruik. Hij doet dit te eerder, waar juist de groot-industrie getoond heeft, ook zonder Staatsdwang, de belangen der werklieden in zake ongeval enz. ter harte te nemen, en zich hierover aanzienlijke geldelijke opofferingen, geheel vrijwillig, heeft getroost. Gezond regeeringsbeleid brengt zijns inziens met zich, dat waar de Overheid in zulk eene materie dwingend gaat optreden, het reeds vrijwillig opgekomene gewaardeerd worde en aansluitingspunt voor de staatsbemoeiing vorme, niet dat de Overheid beginne met, wat het particulier initiatief schiep, kortweg af te breken. Zoo kweekt men de werktuigelijkheid der *administrés*, geen krachtig burgerleven.

Aan de geopperde bedenking is dan ook alleen in zooverre waarde toe te kennen, als andere leden oordeelden, dat de meerdere vrijheid van beweging en de grootere zelfstandigheid, die door het amendement aan de grootere ondernemingen ten goede zou komen, *geen geldelijke nadeelige gevolgen voor de kleinere* na zich mag slepen. Dit nu stemt ondergeteekende volkomen toe. In verband hiermede waardeert hij ten zeerste, dat de Regeering op bladz. 1 van hare Nota zich omtrent dit punt in geruststellenden zin heeft uitgesproken. Indien de Bedrijfsvereeniging naar behooren aansprakelijk wordt gesteld voor waarborgsom, dekking van rente en administratiekosten, is h. i. *geen* geldelijk nadeel te duchten, zoolang aan de Bank een uit verzekeringstechnisch oogpunt voldoend aantal verzekerden verblijft. Nu heeft zijn voorstel, om als waarborgsom de waarde van één jaar vermoedelijk verschuldigde rente te nemen, geen tegenspraak uitgelokt. Tegen de wijze waarop zijn voorstel de rente wil dekken, is in beginsel evenmin bedenking gerezen. Blijft dus alleen de tweeërlei vraag, 1°. of het twee-derde der administratiekosten voldoende is te achten, en 2°. of de Bedrijfsvereeniging aan de Bank niet te veel verzekeringsstof onttrekken zou.

Wat het eerste punt, de administratiekosten betreft, merkt de Regeering te recht op, dat eerst de ondervinding van zeker aantal hieromtrent stellige uitspraak zou kunnen doen. In geen geval is de stelling houdbaar, dat bij daling van het aantal verzekerden, de administratiekosten, als over een kleiner aantal omslagen, *steeds* evenredig moeten klimmen. Op bladz. 3 van het Verslag, stuk n°. 11, vindt men aangetoond, hoe in Duitschland Berufsgenossenschaften, tot zelfs met 468 000 verzekerden, per werkman, hoogere administratiekosten hadden dan kleinere met slechts even 100 000

verzekerden. Hieraan kan nog toegevoegd, dat zich in Oostenrijk, bij geheel gelijke inrichting der Anstalten, gelijksoortig verschijnsel voordoet. In 1896 bedroeg de uitgave voor Gesammte Verwaltungskosten in de Anstalt *Wien*, met ruim 264 000 verzekerden, per werkman, fl. 0,86, in de Anstalt *Brünn*, met even 200 000 verzekerden, slechts fl. 0,39 (Zie *Amtliche Nachrichten*, jahrgang X, nº. 18, bladz. 410). Dit schijnt hoofdzakelijk daaruit te moeten verklaard worden, dat de verhouding tusschen nijverheid en landbouw een ongelijke is, en voorts dat de administratiekosten uit deels vaste, deels van omstandigheden afhankelijke uitgaven bestaan. Het bedrag dier wisselende uitgaven hangt goeddeels af van het aantal ongevallen, dat in behandeling komt, van goedkoopere of duurdere geneeskundige behandeling, van afstanden die meerdere of mindere reiskosten veroorzaken, van het meerdere personeel, dat bij grootere uitgestrektheid van het terrein moet worden aangesteld enz. en juist die wisselende uitgaven voor de Bank vallen bij de Bedrijfsvereeniging, ten gevolge van den langeren wachttijd, als anderszins, grootendeels weg. In de Oostenrijksche Bedrijfsvereeniging waren de administratiekosten slechts fl 0,31 per verzekerde. En het is uit dien hoofde, dat de verplichting om *twee derden* der *volle* kosten te betalen, hoezeer het cijfer altoos iets willekeurigs heeft, genoegzaam waarborg schijnt op te leveren, dat de Bedrijfsvereeniging geen deel der kosten op de bij de Bank opgenomen werkgevers zal overdragen. Eer zou de vraag kunnen rijzen, of het cijfer niet van achteren iets *te hoog* zal blijken. Vermoedelijk zal het na opgedane ondervinding dan ook niet onmogelijk blijken, later de bijdrage in de administratiekosten, ter vereenvoudiging van berekening, op een vast jaarlijksch bedrag per verzekerde te stellen.

Wat het tweede punt betreft: het niet-overblijven van een genoegzaam aantal verzekerden voor de Rijksbank, dit zou geheel buiten bespreking kunnen blijven, indien de verwachting profetisch bleek te zijn op bladz. 7 van het Kamerverslag en op bladz. 5 van de Regeeringsnota geuit dat „van de bevoegdheid om zich aan de centrale inrichting te onttrekken *zoo goed als geen gebruik zal worden gemaakt.*" De ondergeteekende deelt niet in dit gevoelen, maar acht toch van den anderen kant alle vrees ongegrond, alsof ooit de facultatieve Bedrijfsvereeniging het aantal verzekerden bij de Bank beneden het technisch vereischte cijfer zou doen dalen. Hiervan zou dán alleen sprake kunnen zijn, indien men voor de werklieden *van elk afzonderlijk bedrijf* het technische cijfer als minimum moest aannemen.

In de inleiding op *Ergebnisse der zum Zwecke der Revision der Gefahrenclasseneintheilung überprüften Unfallstatistik der Jahre* 1890—1896, p. VI, zegt de woordvoerder der Oostenrijksche Regeering, dat eerst bij een aantal van 10 000 verzekerde vaste werklieden, werkzaam in eenzelfde bedrijf, volkomen zekerheid omtrent het percentage der ongevallen ontstaat. Heeft dit nu de Oostenrijksche Regeering er toe geleid, om alleen die categorieën van werklieden te verzekeren, die tot dit minimum van 10 000 voor elk der zeven *Anstalten* aanwezig waren? Uit het zooeven genoemde officieele verslag blijkt, dat in alle zeven Anstalten samen voor de volgende Betriebsgattungen slechts de daarachter geplaatste getallen van verzekerden aanwezig waren:

Voor n°.	41,	bladz.	37,	slechts	26	verzekerden;
„ „	43*b*,	„	38,	„	105	„
„ „	46,	„	39,	„	736	„
„ „	50,	„	41,	„	976	„
„ „	51,	„	41,	„	234	„
„ „	52,	„	42,	„	101	„
„ „	57,	„	48,	„	221	„
„ „	58,	„	49,	„	101	„

Buitengemeen lage cijfers, die heel de reeks door voorkomen. Zoo, om een gansch andere groep bedrijven te nemen, geeft:

n°.	258,	bladz.	191,	slechts	318	werklieden	aan;
„	259,	„	192,	„	344	„	„
„	260,	„	192,	„	289	„	„
„	261,	„	192,	„	71	„	„
„	261*b*,	„	193,	„	50	„	„
„	262,	„	193,	„	326	„	„

Cijfers, die tot de zooveel kleinere bevolking van ons land herleid, nog op één zevende dalen zouden, en alzoo eene lijst, die geen verdere uitbreiding noodig heeft, om aan te toonen, dat de Oostenrijksche Regeering er niet aan kon denken het cijfer van 10 000, per bedrijf, als *conditio sine qua non* te stellen. En toch heeft zij alle deze kleine bedrijven in gevarenklassen ingedeeld, een gevarenpercentage er voor aangewezen, en op dien grond de te bepalen premie haarfijn tot op één *kreuzer* bepaald.

Het stelsel der Oostenrijksche verzekering is alzoo, dat de risico's der verschillende bedrijven geacht worden elkander over en weer aan te vullen. Geheel hetzelfde stelsel, dat ook door particuliere maatschappijen gevolgd wordt, die niemand afwijzen omdat zich nog geen genoegzaam aantal gegadigden van hetzelfde bedrijf, als waartoe hij behoort, aanmeldden, maar die volgens vaste tabellen voetstoots aan ieder, die zich aanmeldt, een polis uitreiken, ook al is hij de eerste die in zijne soort zich verzekeren komt. Ook aan het ingediende Regeeringsontwerp kan geen andere gedachte ten grondslag liggen. Voorgesteld wordt toch, te verzekeren de werklieden van het *schoorsteenvegersbedrijf*, waarvan er volgens de *uitkomsten der beroepstelling* op 31 December 1889 aanwezig waren 308; van het glazenwasschersbedrijf, waarbij aanwezig waren 160; van het zoutziedersbedrijf, waarbij aanwezig waren 286; van het mineraalwaterfabricagebedrijf, waarbij aanwezig waren 92; van het tabakskerversbedrijf, waarbij aanwezig waren 874 werklieden enz. En al wordt toegegeven, dat deze cijfers thans allicht iets geklommen zijn, toch toonen èn deze enkele voorbeelden, èn toont geheel de lijst van artikel 11, met de uitkomsten der beroepstelling vergeleken, dat in de verste verte bij de meeste bedrijven op geen 10 000, en zelfs op geen 5000, ja op geen 3000 verzekerden te rekenen valt. De ondernemers vallen er nog af. [1]) Toch zal de

[1]) Voor zoover berekening mogelijk was, blijkt dat n°. 3, 4 en 5 der lijst van art. 11 niet meer dan 757 personen bevatten, n°. 8 niet meer dan 2088, n°. 10 slechts 115, n°. 16 slechts 2, n°. 17 slechts 386, n°. 20 slechts 22, n°. 21

Rijksbank ook voor alle ondernemingen in deze kleinere bedrijven een gevarenklasse met gevarenpercentage, en op grond hiervan de premie tot op een cent moeten bepalen; en dat niet naar willekeur, maar op grond van technische berekening. Doch hiermede is het dan ook uitgemaakt, dat de onttrekking aan de Bank van het technisch volle aantal verzekerden bij een bepaald bedrijf, geen beletsel tegen de bepaling van de premie oplevert, en dat de premie hiervan niet afhankelijk wordt gesteld. Moest toch de premie klimmen, naar gelang het aantal verzekerden bij een bepaald bedrijf afnam, tot welk ongekend bedrag zou dit dan de premie niet doen stijgen voor onze schoorsteenvegers, tabakskervers enz.? Gevaar voor de Bank zou alzoo dan eerst ontstaan, zoo het *totaal* aantal verzekerden *bij de onderscheidene bedrijven saam genomen*, bēneden zeker minimum daalde. Juist zooals ook de particuliere maatschappij niet opziet tegen het behooren van de bij haar verzekerden tot zeer onderscheidene bedrijven, maar in het gedrang komt door het dalen van het *gezamenlijk* aantal polissen. En dit gevaar nu is voor de Rijksbank, hoevele Bedrijfsvereenigingen zich ook vormen mochten, geheel denkbeeldig. Slechts ten overvloede heeft ondergeteekende daarom den wenk der Regeering gevolgd, om soortgelijke bepaling als in § 58 der Oostenrijksche wet, en hij voegt er bij, *mutatis mutandis*, ook in art. 12, sub 2, van de Duitsche wet, voorkomt, in zijn voorstel op te nemen. Doch hiermede vervalt dit bezwaar dan ook geheel.

Toch komt in het Verslag van het Kameronderzoek nog eene aan de bestreden bedenking verwante opmerking voor, die het gevoegelijkst in deze zelfde paragraaf hare bespreking vindt. Uitgaande van de overweging, dat de te betalen premiën ook strekken „tot dekking van *toekomstige* ongevallen", werd namelijk de vraag gedaan (bladz. 5), of werkgevers, die uit eene bedrijfsvereeniging, door wat oorzaak dan ook, uitvielen, en daardoor *eo ipso* rechtstreeks onder de Rijksbank kwamen, en zulks zonder dusver voor toekomstige ongevallen iets aan de Bank te hebben bijgedragen, niet eigenlijk aan de Bank, of wat op hetzelfde neerkomt, aan de overige werkgevers te kort deden. Deze bedenking, die voor de hand ligt, heeft ook ondergeteekende, eer hij zijn voorstel indiende, opgehouden, maar nader onderzoek heeft hem tot de overtuiging gebracht, dat ze voor de natuur van het verzekeringswezen wegviel. Al aanstonds blijkt dit uit het feit, dat het ontwerp aan de bij de oprichting der Bank eerst zich aanmeldende werkgevers geen eisch van extra premiebetaling stelt, hoewel toch ook zij aanstonds voor alle van dat oogenblik af aan hunne werklieden overkomende ongevallen verzekerd zijn. Sterker nog uit het

---

slechts 1360, n°. 24 slechts 640, n°. 26 slechts 3112, n°. 27 slechts 2469, n°. 28 slechts 160, n°. 29 slechts 308, n°. 30 slechts 2256, n°. 39 slechts 286, n°. 40 slechts 1540, n°. 42 slechts 184, n°. 43 slechts 92, n°. 44 slechts 1951, n°. 45 slechts 2247, n°. 46 slechts 243, n°. 47 slechts 92, n°. 48 slechts 209, n°. 51 en 52 samen slechts 2152, n°. 54 slechts 874, n°. 57 slechts 4912 en n°. 58 slechts 2826. Cijfers die, over meer dan de helft der lijst zich uitstrekkende, niet één bedrijf aanwijzen, waarbij op 10 000 of ook maar op 5000 verzekerden te rekenen valt, en, op één enkele na, slechts even boven de 2000 uitgaande. En toch wordt voor alle deze bedrijven genoegzaam zekere premieberekening als mogelijk ondersteld.

tweede feit, dat ook een werkgever, die eene *nieuwe* onderneming opricht, aanstonds door gewone premiebetaling over één jaar voor dat volle jaar alle zijne werklieden tegen ongevallen verzekerd heeft, èn dat ook aan hem alsdan geen enkele eisch gesteld wordt van nabetaling van achterstallige gelden. En mocht men tegen dit laatste aanvoeren, dat dit daaruit te verklaren is, dat de door hem in dienst genomen werklieden in den regel dusver reeds door de premiebetaling van een ander werkgever verzekerd waren, zoo is het duidelijk, dat zelfs dit slechts zeer ten deele doorgaat, waar bij eene vooruitgaande tak van nijverheid telkens *nieuwe* werklieden bij een zelfde bedrijf werkzaam worden. Waarbij komt, dat iemand die voor eene nieuw opgerichte onderneming werklieden *uit het buitenland* ontbiedt, die dusver in geen geval bij de Rijksbank verzekerd waren, toch evenzoo door gewone premiebetaling over één jaar over dat volle jaar aanstonds alle zijne werklieden in de verzekering brengt. Dat van nabetaling van achterstallige premiën in het verzekeringswezen geen sprake is, blijkt bovendien uit het bekende feit, dat elke particuliere verzekeringsmaatschappij aan een ieder die zich aanmeldt aanstonds hare polis uitreikt, zonder iets anders dan betaling van de gewone jaarpremie te vorderen, ook al weet ze vooruit, dat dit haar noodzaken kan tot het jarenlang uitbetalen van eene rente, die reeds in het eerste jaar verschuldigd kan worden, en waar, te haren bate, zoo de werkgever na het ongeval zich bij eene andere maatschappij gelieft te verzekeren, nooit anders dan de betaling van éene jaarpremie over zal staan. Bij brandwaarborgmaatschappijen kan na premiebetaling van f 50, nog in datzelfde jaar eene uitkeering van f 25 000 moeten volgen, en zulks evenzoo, zonder dat dit aan hem wien dit bedrag gewerd, de vrijheid ontneemt, aanstonds daarna zijne premiebetaling te staken.

Bij de Oostenrijksche Versicherungsanstalten, die evenzoo op kapitaaldekking door premiebetaling berusten, is ter verificatie dan ook uitsluitend de vraag gesteld, of het totaal bedrag der over één jaar uitgekeerde premiën gelijk was aan de contante waarde van de over dat jaar toegekende schadeloosstellingen. Dat onderzoek leidde tot de uitkomst dat de Anstalten *Wien*, *Lemberg* en vooral *Prag*, een ernstig deficit aanwezen. Het bleek dat de Anstalt *Prag* over 1896 had moeten incasseeren fl. 1 942 114, en slechts geïnd had fl. 1 857 009 (Zie *Amtl. Nachrichten* 1898 p. 406). Hierin nu is voorzien, niet door nabetalingen te eischen, maar uitsluitend door verhooging der gewone jaarpremiën met 10 pct. Zoo nu zal ook bij de op te richten Rijksbank het totaal der elk jaar te innen premiën volkomen alle verplichtingen dekken moeten, die in den loop van dat jaar door voorgekomen ongevallen, ook met het oog op de toekomst, voor de Bank ontstaan.

Individueel, voor elken werkgever afzonderlijk genomen, moge het dus volkomen juist zijn, dat hij drie, vier jaren lang, al komt er geen enkel ongeval in zijne onderneming voor, toch betaalt, en moge dat zijnerzijds als eene betaling voor de toekomst beschouwd worden; maar van de zijde der verzekeringsinstelling is dit *niet* zoo. Zij toch is verplicht het risico te dekken ook al komt het den eersten dag na de aansluiting voor, en juist de vermenging van de risico's, en de herleiding dezer vermengde risico's op één jaar, vormt het uitgangspunt voor hare berekening. Dit nu toe-

passende op een werkgever, die uit eene Bedrijfsvereeniging treedt, toont, dat hij voor de Bank volkomen gelijk staat met een werkgever, die eene nieuwe onderneming opricht, en als zoodanig zich voor het eerst aanmeldt. Alleen toch de risico beslist, en deze droeg voor hem dusver de Bedrijfsvereeniging, en zij gaat eerst met den dag van zijne uittreding uit de Vereeniging op de Bank over. Vandaar dat hij eerst van dien dag af premie aan de Bank verschuldigd wordt; *premie zonder meer.*

Alleen zou nog de vraag kunnen rijzen, of hij dan toch niet te betalen heeft in het zonder bijdrage zijnerzijds gevormde reservefonds. Doch ook deze vraag moet ontkennend worden beantwoord. Elke soliede verzekeringsmaatschappij heeft terstond na hare oprichting een reservefonds gevormd, zonder dat zij er aan denkt, hem die daarna een polis verkrijgt, voor zijn aandeel in dat reservefonds na te laten betalen. En zulks om de afdoende reden, dat bij premiemaatschappijen aan den polishouder geen aandeel in dit fonds toekomt, en het stichten van het reservefonds het uitsluitend karakter bezit van een fiscale voorzichtigheidsmaatregel, om dat deel van onzekerheid te dekken, dat de beste verzekeringsstatistiek nooit geheel kan opheffen.

Het geheele denkbeeld alsof door zijn amendement een privilegie voor de grootere industrieelen zou worden in het leven geroepen, meent ondergeteekende dan ook met beslistheid te moeten afwijzen. Een privilege ontstaat, *indien men ongelijke lasten oplegt.* Volgens zijn amendement daarentegen zullen aan de werkgevers eener Bedrijfsvereeniging niet alleen geen mindere, maar zelfs nog *zwaardere* lasten ten bate van hunne werklieden worden opgelegd. Dat nu bij het opleggen van gelijke lasten, de één deze op andere wijze draagt dan de ander, vloeit voort uit oorzaken die buiten de wet liggen, en van het leven onafscheidelijk zijn. Als bij overtreding (zie art. 88) eene boete van driehonderd gulden wordt opgelegd, of hechtenis van drie maanden, zal de Regeering wel niet bedoeld hebben, hiermede een privilege voor de grootere industrieelen te scheppen, als is het volkomen duidelijk, dat voor hen de betaling van eene hooge boete een veel geringer bezwaar oplevert dan voor den kleinen werkgever. Zoo nu ook ligt er in het minst geen door de wet geschapen privilege in, als de grootere industrieel, tengevolge van de meer ontwikkelde organisatie zijner onderneming *in eigen boezem* voorzien kan in hetgeen de kleinere industrieel, bij gemis van zulk eene ontwikkelde organisatie, alleen door de hulp van een particuliere verzekeringsmaatschappij of door eene Rijksinstelling kan bereiken. Hetgeen hiermede aan de grootere onderneming wordt toegekend is uitsluitend: het recht, om aan de haar opgelegde verplichtingen te voldoen *op eene wijze die met de natuur en den aard van de onderneming strookt.* Geldelijke voordeelen die hieruit mochten voortvloeien, zijn alleen te danken aan *de grootere uitgaven,* waarop de meer ontwikkelde organisatie van zulk eene onderneming te staan komt. Grootere industrieelen desniettemin te willen noodzaken zich van hunne verplichtingen te kwijten op eene wijze die bij den aard der kleinere ondernemingen thuis hoort, maar die met de natuur van hunne onderneming in strijd is, ware hetzelfde als een landbouwer die eigen gerei heeft, te willen dwingen huurspul te gebruiken, alleen omdat zijn buurman, die *niet* zelf kan inspannen, paard en wagen *huren* moet.

Intusschen de landbouwer met eigen gerei kan, als er plaats over is, ook zijn buurman medenemen, en in zooverre bestaat er bij ondergeteekende geene bedenking, om te voldoen aan den wensch van die leden, die (zie bladz. 4 onderaan) in overweging gaven, ook voor kleinere werkgevers de gelegenheid tot toetreding open te stellen. Ook art. 22 van het Fransche *Décret* van 28 Februari 1899 opent hiertoe de mogelijkheid, mits de stam der vereeniging als ondergeteekende zich zoo mag uitdrukken, gevormd worde door eenige grootere industrieelen. In dien zin is art. 66 (nieuw) dan ook door hem gewijzigd. Er zijn vele kleine ondernemingen, die uit allerlei anderen hoofde dan wegens gemis van kapitaal, op kleineren voet werken, en voor deze kan de thans aangebrachte wijziging hulp bieden. Ook biedt deze wijziging nog dit voordeel, dat ondernemingen, die juist niet vijftig of veertig maar bijv. vijf en veertig of vijf en dertig vaste werklieden in dienst hebben, en die alleen door het strakke cijfer zouden zijn uitgesloten, alsnu zullen kunnen toetreden, zonder voor de soliditeit der Vereeniging gevaar te scheppen.

§ 4. De vraag is gedaan, of de cijfers in art. 66 (nieuw) niet te hoog waren genomen. Ondergeteekende kan dit slechts zeer ten deele toegeven. Eene facultatieve Bedrijfsvereeniging moet, zal ze levensvatbaar zijn, wat men noemt, een ruggegaat hebben. Lichtvaardige oprichting van zulke Vereenigingen door onnadenkende ondernemers, die geen besef hebben van de verantwoordelijkheid, die zij op zich nemen, mag niet toegelaten worden. Bedoelde cijfers hadden dan ook geen andere strekking dan om de soliditeit der Vereenigingen te verzekeren. Ze vloeiden *niet* voort uit de eischen der verzekeringstatitiek. Dan toch zouden ze veel hooger moeten zijn. Bij dekking der verschuldigde renten door storting van het volle kapitaal, dat aan gekweekten interest de jaarlijks te betalen rentebedragen uitlevert, valt elke risicoberekening weg. Alleen zou men kunnen beweren, dat zij bij de berekening der waarborgsom toch weer opduikt, doch nu de Regeering zelve een wenk gaf, om de berekening dier som op eenvoudiger voet te regelen, speelt het risico ook hier niet dan een zeer bijkomstige rol. De daartoe vereischte wijziging is in art. 86 (nieuw) aangebracht. Het is dan ook alleen de eisch van soliditeit der Vereenigingen, die het ondergeteekende bedenkelijk doet voorkomen, *veel* beneden de aangenomen cijfers te gaan. Hij grondde die cijfers op de bepalingen in het Fransche *decreet*, dat 5000 werklieden met *vijf* grootere ondernemingen als voorwaarde stelt. Doch hij geeft toe, dat de Italiaansche wet in art. 17 het lagere cijfer 4000 voldoende keurde, en het aantal ondernemingen onbepaald laat. Houdt men nu in het oog, dat dit beide malen landen betreft, waar de groot-industrie veel sterker ontwikkeld is dan ten onzent, dan is er redelijke grond aanwezig, om voor ons land, met zijne *beperkte* groot-industrie, niet het hoogste der beide cijfers te vergen, weshalve ondergegeteekende van 5000 werklieden en vijf grootere ondernemingen achtte op 4000 werklieden en vier grootere ondernemingen te kunnen dalen, en tevens de mogelijkheid voor andere combinatiën te kunnen openlaten.

§ 5. Te recht vestigt de Regeering er in hare Nota, bladz. 4,

de aandacht op, dat in het stelsel van het amendement zijdelings de strijd van belangen tusschen werkgevers en werklieden terugkeert, dien zij door de centralisatie van allen bij één Rijksbank geheel poogde af te snijden. Harerzijds was er reeds in de *Nota van Inlichtingen*, bladz. 10, op gewezen, dat vooral de zucht om dezen strijd van belangen weg te nemen, haar weerhouden had van het voordragen eener regeling, waarbij aan op zich zelf staande werkgevers onder zekere voorwaarden kon worden toegestaan, zelven het risico der verzekering te dragen. Nu kan ondergeteekende niet toegeven, dat dit bezwaar zijn amendement *even sterk* drukt. Het bedoelt wel geen *onderlinge* verzekering, maar stelt toch den eisch dat meerdere werkgevers zich vereenigen, en stelt de gezamenlijke wergevers voor elkander aansprakelijk. Volgens zijn amendement staat dus altijd het bestuur der bedrijfsvereeniging tusschen den werkgever en zijne werklieden in. Maar ook al legt hij op dit verschil in graad den nadruk, toch geeft hij toe, dat hier ten deele een verschil van beginsel in het spel is. Zonder Darwinist te zijn is nochtans ondergeteekende van oordeel, dat strijd van belangen de levensvoorwaarde voor ontwikkeling is, en dat de schoone roeping der Overheid er juist in bestaat, niet om dien strijd door uniformiteit op te heffen, maar wel om hem door rechtsbepalingen te veredelen. Noodeloos strijd te scheppen, waar die niet uit het leven opkomt, is zeker af te keuren, maar waar die strijd met de levensverhoudingen zelven gegeven is, bleek hij steeds een der voorwaarden te wezen, om het leven gezond en krachtig te doen zijn. Hij ziet wel in, dat het hiertegenover staande standpunt bekoring heeft, en hij begrijpt zeer wel, dat velen er toe neigen, om dezen strijd van belangen ook tusschen kooper en verkooper, ja, door unificatie van de maatschappij, ten slotte uit heel onze sociale samenleving weg te nemen, maar toch acht hij dit monistische streven niet in die mate gerechtvaardigd, dat hij zijn amendement reeds daarom alleen geoordeeld zou kunnen beschouwen, omdat het den strijd van belangen ook hier ten deele zijne werking laat behouden. Dan alleen zou hij hiervoor zwichten, indien het ondoenlijk bleek, de rechten die van de zijde der werklieden bij dezen strijd betrokken zijn, *volledig te waarborgen*. Juist met het oog hierop heeft hij zich beijverd, deze rechten in zijn voorstel op volledige wijze vast te leggen, ze onder de onvoorwaardelijke hoede van de Overheid te stellen, en bovendien nog aan de werklieden zelven de middelen te verschaffen, om tegen elke verkorting van deze rechten op afdoende wijze te waken. Voor zoover dit op één punt nog eene leemte overliet, is bij nadere wijziging hierin voorzien (de verklaring van den geneeskundige).

§ 6. Betwijfeld werd, of de facultatieve Bedrijfsvereeniging, ook al werd ze in het ontwerp opgenomen, wel genoegzaam wortel zou kunnen schieten, en of in zooverre de poging om eigen verzekering door werkgevers mogelijk te maken wel een genoegzaam ernstig karakter droeg (Kamerverslag bladz. 4). De Regeering die de lijst van art. 11 in het geheel op 70 000 à 80 000 werkgevers schat, geeft op bladz. 4 van hare Nota aan, dat slechts 800 ondernemers meer dan 50 werklieden in dienst hebben, en dat alzoo slechts één ten honderd onder het bereik van het amendement

vallen. Voorts werd er in het Kamerverslag (bladz. 4 en 5) op gewezen, dat zelfs in industriele streken als Hengelo en Tilburg *plaatselijk* geen getal van 5000 werklieden in dienst zijn. Het wil ondergeteekende voorkomen, dat bij de eerste opmerking te eenzijdig op het getal *werkgevers*, te weinig op dat der *werklieden* wordt gelet; en dat de tweede opmeking het *plaatselijk* karakter eener bedrijfsvereeniging te sterk doet wegen. Van de 800 genoemde werkgevers hebben 36 zich tot de Kamer gewend met een schrijven, waaruit blijkt dat zij alleen reeds 36 000 werklieden in dienst hebben, en van de 800 verklaart de Regeering zelve dat ze elk aan meer dan 50 werklieden werk verschaffen. Bij alle overige werkgevers is dit aantal niet alleen minder, maar bij de overgroote meerderheid daalt dit zelfs op een zeer laag cijfer. Brengt men dit in rekening, dan wordt de verhouding een geheel andere, en blijkt de kring die het amendement bestrijkt, verre van zoo gering te zijn. Sommige leden vreesden zelfs dat het zóóveel bloed aan de Bank zou aftappen, dat hare technische bestaanbaarheid bedreigd werd.

Wat in de tweede plaats het plaatselijk maken van de Bedrijfsvereeniging betreft, zoo zij opgemerkt, dat dit in niet één land als eisch is gesteld; dat in Duitschland van de 65 industrieele Berufsgenossenschaften 31 over heel Duitschland werken; en dat, ook waar sectie-indeeling plaatsgreep, deze sectiën vaak streken zoo groot als, of zelfs grooter dan ons land omvatten. Van de 65 industrieele Berufsgenossenschaften in Duitschland hebben 19 geene sectie-indeeling. Van deze 19 strekken 5 zich uit over geheel Duitschland, terwijl van de overige die geheel het Rijk overspannen, 1 slechts 2 sectiën heeft, 1 dito slechts 3, 2 dito 5, 2 dito 6, 1 dito 7, 3 dito 8, 3 dito 9, 2 dito 10, en slechts 7 en een grooter tal sectiën. Bovendien belet niets, dat ook hier te lande eene Bedrijfsvereeniging zich in sectiën splitse. Vrijwillig gevormde Syndicaten kunnen in landen met sterk ontwikkelde groot-industrie plaatselijk zijn, en waar dit kan, vergemakkelijkt het ongetwijfeld de organisatie en hare werking maar voor ons land zou hieraan niet kunnen voldaan worden, of de waarborg voor de soliditeit der Vereeniging zou door het te sterk dalen van het aantal werkgevers gevaar loopen. Voor het overige is, voor zoover dit gevaar niet te duchten is, door de in § 4 besproken verlaging der cijfers, ook aan deze bedenking te gemoet gekomen.

§ 7. Tegen het openen van de gelegenheid tot vorming van facultatieve Bedrijfsvereenigingen rees in de afdeelingen der Kamer nog de bedenking, of het voordeel dat ze konden opleveren wel opwoog tegen de omslachtigheid der regeling, die te dien einde in het ontwerp moest worden ingelascht. Deze bedenking wordt beheerscht door het gewicht dat men eenerzijds aan de te verwachten *voordeelen*, en anderzijds aan zoo breed uitgewerkte *regeling* hecht. Volgens den ondergeteekende bestaan die voordeelen in het navolgende: 1°. dat althans op één punt het centralistische karakter der geheele regeling gebroken, en het recht van het particulier initiatief gehandhaafd zou worden; 2°. dat industrieën met meer ontwikkelde organisatie niet, tegen haar aard, in een bureaucratisch keurslijf zouden worden gewrongen; 3°. dat bij de Bedrijfsvereeniging de ongevallenverzekering aanstonds met eene organisatie voor ziekteverzekering in verband kon worden gezet; 4°. dat

hierdoor de volle wachttijd tot drie maanden kan worden uitgebreid, waardoor het cijfer der bij de Bank in behandeling komende gevallen tot eene minimum slinkt. (In Berlijn kwamen in 1897 per 1000 verzekerden 248 gevallen voor, en na afloop van den Carenzzeit behoefde slechts in 6 van de 248 eene rente te worden toegekend); 5°. dat het nemen van veiligheidsmaatregelen bevorderd, en hierdoor het leven en de gaafheid van den werkman beveiligd wordt; 6°. dat, indien de spoorwegmaatschappijen dien weg inslaan, de meerdere veiligheid ook aan het reizend publiek ten goede komt; 7°. dat aan de werklieden gedurende den wachttijd eene betere geldelijke positie verzekerd wordt; 8°. dat aan de getroffen werklieden beter uitzicht wordt geopend op het behoud van voldoend loon, ook al maakte een ongeval hen onbekwaam voor hun vorige betrekking; 9°. dat aan de werklieden door eigen gekozen vertegenwoordigers medezeggensschap wordt verleend; en 10°. dat de verstandhouding tusschen de werkgevers en hunne werklieden, mits beider rechten volledig zijn afgebakend, voor wat het onderwerp van dit wetsvoorstel betreft, niet kortweg afgebroken, maar bevestigd en geregeld wordt.

Kan nu beweerd worden, dat deze voordeelen niet ruimschoots opwegen tegen het omslachtige der regeling? Ongetwijfeld kon die regeling veel eenvoudiger zijn, indien ze niet in het stelsel der Regeering moest worden ingelascht, doch hiervan is althans aan den voorsteller moeilijk een verwijt te maken. Ook komt die omslachtigheid niet ten laste van de Bank, want al zal het bestaan der Bedrijfsvereeniging aan het bestuur der Bank eene nieuwe taak opleggen, hier staat tegenover dat de Bedrijfsvereeniging haar ten opzichte van de bij haar ingedeelde werklieden, op breede schaal, van allerlei bemoeiing ontslaat. Of de industrieelen de omslachtigheid dier regeling op zich willen nemen, moeten zij zelven weten, en wie het doet, doet het vrijwillig.

Juist dit laatste zou niet het geval zijn, indien ware voorgesteld, gelijk eenige leden der Kamer zouden verkozen hebben, om de Regeering de bevoegdheid te geven, de werkgevers van gelijke of gelijksoortige bedrijven tot de vorming van Bedrijfsvereenigingen *te verplichten.* Dan toch zou de regeling ten minste even omslachtig hebben moeten zijn, en zou bovendien deze regeling bijna zeker eene doode letter zijn gebleven. Moeilijk toch kon van de Regeering gevergd worden, dat zij eigener beweging de 74 000 werklieden van het verkeersbedrijf, de 97 000 van het bouwbedrijf, de 72 063 van het hout- en metaalbedrijf, de 45 000 van groep XV—XVI der beroepstelling, en de 40 800 van groep *f*, dat is saâm 328 000 *verzekerden* (zie *Memorie van Antwoord* bladz. 6) aan de Bank zou onttrekken, en deze daardoor in ernstig gevaar brengen; terwijl dan bovendien het verzet van belangrijke minderheden toch allicht aanleiding zou hebben gegeven, om van de vorming van zulke obligatoire Bedrijfsvereenigingen af te zien. Ten einde doel te treffen zou de vorming van zulke obligatoire Bedrijfsvereenigingen dan *in de wet zelve* verplichtend moeten gesteld worden, en dit juist kan niet bij amendement geschieden, overmits alsdan de geheele regeling van deze materie een gewijzigd karakter zou moeten dragen. Ware de Regeering zelve gezind gebleken, om tot zulk eene gedecentraliseerde regeling over te gaan, dan zou zij haar ontwerp hebben moeten terugnemen, en een nieuw ontwerp, rustende

op een geheel anderen grondslag, hebben moeten voordragen. Ondergeteekende zou dit ten zeerste hebben toegejuicht. Doch nu dit niet geschied is, blijkt uit het feit, dat zij die dit denkbeeld tegen zijn amendement overstellen, zich wel gewacht hebben, zelven eene wijziging in dien geest te ontwerpen, genoegzaam, hoe ten onrechte dit van ondergeteekende gevorderd werd. Het door hem ingediende amendement moest het stelsel van het ontwerp nemen voor wat het is, en kon op dit stelsel alleen eene *uitzondering* voordragen, en wel zulk eene, als aannemelijk bleek voor hen die hiervan geheel *vrijwillig* gebruik willen maken. Een amendement tot het invoeren van obligatoire bedrijfsvereenigingen, bijv. voor gelijksoortige bedrijven met meer dan 40 000 verzekerden, zou geheel het stelsel van het ontwerp omver hebben geworpen, daargelaten nog de vraag, of het scheppen van zoo ongelijk recht voor de verschillende groepen der nijverheid aanbeveling zou hebben verdiend.

De opmerking op bladz. 5 van het Kamerverslag, dat de door ondergeteekende bedoelde facultatieve Bedrijfsvereeniging geheel verschilt van de Duitsche Berufsgenossenschaft, is onbetwistbaar juist. Dit is door hem bedoeld. En mocht men uit dien hoofde tegen den naam van „bedrijfsvereeniging" overwegend bezwaar hebben, dan wacht hij gaarne af, welken beteren naam men hiervoor in de plaats wenscht aan te bieden. De naam is hier geen hoofdzaak. Toch is het opmerkelijk, dat, terwijl § 58 der Oostenrijksche wet officieel den naam koos van „*Versicherungsanstalt*", in de even officieele Amtliche Nachrichten, a. 1898, bladz. 410, toch de uitdrukking: *Berufsgenossenschaftliche Anstalt* gebezigd wordt. De natuur ging ook hier boven de leer.

Dat de voorgestelde facultatieve Bedrijfsvereeniging slechts den „schijn van zelfstandigheid" zal hebben, acht ondergeteekende niet vrij van overdrijving. Reeds dat niet door eene Regeeringsinstelling kortweg over den werkgever beschikt wordt, maar dat hij zelf handelen kan, en binnen zekere perken zijne vrijheid van beweging herwint, is een niet gering te schatten voordeel. En wel had ondergeteekende gewenscht dat deze vrijheid van beweging grooter had kunnen zijn, maar in het stelsel van dit ontwerp werd dit door de gebiedende noodzakelijkheid, om de rechten èn van den industrieel èn van zijne werklieden, èn van de Bank, in den meest volstrekten zin af te bakenen, verhinderd. Had hij zich gewaagd aan een voorstel, dat den werkgever minder bond, andere leden zouden niet in gebreke zijn gebleven, juist uit dien hoofde, en dan te recht, ten ernstigste tegen de doeltreffendheid van zijn voorstel op te komen. Nu het ontwerp de Rijksbank tevens tot orgaan voor het Overheidsgezag stelt, was het scherpe toezicht van de Rijksbank op de bedrijfsvereeniging niet te mijden.

De regeling van de onderlinge verhouding van de leden eener Bedrijfsvereeniging met uiteenloopend gevarenpercentage kan met gerustheid aan de Statuten worden overgelaten. In de Duitsche Berufsgenossenschaft van gelijksoortige bedrijven zijn leden niet alleen met uiteenloopend gevarenpercentage, maar zelfs van uiteenloopende gevarenklasse.

Het uittreden van leden en evenzoo de zekerheid van de Bank voor de te dekken risico's, is in het amendement, voor zooveel hij kan nagaan, zoo volledig geregeld, dat hij de dienaangaande op bladz. 5 voorkomende opmerking, in die algemeenheid, niet voor

beantwoording vatbaar acht. En wat eindelijk de vraag betreft, of de werkgever, die van zulk eene Bedrijfsvereeniging lid wordt, zijn bestaande verzekeringsorganisatiën behouden kan, zoo is dit natuurlijk niet het geval wat de eigenlijke ongevalsverzekering betreft, maar wel wat, mits gewijzigd, de organisatie voor ziekteverzekering en pensioen aangaat.

§ 8. Is, gelijk de laatste zinsnede van het Kamerverslag op bladz. 5 zoekt te betoogen, „hetgeen door aanneming van het amendement zou worden verkregen, even goed *zonder* vorming van Bedrijfsvereenigingen te verkrijgen"? Het antwoord op deze vraag hangt allereerst af van de juiste bepaling omtrent hetgeen door het amendement zou verkregen worden. Ondergeteekende heeft dit in § 7 van deze Nota onder tien hoofdpunten samengetrokken. Zij die blijkens het Verslag hier aan het woord waren, brachten daarbij slechts *drie* van deze *tien* punten ter sprake. Reeds dit leidt noodzakelijkerwijs tot ontkennende beantwoording der gestelde vraag, terwijl voorts nog wat deze *drie* punten aangaat, zij opgemerkt:

Ten eerste, dat de Commissie, voorgesteld in het art. 74*bis* van de heeren Drucker c. s., 1°. niet enkel uit werklieden, maar uit werklieden en *werkgevers* zoude bestaan; 2°. dat de werklieden in deze commissie niet door de werklieden gekozen, maar door den gemeenteraad of door Gedeputeerde Staten zouden *benoemd* worden, en 3°. dat de instelling van deze commissie niet verplichtend wordt genomen, maar afhankelijk wordt gesteld van het goedvinden der Regeering. De Commissie uit de werklieden in het onderhavig amendement voorkomende is daarentegen verplichtend; er hebben *geen* werkgevers zitting in, en de leden er van worden door de werklieden zelve *gekozen*. Hoe nu beide soorten commissiën voor wat den „invloed der werklieden op den gang der zaken" aangaat, op hetzelfde zouden neerkomen, is hem een raadsel. En als door een enkel lid aan de Commissie van het amendement der heeren Drucker c. s. zelfs voorkeur wordt gegeven, omdat de Commissie, in zijn amendement voorgesteld, weinig anders zal te doen hebben dan over veiligheidsmaatregelen te adviseeren, zoo kan hij niet anders onderstellen, of punt 5 in zijn art. 79 (nieuw) moet aan de aandacht van wie zoo oordeelde, ontsnapt zijn.

Ten tweede, dat het andere amendement door de heeren Drucker c. s. op art. 22 voorgesteld evenzoo, in drieërlei opzicht van het door hem voorgestelde verschilt. 1°. In zooverre het niet het volle loonquantum als beding stelt, maar slechts 90 pct. daarvan. 2°. Doordien het deze 90 pct. neemt van het loonquantum tijdens het ongeval, terwijl zijn amendement rekening houdt met het vermoedelijk klimmen van dit quantum voor hem, wien het ongeval trof toen hij nog niet het volle loon verdiende. En 3°., in zooverre het niet den werkman zijn wil doet uiten, maar door de Bank over zijne rente laat beschikken. Drie verschillen, die in het nadeel van den werkman zijn.

En *ten derde* dat eene uitbreiding van den vollen wachttijd op 13 weken, met uitbetaling van 70 pct. van het dagloon, in het

stelsel van het ontwerp, bij het ontbreken van ziekteverzekering, ondenkbaar is.

Dit neemt intusschen niet weg, dat hij zijnerzijds gaarne bereid is, om ook aan die werklieden, die rechtstreeks onder de Rijksbank blijven, bedoelde commissiën te helpen verzekeren, maar het betreuren zou indien de *betere* conditiën, die zijn amendement aan de werklieden, onder de Bedrijfsvereeniging ressorteerende, belooft, hun deswege zouden onthouden worden.

Wel is er op gewezen, dat van de zijde der werklieden destijds nog geen stem was opgegaan, om op het verkrijgen dezer betere voorwaarden aan te dringen, maar te recht was toen reeds in het Verslag opgemerkt, dat dit elders wèl plaats greep, zoodra men het onderscheid begon in te zien. Na het bekend worden van het amendement hebben intusschen Kamers van arbeid, waarin werklieden zitting hebben, zich wel ter dege laten hooren, en zijn ook uit den kring der werklieden adressen ten gunste van het amendement bij de Kamer ingekomen. Voorts is het volkomen begrijpelijk, dat, waar de meeste adressen van werklieden aanvankelijk van werklieden*verbonden* uitgingen, het amendement nimmer aan de *gezamenlijke* leden van deze verbonden uitzicht op meerdere rechten en voordeelen kon openen. Daarentegen is hij er zeker van, dat, zoo men bij stemming aan de werklieden van uitgebreide ondernemingen de keus liet tusschen hetgeen het ontwerp en hetgeen het amendement hun aanbiedt, de uitslag der stemming niet twijfelachtig zou zijn. *Recht en Plicht* liet zich reeds in dien zin uit.

Wat ten slotte de vrees aangaat, alsof de facultatieve Bedrijfsvereeniging tot eindelooze geschillen aanleiding zou geven, hierop is reeds in het Verslag zelf geantwoord, dat deze geschillen bij de Duitsche Berufsgenossenschaft bijna zonder uitzondering loopen over het bepalen der rentebedragen, iets wat in het amendement juist *niet* aan de Bedrijfsvereeniging, maar aan de Rijksbank is opgedragen. Niet de Bedrijfsvereeniging, de Rijksbank zal met die veelheid van geschillen, vooral in den aanvang, kennis maken.

§ 9. Tegen de zekerheid der rechtspositie van de werklieden in de organisatie der facultatieve Bedrijfsvereeniging, zijn geen andere bedenkingen ingebracht, dan dat de geneeskundige verklaring, in art. 82 te eenzijdig onder den invloed van het bestuur der Bedrijfsvereeniging kon komen te staan; dat gehuwde werklieden, vooral gehuwde werklieden met kinderen, licht zouden worden afgewezen; en voorts de algemeene opmerking van enkele leden, dat de positie der werklieden „een afhankelijke" zou worden. Daar wat het laatste betreft niet is vermeld, waarin die afhankelijkheid bestaan zou, is hierop kwalijk te antwoorden. Niet alleen geheel dezelfde rechten, maar *meerdere* rechten dan het ontwerp aanbiedt, worden aan de werklieden verzekerd, en deze rechten zijn hun op de meest volledige wijze, zoo door het toezicht van de Rijksbank, als door eigen contrôle in den boezem der organisatie zelve gewaarborgd. Het mogelijke financieele voordeel dat een ongehuwd werkman, zoo hem een ongeval treft, boven een gehuwde ten deze den werkgever aanbiedt, is onmiskenbaar. Betwist moet dan ook de stelling worden, in het Verslag voorkomende, alsof het op de premie door de Rijksbank te vorderen ter oorzake van het groot aantal bij haar verzekerden zonder invloed zou zijn, of de ongevallen aan gehuwde

of aan niet gehuwde werklieden overkomen zijn. Om slechts het eerste het beste voorbeeld te nemen. N°. 1 van de Duitsche Beruffsgenossenschaften heeft (volgens bladz. 20 der *Amtliche Nachrichten*, 15 Jahrg. n°. 1) in 1896 betaald aan de werklieden zelven Rm. 4 675 506, en voor werklieden met inbegrip van weduwen, kinderen en kleinkinderen Rm. 8 130 962, waarvan slechts Rm. 11 856 voor buitenlanders en Rm. 72 812 voor ascendenten afgaat. Gold hier premiebetaling, zoo zou de premie alzoo bijna de helft gedaald zijn, indien alle door een ongeluk getroffen werklieden ongehuwd waren geweest. Het is alzoo geheel onjuist om te zeggen, dat de gezamenlijke werkgevers, die rechtstreeks onder de Bank staan, *geen* aanzienlijk geldelijk belang zouden hebben bij het zich bepalen van de ongevallen tot ongehuwde werklieden. Hun premie zou er 40 pct. door dalen. Wel moet daarentegen toegegeven dat een enkel werkgever de gevolgen van het gehuwd zijn van den werkman wien het ongeval trof, meer onmiddellijk gevoelt, en het meer in zijne macht heeft bij het kiezen zijner werklieden hierop bedacht te zijn. Hier staat echter tegenover, dat, gelijk in het Verslag zelf wordt opgemerkt, bedenking uit dien hoofde wel in Frankrijk rees, waar men nog *geene* ervaring hoegenaamd had (want de wet was nog niet in werking getreden) en dat daarentegen *geen* klachten van dien aard bij de Duitsche Beruffsgenossenschaften zijn vernomen, die sinds jaren bestaan, en die evenzoo het willekeurig uitsluiten van gehuwden in hare macht hadden. Men vergete bovendien niet, dat het tegengaan van het huwelijk in industrieele streken al spoedig eene verwildering en een gemis van werklieden zou doen ontstaan, dat geheel het voortbestaan der industrieele ondernemingen in gevaar zou brengen. Bij de hier te lande reeds bestaande organisatiën, die aan weduwen uitkeerden, is van zulk eene stelselmatige uitsluiting van gehuwden dan ook nooit gehoord. Een arbeiderskring waarin het huwelijk in eere is, biedt voor de nijverheid steeds het meest gewenschte terrein voor het verkrijgen van solide arbeidskracht. De bedenking eindelijk over het te eenzijdig karakter, dat de geneeskundige verklaring zou kunnen dragen is reeds ter sprake gekomen en door wijziging van het amendement ondervangen.

§ 10. Tegenover de meening zoo van leden der Kamer als van de Regeering, dat van het recht tot oprichting van facultatieve Bedrijfsvereenigingen toch waarschijnlijk zoo goed als geen gebruik zal worden gemaakt, staat het feit, dat een niet zoo gering aantal van onze kundigsten, en vooral op dit terrein meest ervaren nijveren, hun gunstig oordeel over het amendement openlijk hebben uitgesproken, en dat meerdere Kamers van koophandel en nijverheid sedert met dit oordeel hebben ingestemd. Mag niet geacht worden, dat zij die zich in dien zin uitspraken, volkomen in staat waren, om de gevolgen van het stelsel der wet en dat van het amendement met elkander te vergelijken? Hun althans zullen de zeven posten die in het Kamerverslag op bladz. 7 zijn opgesomd, wel niet eerst in dier voege onder de oogen zijn gekomen. De hoofden van zoo uitgebreide onderneming plegen in de kunst van rekenen gemeenlijk niet tot onze achterlijke landgenooten te behooren, en kwalijk kan ontkend worden, dat de organisatie voor ongevallenverzekering, die velen van hen sedert jaren hadden in-

gevoerd, hun op practische wijze gegevens verschafte, die hier nauwkeurig rekenen mogelijk maakten. Ook vorme men zich van de premiën die te betalen zullen zijn, geen te gering denkbeeld. De Regeering heeft zich, heel anders dan de Duitsche, van ramingen dienaangaande volstrektelijk onthouden, en ten slotte, om toch iets te geven, alleen verwezen naar het Oostenrijksche tarief van 22 Mei 1889, doch met de uitdrukkelijke bijvoeging, dat de mededeeling van dit tarief geen de minste verbintenis inhield voor het tarief dat hier te lande zal gelden; iets wat ook niet kon, daar de levensstandaard in de meeste landen der Oostenrijksche Monarchie aanmerkelijk lager is, dan ten onzent. Toch zou voor eene Bedrijfsvereeniging van 5000 werklieden, gerekend tegen een dagloon van f 500 per jaar, de gemiddelde premie volgens het Oostenrijksche tarief per jaar reeds f 71 500 bedragen. In de hoogste gevarenklasse stijgt naar het Oostenrijksche tarief dit bedrag per week tot f 28,35, waar voor *Prag*, *Wien* en *Lemberg* thans nog 10 pct. bijkomt, zoodat genoemde cijfers worden f 78 650 en f 31,18, sommen die van jaar tot jaar verschuldigd zijn, ook al zijn er een jaar lang geen ongevallen met ernstige geldelijke gevolgen voorgekomen. en bovendien sommen die hier te lande bij den hoogeren levensstandaard vermoedelijk nog aanmerkelijk hooger zullen klimmen. Doch ook al ware het dat de bovenbedoelde nijveren tot de conclusie waren gekomen, dat er geldelijk op weinig of geen voordeel te rekenen viel, dan nog kan ondergeteekende zich zeer wel voorstellen, dat werkgevers, die er dusver hunne eer in zochten, zelven op goeden voet voor hunne werklieden te zorgen, er prijs op stellen, zich deze edele bemoeiing niet uit handen te laten nemen; vooral waar het dusver door hen met dat doel verrichte, bij de geheele behandeling van dit onderwerp op wetgevend terrein, aan zoo pijnlijke ignoreering, om niet te zeggen aan zoo grove miskenning blootstond. Een industrieel, die met lust in zijn onderneming werkzaam is, vindt er een genot in, de eigen huishouding zijner onderneming zoo volledig mogelijk in te richten. En mocht er al geldelijk voordeel in schuilen, zoo zal dit voordeel verkregen worden, niet door minder, veeleer door *meer* voor den werkman te doen, maar door het te doen *op andere wijze*. Ook op schoolgebied bleek steeds dat de bijzondere school zuiniger huishield dan de openbare. Eigen huishouding deed zich steeds als een factor van besparing kennen.

§ 11. De vraag op bladz. 7 van het Kamerverslag, of „naar de bedoeling des voorstellers zijn voorstel als één amendement moet worden beschouwd, en of aanneming van het nieuwe art. 2 mede zou brengen instemming met het stelsel, in het nieuwe hoofdstuk X uitgewerkt", wordt. wat het eerste punt betreft, reeds door den vorm van het amendement in bevestigenden zin beantwoord. Voorgesteld werd toch een nieuw art. 2 in te lasschen, en bij aanneming van dit amendement 1°. art. 14 te wijzigen, en 2°. na art 65 een nieuw hoofdstuk X in te voegen. Ook de toelichting scheidt beide deelen niet. Voor zoover op den voorsteller van het nieuwe art. 2 de verplichting rust, om voor het in dit artikel gestelde tevens de nadere uitwerking aan te bieden, is van hem geen nader voorstel voor deze uitwerking te wachten. Hiermede wordt intusschen in niets afgedongen op het recht der Kamer, om, bij

eventueele aanneming van art. 2, aan eene andere wijze van uitwerking de voorkeur te geven. Het liet zich denken, dat een of meer andere Kamerleden beter dan de ondergeteekende slaagden in het leveren van een daartoe strekkend voorstel. Het ware mogelijk, dat de Regeering zoo de Kamer bleek, het beginsel van art. 2 (nieuw) te aanvaarden, er voorkeur aan gaf, zelve een ontwerp voor een nieuw in te lasschen hoofdstuk uit te werken. En ook ware het denkbaar dat Regeering en Kamer, van breede uitwerking afkeerig, zich wenschten te bepalen tot de invoeging van een klein aantal artikelen, in den zin der Oostenrijksche wet maar dan natuurlijk naar het stelsel van dit ontwerp en naar de eischen van ons Nederlandsch Staatsrecht gewijzigd. Dit laatste zou ondergeteekende betreuren, overmits de hieruit geboren rechtsonzekerheid aan het opkomen van het particuliere initiatief zeer stellig in den weg zoude staan. Maar op zichzelf kan de saamhoorigheid van de beide deelen van het amendement *e mente auctoris* noch de Regeering noch de Kamer aan banden leggen. De mogelijkheid dat de Kamer de opneming van eene uitzondering op het stelsel noodzakelijk acht, sluit op zichzelve geenszins in, dat ze deswege zich ook met de proeve voor de uitwerking van dit beginsel geboden, vereenigt.

II.

De Artikelen.

Heeft ondergeteekende in het bovenstaande getracht, de bedenkingen van algemeenen aard te beantwoorden, die tegen zijn amendement waren ingebracht, zoo zij het hem geoorloofd thans tot de bespreking van de bedenkingen tegen de enkele artikelen over te gaan. Eerst nadat in de laatste dagen van Mei, door het Verslag, stuk n°. 11, uit het mondeling overleg gebleken was dat er bij de Regeering „overwegend bezwaar" bestond, om zelve de facultatieve Bedrijfsvereeniging alsnog in het ontwerp voor te dragen, kon tot meer definitieve voorbereiding van het amendement worden overgegaan, en daar het reeds half Juni op de griffie moest zijn, was de beschikbare tijd, om het in staat van wijzen te brengen te kort, om aan den tekst van zoo technisch ingewikkeld voorstel die rustige zorg te besteden, die op zichzelf eisch ware geweest. De ingeslopen redactioneele misstellingen, leemten en ongelijkmatigheden mogen daarin haar verontschuldiging vinden. In verband hiermede spreekt hij gaarne zijne erkentelijkheid uit, zoo aan de Regeering als aan de leden der Kamer, die op het technische van zijn amendement zoo uitvoerige en zoo opbouwende critiek hebben uitgeoefend. Op eene enkele uitzondering na geeft hij aan die critiek te eerder gehoor, overmits de opsteller van een ontwerp, *in casu* de Regeering, er recht op heeft, dat de inlasschingen van nieuwe bestanddeelen in zijn voorstel zich èn redactioneel èn technisch naar zijn oordeel voegen. Mits het door hem beoogde doel bereikt worde, noopt bovendien zijn gemis aan ervaring op dit gebied hem van doelloozen strijd over ondergeschikte punten af te zien. Zelf heeft hij nog andere aanvullingen en verbeteringen aangebracht.

Art. 2. De verlangde wijziging is aangebracht. Tegen het behoud van *„kan”* bestaat geen bezwaar, omdat art. 67 het recht van weigering beperkt.

Art. 66. Aan het bezwaar dat het in het tweede lid van art. 2 bedoelde recht niet aan den werkgever, maar aan de Bedrijfsvereeniging wordt toegekend, is te gemoet gekomen.

De cijfers van het eerste lid zijn eenigszins verlaagd, in verband met het besprokene in § 4 en 6, en tevens tweeërlei andere combinatie die even deugdelijken waarborg van soliditeit oplevert, toegelaten.

Wat onder „vaste werklieden” te verstaan zij, is op andere wijze geregeld.

De uitzondering op de lijst der bedrijven in art. 11 is vervallen.

In verband met de alleszins juiste bedenking op art. 67 dat art. 88 bij de oprichting eener Bedrijfsvereeniging nog geen uitkomsten kan opleveren, is de bepaling van het gemiddeld aantal vaste werklieden voor de opgave bij de oprichting geëischt onafhankelijk van art. 88 geregeld.

Voor ondernemingen die nog geen kalenderjaar oud zijn, is bovendien eene afzonderlijke bepaling ingevoegd.

Art. 67. Aan de eerste opmerking in de Nota der Regeering op dit artikel, die ook in het Kamerverslag voorkomt, is reeds door wijziging van art. 66 te gemoet gekomen.

Vóor „verzekeringsplichtige bedrijven” is èn in dit èn in het voorafgaand artikel „verzekeringsplichtige ondernemingen” geschreven. „Bedrijven” was gekozen, omdat er ondernemingen zijn, die meerdere bedrijven uitoefenen. Onder deze kunnen er zijn, die niet op de lijst van art. 11 voorkomen. Hij meende daarom dat het rationeeler was, werklieden bij de laatstbedoelde bedrijven, voor het quantum in art. 66 geëischt, niet in de berekening op te nemen. Nu echter uit de opmerking der Regeering blijkt, dat dit haars inziens geene bedenking baart, kan het beginsel van art. 4, 2de lid, ook hier zijne toepassing vinden.

De opgave van het loonbedrag onderscheidenlijk voor vaste en losse werklieden scheen niet te mogen ontbreken met het oog op de te storten waarborgsom. Nu deze anders geregeld is, verviel hiertoe de noodzakelijkheid.

Aan de vereischten van art. 71 kan *naar de letter* voldaan zijn maar op eene wijze, die geen doel treft. Een criterium is hier niet aan te geven. De Uitvoerende Macht moet hier zelfstandig oordeelen, met name wat in de te maken bepalingen de belangen der werklieden betreft. Een model van statuten bij algemeenen maatregel van bestuur te laten vaststellen, zou de zaak toch op uitvoerend terrein laten, en tegen het voorschrijven van zulk een te volgen eenvormig model zou bij de zeer uiteenloopende verhoudingen, die zich in eene bedrijfsvereeniging kunnen voordoen, ernstige bedenking rijzen.

Dat op wijziging van de goedgekeurde Statuten nadere goedkeuring behoort te worden aangevraagd, scheen door het zevende lid buiten twijfel gesteld. Ten overvloede is de bepaling van art. 8 der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 32) thans als aanhef voor dit lid geplaatst.

Dat hier van de Kroon eene bepaling zou uitgaan, die volgens art. 86 eerste lid aan het bestuur van de Rijksbank zou worden opgedragen, klopt zeer zeker niet. Hierin is door wijziging van art. 86 voorzien.

Door de toevoeging van een nieuw lid is gevolg gegeven aan het in § 3 ter sprake gebrachte, ten einde te voorkomen, dat de solvabiliteit der Bank door eene Bedrijfsvereeniging in gevaar zou worden gebracht. Er is bijgevoegd, dat het besluit dienaangaande c. q. in de *Nederlandsche Staatscourant* zal worden opgenomen, daar het ook voor andere werkgevers van belang is te weten, dat de grens, welker overschrijding niet kan worden toegelaten, bereikt is.

In de bepaling omtrent de bevoegdheid der Bedrijfsvereenigingen afzonderlijk melding te maken van de bevoegdheid tot het opleggen van veiligheidsmaatregelen, schijnt onnoodig, daar deze bevoegdheid slechts strekt om haar tot het uitoefenen van haar recht op doeltreffende wijze in staat te stellen, en art. 71, sub 15°, deze bevoegdheid niet onduidelijk onderstelt. Afzonderlijke vermelding zou zelfs in zooverre bezwaar opleveren, als de niet-vermelding van andere bevoegdheden van gelijke strekking, zoo bijv. die tot het oprichten van een hospitaal, deze laatste onzeker zou maken, zoo niet uitsluiten.

Als reden tot weigering van goedkeuring de Statuten het „onbevredigende" van gemaakte bepalingen op te nemen, bijv. over de uitkeering en schadeloosstelling voor begrafeniskosten, schijnt overbodig. Verzekert de bepaling niet datgene aan de werklieden of hun nagelaten betrekkingen wat hun rechtens toekomt, dan is ze in strijd met de wet, doet zij het niet genoegzaam, zoo is ze onvolledig.

De vraag aan het begin van het in het Kamerverslag omtrent art. 67 opgemerkte gedaan, of de facultatieve Bedrijfsvereeniging onder de wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 32) valt, moet *voor zoover* de Ongevallenwet haar een eigen recht schept, in ontkennenden zin beantwoord worden. Bedoelde wet laat de regeling van een bijzonder soort vereenigingen in eene andere wet uit den aard der zaak geheel vrij. Haar gezag en het gezag dier latere wet reiken even ver.

Art. 68. In art. 5 van de wet op de coöperatieve vereenigingen van 17 November 1876, is evenmin een termijn gesteld, en de klem gevonden in art. 6. Dit moest in de wet van 1876 alzoo, omdat de coöperatieve vereeniging aanstonds tegenover derden optreedt. Bij de Bedrijfsvereeniging is dit laatste, de Bank uitgezonderd, slechts bij hooge uitzondering het geval, en in den regel zal dit niet dan bij hare *latere* ontwikkeling voorkomen, zoo zij lokalen moet huren, een hospitaal bouwt enz. Toch bestaat er bij ondergeteekende geene bedenking, om de inschrijving aan den termijn van ééne maand te binden.

Overeenkomstig het verlangen der Regeering is in alinea 1, laatste zinsnede, „goedgekeurde" vóór „wijzigingen" ingevoegd.

De bedoeling van ondergeteekende was, dat elke Bedrijfsvereeniging voor hare Statuten een vast nummer zou hebben, en dat de openbaarmaking der latere wijzigingen onder datzelfde nummer, bijv. met bijvoeging van *a*, *b*, enz. zou geschieden. Nu de Regee-

ring blijkt aan het doorloopen der nummers ook bij de openbaarmaking van latere wijzigingen voorkeur te geven, is hieraan door hem voldaan.

Art. 69. De ondergeteekende achtte, dat de analogie van art. 5 der wet van 22 April 1855 (*Staatsblad* n°. 32) niet gedoogde anders dan bij *speciale* wet aan eene *bepaalde* vereeniging rechtspersoonlijkheid voor onbepaalden termijn te verleenen. Nu de Regeering van oordeel blijkt, dat het antecedent van art. 29 der wet van 14 Juli 1898 (*Staatsblad* n°. 180), als ook de niet-gebondenheid van wet aan wet, vrijheid geeft, deze analogie hier te verwaarloozen, geeft hij zijnerzijds uit den aard der zaak voorkeur aan, de facultatieve Bedrijfsvereeniging voor onbepaalden termijn, krachtens de Ongevallenwet, te laten optreden.
Hiermede vervalt tevens de opmerking in het Kamerverslag.
De terminus *a quo* en die *ad quem* der rechtspersoonlijkheid is thans aangegeven, en tevens de toetreding van nieuwe leden geregeld.

Art. 71, *sub* 3o., is met „bepalingen omtrent de vergadering der leden", bedoeld de bepaling hoe dikwijls deze vergadering zal te houden zijn, hoe ze wordt samengeroepen, waar ze gehouden wordt, enz.

Sub 8 (nu 10) is bedoeld regeling in de Statuten van hetgeen noodig is voor de uitvoering van de door de wet toegekende bevoegdheden, terwijl het aan de Bedrijfsvereeniging vrij staat nog meerdere bevoegdheden van ondergeschikten aard, dan art. 79 (nieuw) eischt, aan deze commissie toe te kennen. Art. 79 put de mogelijke bevoegdheden niet uit, maar bepaalt alleen wat er *ex lege* „toe behoort". Bepalingen omtrent „de samenstelling", als bij de wet geregeld, zijn weggenomen.

Sub 9 is als overbodig, weggelaten, en vervangen door 8 „bepalingen omtrent sectie-indeeling".

Sub 10 (nu 11) merkt de Regeering te recht op, dat het stelsel van het amendement het *Umlage*-stelsel uitsluit. Dit blijkt uit art. 83. Kapitaalstorting tot dekking eener toegekende rente sluit betaling van jaarrente uit. Hij ziet uit dien hoofde niet in, dat sub 10° eene bepaling in dien zin zou toelaten. Wel daarentegen zou voor kleinere ondernemingen die zich aansloten, de kapitaaldekking door premiebetaling kunnen worden geregeld. Ook voor de dekking van andere uitgaven dan die van waarborgsom en dekkingsom zijn bepalingen vast te stellen. Bijdragen van werklieden, ook voor wat de geneeskundige en heelkundige behandeling betreft, zijn thans uitdrukkelijk buiten gesloten.

Sub 11 (nu 12). Dat in de wet zelve een regel voor de hier bedoelde bepalingen zou te stellen zijn, kan ondergeteekende niet inzien. Niemand toch heeft er meer belang bij, dat het onderzoek zoo snel en zoo ernstig mogelijk plaats grijpe, dan de Bedrijfsvereeniging zelve, die haar risico niet zal wenschen te vergrooten. Ten overvloede heeft ondergeteekende aan art. 74 eene bepaling toegevoegd, die den werkman het recht geeft, tegen de niet registreering van een hem overkomen ongeval afdoende te waken.

Sub 12 zijn bedoeld bepalingen, waardoor de Bedrijfsvereeniging hare verplichtingen ten deze door middel van de aangesloten werkgevers kan nakomen, en de contrôle die zij hierop stelt. Voor de wet is de Bedrijfsvereeniging de verantwoordelijke persoon, maar het spreekt wel van zelf, dat het bestuur der vereeniging zich van deze verplichtingen niet anders dan met behulp en door middel der aangesloten werkgevers kan kwijten.

Sub 13 bedoelde metterdaad regeling der procedure; maar het is juist, dat deze regeling beter bij algemeenen maatregel van bestuur zal worden vastgesteld, gelijk thans in art. 80 bepaald is.

Sub 14 (nu 15). Dat voorschriften door de inspecteurs krachtens de Veiligheidswet gegeven door de bepalingen van de Statuten nooit krachteloos kunnen gemaakt worden, behoeft niet uitdrukkelijk verklaard te worden. Dit spreekt vanzelf. De verzekering van de opvolging der door het bestuur van de Bedrijfsvereeniging gegeven voorschriften kan, binnen den kring der Statuten, niet anders verkregen worden dan door het opleggen van boeten of door bedreiging met vervallenverklaring van het lidmaatschap. Aan deze voorschriften, evenals in Duitschland, publiekrechtelijke sanctie te verleenen, zou, z. i. met het karakter van de facultatieve Bedrijfsvereeniging in strijd zijn. De Overheid kan geen veiligheidsmaatregelen afvergen, dan die voor *alle* gelijksoortige ondernemingen gelijkelijk zullen gelden.

Sub 15 (nu 16). In art. 78, laatste lid, is voorgesteld te bepalen, dat het hier vereischte tarief zal worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Verzuimd was in art. 80 ditzelfde ook te bepalen ten opzichte van het tarief voor de werklieden die in de commissie van arbitrage zitting hebben. Dit is thans aangevuld. Uit art. 78 blijkt, dat van een „te laag tarief" geen sprake kon zijn. Het wordt *niet* door de Bedrijfsvereeniging, maar van Overheidswege vastgesteld. Toch maakte dit geenszins nadere bepalingen overbodig omtrent de wijze, waarop de pretentiën worden ingediend, geverifieerd en voldaan.

Sub 18 (nu 19). Art. 96 (nieuw) onderstelt de mogelijkheid dat bepalingen, als hier bedoeld worden, in de Statuten gemaakt zijn. Bovendien handelt art. 96 (nieuw) alleen over de verrekening der schulden en baten bij vereffening. Soortgelijke verrekening zal intusschen ook moeten plaats hebben bij de gewone uittreding van een lid, waaruit tevens volgt dat regeling van de aansprakelijkheid en van het recht op de bezittingen aanstonds noodzakelijk is bij de toetreding van een lid. Vooralsnog kan ondergeteekende daarom niet inzien, dat sub 18 (nu 19) overbodig is.

Dat door de bepalingen volgens sub 18 (nu 19) te maken nooit aan art. 96 kan gederogeerd worden, is gewaarborgd door de goedkeuring der Statuten. Zulks zou toch in strijd met de Wet zijn, en weigering van goedkeuring ten gevolge hebben.

Naar aanleiding van de opmerkingen in het Kamerverslag gemaakt over sub 6, 10 en 11 merkt hij ten slotte nog in het algemeen op, dat het amendement uitgaat van het beginsel, dat alles wat betrekking heeft op de rechten der *werklieden* en van de *Bank*, zoo streng mogelijk in de Wet zelve moet geregeld worden, maar dat de regeling van de belangen der *werkgevers onderling* veilig aan hen

zelve kan worden overgelaten; reden waarom over de regeling van de verkiesbaarheid en de wijze van verkiezing van de werkgeversleden in de Commissie van arbitrage thans naar de Statuten is verwezen sub 9°.

Schijnt het, op het standpunt der Bedrijfsvereeniging bedenkelijk, een lid anders toe te laten dan voor langeren termijn, dan zal men niet nalaten daaromtrent eene bepaling op te nemen, die intusschen door het recht tot vervallenverklaring van het lidmaatschap steeds veel van haar kracht zal verliezen. Wie weg wil, kan het toch altoos zóó maken, dat men hem liever gaan laat.

Art. 72. De leemte in het eerste lid is aangevuld. De rechtspersonen onder de werkgevers zijn in het 2de lid ingevoegd. Op niet nakoming van het 4de lid is in art. 98 (nieuw) de vereischte sanctie gesteld.

In het bestuur der Bedrijfsvereeniging werklieden op te nemen, acht de ondergeteekende, evenals zij die het denkbeeld in de afdeelingen der Kamer bestreden, ondenkbaar.

De inzage der boeken wordt niet in het onbepaalde toegestaan, maar slechts voor zoover deze betrekking hebben op het aantal en het loon der verzekerden. En deze controle kan, zal de Bedrijfsvereeniging in staat zijn, zich van hare verplichting te kwijten, niet worden gemist. Werkgevers kunnen bovendien door deze lijsten, gelijk het behoort, in afzonderlijke boeken te houden, zelven de inzagen van alle andere boeken voorkomen.

Art. 73. In de eerste zinsnede van het eerste lid is „vooraf" ingevoegd.

In *c* is „ontzetting" vervangen door „vervallenverklaring van het lidmaatschap".

De verplichte onderteekening door inkomende en uitgaande leden, en de opgave van hun domicilie is opgenomen.

Aan het bezwaar, dat het lidmaatschap van een nieuw toegetreden lid voor het beheer der Rijksbank niet bewijsbaar zou zijn, is door eene toevoeging aan het tweede lid van art. 93 te gemoet gekomen.

Art. 74. Aan dit artikel is een lid toegevoegd, om aan den getroffene contrôle op het ongevallen-register, voor wat hem zelven aangaat, te verzekeren, en in verband hiermede is een termijn voor de invulling gesteld.

Art. 75. De sanctie op deze bepaling is in art. 98 aangebracht.

Art. 76. Ondergeteekende heeft getracht door een geheel nieuwe redactie van dit artikel te gemoet te komen aan de vele bedenkingen, die zoo in de afdeelingen, als bij de Regeering èn tegen bepalingen daarvan èn tegen de formuleering van deze bepalingen gerezen zijn.

De algemeene bepaling dat de Bedrijfsvereeniging zonder voorbehoud alle bij de Wet *in casu* toegekende rechten- en schadeloosstellingen heeft te waarborgen, is overbodig. Wat uit de Wet voortvloeit, vindt in de Wet zelve zijn waarborg. De rente is door

de Bank verzekerd. Het is daarom voldoende, zoo bepaald wordt dat de genees- en heelkundige behandeling ten koste der Bedrijfsvereeniging komt, dat zij eveneens de begrafenisgelden heeft uit te betalen, en dat zij gedurende den wachttijd eene uitkeering aan den getroffene heeft te verzekeren.

De omschrijving van den wachttijd is in den zin van de opmerking der Regeering gewijzigd, en door eene nadere bepaling omtrent de wijze waarop de wachttijd kan verkort worden, is voldaan aan het verlangen van die leden der Kamer, die tegen het noodeloos rekken van den wachttijd bij aanstonds gebleken onherstelbare ongeschiktheid, te recht bedenking opperden.

Tegen misbruik van de geneeskundige verklaring is gewaakt door het inroepen van het oordeel van een tweeden geneesheer toe te staan, en bij verschil tusschen beider uitspraak, de beslissing aan een derden geneesheer, aan te wijzen door de Commissie van arbitrage, over te laten.

Dat inmiddels genoten loon niet bij de 70 pct. bijkomt, maar in mindering daarvan moet strekken, was bedoeld, maar is thans ook uitgedrukt.

De uitdrukking „dagloon" is met art. 8 hier en elders in overeenstemming gebracht.

Dat de inkomsten van de *Bedrijfsvereeniging* niet anders mogen bestaan dan uit bijdragen der leden, is in het gewijzigd art. 71, sub 11, bepaald. Wat betreft een verbod aan de *werkgevers* ten deze, zoo zou eene daartoe strekkende bepaling, gelijk in het Kamerverslag te recht werd opgemerkt, elders in de Wet, niet in dit amendement thuishooren, overmits zulk verbod ook zou moeten slaan op werkgevers die niet bij eene Bedrijfsvereeniging zijn aangesloten.

Aan den wensch tot verzekering van genees- en heelkundige behandeling ook na afloop van den wachttijd, tot op den dag dat een getroffene rente trekt, is voldaan; en gelijke geneeskundige verzorging, voor zoover ze door de gevolgen van het ongeval vereischt wordt, ook aan den rentetrekker verzekerd bij toepassing van art. 85.

Dat wordt voorgesteld door de Bedrijfsvereeniging 70 pct., en alzoo aan de werklieden onder haar ressort een *meerder* voordeel te doen verzekeren, dan aan de overige verzekerden door de Wet wordt toegekend, vindt zijne verklaring in de omstandigheid, dat het particuliere initiatief, omdat het *op andere wijze* te werk gaat dan eene Rijksinstelling, *meer* ten behoeve van de werklieden doen kan, en het onbillijk zou zijn hun dit meerdere niet te waarborgen.

Art. 77. De verplichting tot uitreiking van een exemplaar van Wet en Statuten zal vermoedelijk toch door de Bedrijfsvereeniging op hare leden worden overgedragen, gelijk zij van meerdere verplichtingen van dien aard zich wel niet anders dan door het intermediair van hare leden zal kunnen kwijten. Het is niet denkbaar, en volstrekt onnoodig, dat het bestuur voor een en ander afzonderlijke ambtenaren aanstelle. Maar juist daarom schijnt het geraden tegenover de Regeering en haar Bank zooveel mogelijk de Bedrijfsvereeniging zelve aansprakelijk te stellen. Dit vereenvoudigt de contrôle.

Toegevoegd is uitreiking van een exemplaar der algemeene maat-

regelen van bestuur, daar ook de kennis van deze voor de werklieden van belang kan zijn.

Art. 78. Ter tegemoetkoming aan het in het Kamerverslag uitgedrukt verlangen, om de regeling te vereenvoudigen, stelt ondergeteekende thans voor om het bepalen van de kiesgerechtigheid, verkiesbaarheid enz. over te laten aan een algemeenen maatregel van bestuur.

Op de plaatsvervangers zijn dezelfde bepalingen toepasselijk gemaakt als op de leden en hun aantal is verdubbeld, overmits men bij werklieden niet alleen op overlijden en bedanken, maar ook op het overgaan in anderer dienst rekenen moet, en deswege voor een vierjarig tijdperk één plaatsvervanger niet voldoende schijnt.

Dat de kosten der verkiezing ten laste der Bedrijfsvereeniging komen is ingevoegd.

Ook om de verkiezing niet te dikwijls te doen terugkeeren, wordt thans voorgesteld, alle leden en plaatsvervangers te gelijk te doen aftreden.

Voor het geval, dat de Commissie door het wegvallen van een als lid opgetreden tweeden plaatsvervanger onvoltallig mocht worden, wordt voorgesteld eene nieuwe verkiezing voor een lid en de ontbrekende plaatsvervangers uit te schrijven.

Ten einde de verkiezing te vergemakkelijken en zekerder tot resultaat te doen leiden, is naar analogie der Kieswet, het stelsel van candidaatstelling, en bovendien dat van stemming tusschen candidatenlijsten aangenomen.

Het oordeel over de noodzakelijkheid der door de leden, of hunne plaatsvervangers, gedane uitgaven wordt aan de Commissie van arbitrage toegekend.

In het geval dat een benoemde zijne benoeming niet aanneemt zal moeten voorzien worden door den algemeenen maatregel van bestuur. De verkiezing heeft haar doel eerst bereikt, en komt dan eerst tot rust, zoo er een lid is.

In de bedenking der Regeering, dat de eerste maal geen resultaat mocht te verkrijgen zijn, is voorzien.

§ 79. Aan de opmerking der Regeering over lokaalhuur, keuze van voorzitter, en vaststelling van een huishoudelijk reglement is reeds gevolg gegeven door wijziging van art. 78.

Ad 1um is de regeling van de wijze van verkiezing der werklieden-leden voor de Commissie van arbitrage in art. 78 bepaald. Evenzoo het onderzoek van hunne geloofsbrieven.

Ad 2um. Bedoeld was, dat de lijst aan de Commissie uit de werklieden zal moeten worden toegezonden, opdat deze beoordeele, of zij al dan niet aanmerkingen heeft. Dit is thans opzettelijk uitgedrukt.

Ad 4um. Bedoeld is „mededeeling" van den voor te schrijven veiligheidsmaatregel. Duidelijkheidshalve is hiervoor thans geschreven: *aanvrage*, en de termijn scherper gepraeciseerd.

Bij de wet poenale sanctie te stellen op het te laat inzenden van bedoeld advies, gaat, waar het de Commissie uit de werklieden geldt, moeilijk. Het huishoudelijk reglement zal ten deze

het tijdig handelen moeten waarborgen, desnoods door den voorzitter boete op te leggen, zoo hij verzuimt de Commissie tijdig bijeen te roepen.

Ad 5um. Zoover strekte de bedoeling niet. Het scheen vanzelf te spreken, dat de Commissie uit de werklieden alleen te waken had voor de rechten en belangen van de werklieden die onder de Bedrijfsvereeniging ressorteeren. Nu de Regeering dit twijfelachtig keurt, is de ampliatie aangebracht.

De Correspondenten kunnen niet gemist worden, daar het geval zich denken laat, dat onder de werklieden eener onderneming geen enkel lid van het bestuur voorkomt, en dat in de gemeente waarin de onderneming gevestigd is, geen enkel lid van het bestuur woonachtig is. Alleen door een vast Correspondent kan de Commissie dan op de hoogte blijven van hetgeen in zulk eene onderneming ten nadeele der werklieden, voor zooveel deze Wet aanbelangt, mocht voorvallen, en van haar kant inlichtingen inwinnen.

Twee der bevoegdheden door het amendement van de heeren Drucker c. s. in hun artikel 74*bis* met name genoemd, hoewel uiteraard reeds begrepen in art. 79, sub 5, zijn ten overvloede alsnog gespecialiseerd.

Ten slotte is door ondergeteekende nog eene nieuwe bepaling aan het artikel toegevoegd, ten einde aan de Commissie het recht te verzekeren om *in loco* des noodig een onderzoek in te stellen.

Ook het recht om de loonlijsten en ongevallenregisters in te zien is haar in art. 74 toegekend.

Art. 80. Het lidwoord „de" in den eersten regel van dit artikel is weggelaten.

Dat geschillen over de uitlegging van de Statuten eene oplossing binnen den kring der Bedrijfsvereeniging vereischen, springt in het oog, en daarvoor is eene Commissie van arbitrage onmisbaar. Doch ook voor geschillen uit de bepalingen der Wet voortvloeiende is zulks wenschelijk, tenzij men noodeloos alle geschillen bij een raad van beroep wil brengen. Zoo kan er een geschil rijzen over de aan de Commissie uit de werklieden toe te kennen vergoeding voor gemaakte kosten, over de vraag of het vergaderlokaal geschikt, behoorlijk verlicht en verwarmd is enz. Nu kan dat alles breedvoerig in de Statuten geregeld zijn, zoodat men hierbij niet rechtstreeks voor wetsinterpratatie komt te staan. Maar het is ook denkbaar dat de Statuten voor de regeling van deze aangelegenheden eenvoudig naar de wet verwijzen. Dan stuit men bij verschil over de uitvoering op wetsinterpretatie. Ook de vraag of een bij de Commissie van arbitrage aanhangig gemaakt geschil de werklieden betreft, raakt rechtstreeks wetsinterpretatie. Er zijn daarentegen gevallen waarin de wet de beslissing aan de Rijksbank toekent. Bijv. de vraag of het loon van een werkman bedoeld in art. 85, eerste lid, naar behooren zij, beoordeelt de Bank. Anders toch geeft zij aan het kenbaar gemaakt verlangen van den werkman tot uitbetaling van de rente aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging geen gevolg. Evenzoo is de verificatie van het dagloon van den getroffene, bedoeld in art. 8, aan de Bank voorbehouden, wijl zij de rentebepaling hierop grondt.

Dat ook bij geschillen, waarbij hooger beroep openstaat, be-

proefd worde, of men in den boezem der Vereeniging door middel der Commissie van arbitrage tot overeenstemming kan geraken, schijnt gewenscht, èn wijl dit sneller werken kan, èn vermits de Commissie van arbitrage allicht beter op de hoogte der zaak is, dan een Raad van beroep, èn naardien het de onderlinge verstandhouding tusschen werkgevers en werklieden minder spant. In dat geval echter kan het nooit eene beslissing in hoogste ressort zijn. Het hooger beroep blijft alsdan, voor wie geen vrede neemt met de uitspraak van de Commissie van arbitrage, altoos openstaan.

In art. 68 (oud) zijn te recht de artt. 37, 38, 39, 41, 47 en 48 opgenoemd, in art. 100 (nieuw) konden de artt. 37, 39 en 41 niet geëxcipieerd worden, daar ze ook gelden moeten voor het lid eener Bedrijfsvereeniging, en aan het oordeel der Commissie van arbitrage zijn ze vanzelf onttrokken door de bepaling van art. 80 (nieuw) eerste lid, dat deze alleen geschillen over bepalingen, die de werklieden betreffen, zal beoordeelen.

De regeling van de verkiezing der werkgevers-leden schijnt veilig aan de Statuten te kunnen overgelaten worden. De wet behoeft alleen de rechten der werklieden vast te leggen. De wergevers zijn volkomen in staat, voor zich zelven te zorgen.

In het achtste lid is „vier jaren" in „zes jaren" veranderd. Hierdoor komt alle bezwaar tegen geregelde aftreding te vervallen.

Waarborg tegen partijdigheid scheen het noodzakelijk te maken, dat de voorzitter, of zijn plaatsvervanger, geene vergoeding van de Bedrijfsvereeniging, in welken vorm ook, ontvangen kunne. Zoo iemand benoemd wordt, woonachtig ter plaatse, waar de Commissie van arbitrage zitting houdt, gelijk ondersteld werd, en zeker wenschelijk is, schiet hij geen reiskosten voor. Toegegeven moet intusschen worden dat dit misschien niet altijd mogelijk zal blijken, en voor dat geval is vergoeding van werkelijk gemaakte en eigener beweging in rekening gebrachte reiskosten thans verplichtend gesteld.

De vaststelling van de uitgaven der Commissie moet in haar huishoudelijk reglement hare regeling vinden. Er is binnen den kring der Vereeniging geen college dat neutraal boven de Commissie van arbitrage staat.

In de wenschelijkheid, om bij het aanwezig zijn van een oneven getal leden uit de werkgevers en uit de werklieden, het getal even te maken, opdat de vergadering toch kunne doorgaan, is voorzien.

Het recht der Commissie om getuigen en deskundigen te hooren heeft ondergeteekende thans beperkt tot de met den aard der Commissie samenhangende gevallen en den daarmede in verband staanden kring van personen. Op het niet-verschijnen, weigeren van inlichting, of het geven van opzettelijk valsche inlichting is in art. 97 en 98 straf bepaald.

Art. 81. De aangifte moet wel van het bestuur der Bedrijfsvereeniging uitgaan, daar dit alleen rechtstreeks ten deze met de Rijksverzekeringsbank in betrekking staat, en in de Statuten kunnen bepalingen worden opgenomen, om de tijdige kennisgeving door de werkgevers aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging te verzekeren. Toch moet toegestemd, dat hiermede zekere tijd verloopen kan en daarom is de termijn van 24 uren op tweemaal vier en twintig uren verlengd.

De mededeeling van het sterfgeval ook na afloop van den wachttijd verplichtend te stellen, is niet wel mogelijk, daar de getroffen werkman naar elders verhuisd en bij eene andere onderneming, die niet tot de Vereeniging behoort, kan zijn overgegaan. Voor kennisgeving in het eerste lid is, conform de terminologie van het ontwerp, het woord *aangifte* gesteld, en van deze de *voorloopige kennisgeving* onderscheiden.

Het tweede lid bedoelt niet de verplichte aangifte opgelegd in het eerste lid te vervangen, maar strekt alleen om te voorkomen dat te laat verkregen kennis het bestuur der Rijksbank buiten staat zou stellen, om een contentieus ongeval te beoordeelen. Ook in geval van overlijden van den getroffene kan het tweede lid toepasselijk zijn. Duidelijkheidshalve is in het tweede lid het woord „voorloopig" ingelascht en er aan toegevoegd dat deze „voorloopige kennisgeving" de aangifte, bedoeld in het eerste lid, noch sub 1 noch sub 2 opheft. De 2 × 24 uur zijn gewijzigd in 3 × 24 uur.

De aanhaling van het 5de lid van art. 52 is weggelaten en bij de geneeskundige verklaring verwezen naar het bepaalde in art. 76.

Het 6de lid van art. 52 is, en ook het 3de lid zijn èn op de aangifte èn op de kennisgeving van toepassing verklaard.

Voor de loonlijst van den getroffen werkman, is in de plaats gesteld: „uittreksel uit de loonlijst voor zooveel den getroffene betreft".

In den laatsten volzin was bedoeld een formulier voor het uittreksel uit de loonlijst, om te voorkomen dat het uittreksel in willekeurigen vorm zou worden medegedeeld. Hij geeft intusschen toe, dat het formulier van de loonlijst zóó kan worden ingericht, dat geen afzonderlijk formulier voor het uittreksel noodig is.

Art. 82. In het eerste lid, *sub* a, was de bepaling van eene maand ingevoegd, om weduwen en weezen niet te lang zonder bestaansmiddelen te laten. Ondergeteekende erkent intusschen dat eene bepaling om dit te voorkomen, niet in deze speciale regeling, maar in de algemeene regeling van het Ontwerp zou thuis hooren, en heeft daarom de woorden „binnen eene maand" vervangen door: „zoo spoedig mogelijk".

Ter voldoening aan eene opmerking in het Kamerverslag heeft hij daarentegen *sub* b. de bepaling: „binnen eene maand" gesteld, opdat de Bedrijfsvereeniging niet langer dan noodig is, verplicht worde de 70 percent uit te betalen, waar het geval denkbaar is, dat een aanmerkelijk lagere rente wordt toegekend. Het stellen van sanctie op de verplichting van de Bank zou strijden met haar karakter.

Het derde lid, en de eerste zinsnede van het vierde, zijn geschrapt.

De bedenking der Regeering ontleend aan art. 81, 2de lid, is vervallen door de daar bedoelde voorloopige *kennisgeving* te onderscheiden van de *aangifte*.

Aan het artikel is een nieuw lid toegevoegd, om de verplichting van de Bedrijfsvereeniging jegens den getroffen werkman na het verstrijken van den wachttijd, totdat in zake de rente eene beslissing viel, te regelen.

De bepaling in het laatste lid van het artikel is, als met het oog op art. 67 (oud) overbodig, weggelaten.

De opmerking in het Kamerverslag, dat er geen reden zou zijn,

om de toegekende rente, in geval van beroep, tot op de eindbeslissing uit te betalen, wordt weerlegd door de analogie van art. 67 (oud), derde lid.

Art. 83. Op bladz. 10 der Nota van Inlichtingen (stuk n°. 6) verklaarde de Regeering, dat c. q. gestort zou moeten worden *de contante waarde der toegekende rente.* Ook de Oostenrijksche Regeering heeft bij Erlass des Ministers des Innern van 8 October 1889, de zaak aldus geregeld, en een tarief voor de berekening van deze *Capitalswerthe* vastgesteld. Ongetwijfeld zou deze regeling de eenvoudigste zijn en het minst vastlegging van kapitaal vorderen. Toch durfde ondergeteekende zulk eene regeling niet voordragen, omdat hij vreesde, dat hiertegenover de eisch zou moeten gesteld worden van een zeer groot aantal verzekerden in de Bedrijfsvereeniging, daar anders de Bank het hierin gelegen risico niet zou kunnen dragen. De berekening van de contante waarde eener lijfrente gaat toch alleen dan door, indien het aantal gevallen zeker technisch vast te stellen cijfer bereikt. Aan deze bedenking ware misschien te ontkomen geweest door de contante waarde te berekenen tot een zeer hoogen leeftijd, bijv. van 90 of 100 jaar, onder beding van gedeeltelijke terugbetaling van het gestorte kapitaal bij vroeger overlijden, maar zulk eene berekening ware veel ingewikkelder geweest dan de nu voorgedragene. Onderscheid te maken naar het verschil in leeftijd van den werkman, wien het ongeval trof, gelijk in het Kamerverslag in overweging wordt gegeven, zou dubbele berekening noodzakelijk hebben gemaakt. Alleen zou men voor de rente aan kinderen toegekend, eene uitzondering hebben kunnen maken, overmits deze renten binnen eene bepaalde grens zeker afloopen, maar juist deze renten zijn van zóó luttel bedrag, en loopen zóó spoedig af, dat het storten van het volle kapitaal juist hier het minste bezwaar oplevert. Ter afsnijding van *alle* risico voor de Bank, en ten einde geen eisch van een te groot aantal verzekerden te doen opkomen, meende ondergeteekende de voorkeur te moeten geven aan volle kapitaaldekking van de renten, iets wat wel tot het storten van grooter bedrag noodzaakt, maar waar tegenover staat, dat het kapitaal dan ook niet wordt opgeteerd, en na afloop der eerste rente tot dekking van nieuwe rente dienen kan.

De vraag, op welke wijze deze kapitaaldekking van toegekende rente zal plaats hebben, is voor drieërlei oplossing vatbaar. De Bedrijfsvereeniging kan rentegevende effecten deponeeren, waarbij zij alsdan aan de lijst van art. 79 zou te binden zijn. Of zij kan een kapitaal in contanten storten, dat afzonderlijk door de Bank bewaard, belegd en beheerd wordt. Of eindelijk kan zij het bedrag van het kapitaal in de kas van de Rijksbank storten, tegen een vorderingsrecht tot gelijk bedrag, dat kracht erlangt op den dag waarop de rente eindigt, en op den vervaldag c. q. te verminderen is met hetgeen de Bedrijfsvereeniging aan de Bank uit verschillenden hoofde blijken mocht nog verschuldigd te zijn. Aan de beide eerste manieren is het bezwaar verbonden, dat conversie, daling van beurswaarde, staking van rentebetaling, voordeelige of min voordeelige wijze van belegging enz., tot gedurige verrekening van voorschotten of aanvulling van tekorten leiden zou. De bedoeling van zijn voorstel was daarom, ten einde alle deze ver-

rekeningen af te snijden, de derde methode te volgen en het tot dekking vereischte bedrag op 3 ten honderd te berekenen, eene renteberekening die bij den stijgenden rentevoet, aannemelijk scheen, en door de Regeering zelve in art. 94, tweede lid, als normaal is aangenomen.

De opmerkingen der Regeering deden hem echter inzien, dat de gekozene uitdrukking, dat het gestorte kapitaal het eigendom der Vereeniging blijft, deze zijne bedoeling niet juist uitdrukte, en hij heeft uit dien hoofde de gebezigde uitdrukking, en wat daarmede samenhing, thans gewijzigd. Risico voor de Bank kan niet gezegd worden, hierin gelegen te zijn. En althans is dit fiscale risico veel minder dan het soortgelijk risico dat ze ten behoeve der overige werklieden, ter dekking van de rente door premie, op zich neemt. Er is toch wel tusschen tweeërlei risico voor de Bank te onderscheiden, het *technische* risico in de ongevallen gelegen, en het *fiscale* risico in de belegging, twee risico's die op zich zelf niets met elkander uitstaande hebben. Uit het feit nu dat de Bedrijfsvereeniging voor haar deel het eerste soort risico — dat der ongevallen — van de Bank overneemt, volgt in het minst niet, dat zij de Rijksverzekeringbank ook van het tweede soort risico behoeft te ontlasten. Het voordeel dat het maken van hoogere interest kan opleveren, weegt bovendien tegen mogelijke kleine schade op.

De terugbetaling door de Bedrijfsvereeniging aan de Bank van eene betaalde ongevallenrente, die c. q. door geen storting van kapitaal gedekt wordt, is door eene invoeging in art. 82, derde lid, gewaarborgd, en daarmede tevens het verschuldigd zijn dezer gelden uitgesproken.

Voor het „bestuur der Bedrijfsvereeniging" en het „bestuur der Rijksverzekeringsbank" is ter plaatse door de Regeering hier en elders, aangegeven „de Bedrijfsvereeniging" en „de Rijksverzekeringsbank" in de plaats gesteld.

Het storten van vaak belangrijke bedragen bij soms kleine kantoren van posterijen, is conform het ontwerp. Ook aan premiën kunnen duizenden guldens te gelijk op een klein kantoor te storten zijn.

In het laatste lid waren de nagelaten betrekkingen niet opgenomen, daar de bedoelde herziening van de rente in hoofdzaak ziet op verergering of verbetering in den toestand van den getroffene, en dus nog in leven zijnden, werkman. Het geval dat de rente van nagelaten betrekkingen verhoogd moet worden ten gevolge van het uitvallen van andere nagelaten betrekkingen, (zie art. 28) is intusschen denkbaar, en daarom de invoeging aangebracht.

Voor de verrekening van het gestorte bedrag zij verwezen naar het nieuwe artikel 90*bis*, en naar het nieuwe daaromtrent in art. 83 opgenomen lid.

Art. 84. Na de wijziging in het vorige artikel aangebracht kan van een optreden van de Bank als kassier der vereeniging geen sprake meer zijn. Aan het verlangen der Regeering tot scherper formuleering van het artikel is voldaan.

Art. 85. De bepaling van het artikel is alleen toepasselijk ge-

maakt op den getroffene, aan wie *niet* de volle rente van 70% dagloon is toegekend. De beperking rust op de onderstelling dat de getroffene in laatst genoemd geval *geheel* ongeschikt tot werken is bevonden. Bij die onderstelling scheen van in dienst blijven bij zijn werkgever geen sprake te kunnen zijn.

De woorden „of van af" na „op" zijn weggenomen.

Den „eersten" Dinsdag voor den „tweeden" in het 2de lid in de plaats te stellen, kan niet. De intrekking van de lastgeving kan eerst Maandagavond bij de Bank inkomen, en dan zou de tijd ontbreken, en nog voor Dinsdagmorgen aan het betrokken postkantoor de order tot gewijzigde uitbetaling der rente te doen toekomen. Door andere redactie is het bezwaar ondervangen.

De herziening der rente schijnt in het geval, door het laatste lid ondersteld, gewenscht, omdat het in de periode dat de rente den getroffene door zijn werkgever te gelijk met zijn loon werd uitbetaald, voor den getroffene onverschillig was, hoeveel hij aan rente en hoeveel hij aan loon ontving. Dit zal licht ten gevolge hebben, dat in die periode van eene herziening op aanvrage geen werk is gemaakt. Maar anders wordt dit, als hij zijne rente weer zelf gaat ontvangen. Dit toch zal in den regel plaats hebben, als hij zijn werkgever verlaat of zijn loon daalde.

De uitdrukking „gedeeltelijke rente" was afgeleid uit de uitdrukking „volle rente" in art. 28, eerste en laatste lid, van het ontwerp. Tegenover „volle rente" toch staat van zelf „gedeeltelijke rente". Al kan hij dus niet inzien, dat de gebezigde uitdrukking niet „met de terminologie van het ontwerp is over te brengen", zoo heeft de ondergeteekende toch geen bedenking, om er de uitdrukking, waaraan de Regeering de voorkeur geeft, voor in de plaats te stellen.

Voor „klimmen van het loon" geeft ondergeteekende thans de voorkeur aan „gelijken tred houden met" overmits het billijk is, dat bij onden van dagen ook met het dalen van het loon gerekend worde. Hiermede vervalt tevens de stylitische, alleszins te waardeeren, opmerking der Regeering.

Het gebruik van het woord „lastgeving", koos ondergeteekende, om vooral bij uitbetaling der rente door den werkgever, het *recht* van den getroffene op zijne rente, sterk te doen spreken. De rente is zijn recht, de Bank *moet* ze hem uitbetalen, en mag ze aan niemand anders uitbetalen zonder *zijne* beschikking. Tegen het woord „verzoek" heeft hij daarom bezwaar. Om echter aan de bedenking van de Regeering te gemoet te komen en niet met het begrip van „overeenkomst" in de lastgeving van art. 1829 van het Burgerlijk Wetboek in conflict te komen, koos hij thans de uitdrukking: zoo de getroffene zijn *verlangen* kenbaar maakt.

Kortweg te schrijven wat de Regeering in overweging geeft: „dat op verzoek van den werkman zijne rente in plaats van aan hem aan zijn werkgever worde uitgekeerd", zou daarentegen in strijd zijn met de bedoeling van den ondergeteekende. Hij wenscht 1°. eene meerdere kans aan den getroffene te verzekeren voor het behoud van zijn volle loon, en daartoe deze faciliteit voor den werkgever van de uitbetaling van het volle dagloon op den dag des ongevals, afhankelijk te stellen; 2°. den getroffene, zoo hij ten tijde van het ongeval nog tot de jongeren en dus minder betaalden behoorde, eene meerdere kans te bieden op loonsverhooging, en

3°. contrôle hierop te laten uitoefenen door het bestuur van de Bank. Juist dit laatste moet opwegen tegen de te groote inschikkelijkheid, waartoe de altoos min of meer hulpbehoevende positie van een getroffene leiden kon. Ook is de Bank tot het uitoefenen van die contrôle volkomen in staat, daar zij te allen tijde het recht heeft, zie art. 74, vierde lid, de loonlijsten te raadplegen. Wel geeft hij toe, dat aan de vergelijking met andere soortgelijke werklieden, vooral met die in soortgelijke ondernemingen, altoos onzekerheid blijft kleven, maar dit bezwaar wordt in het ontwerp zelf, zie art. 8, sub I—II, niet onoverkomenlijk geacht.

Door eene invoeging in het voorlaatste lid is thans het recht van contrôle voor het bestuur van de Rijksverzekeringsbank versterkt.

Art. 86. De opmerking in het Kamerverslag, aldus luidende: „Het vijfde lid zegt dat het bedrag der waarborgsom wordt herzien na het opmaken van elke wetenschappelijke balans. Gevraagd werd, of hieraan niet eene bepaling behoort toegevoegd te worden betreffende de verplichting tot storting van de som waarmede de waarborgsom verhoogd wordt", vond hare beantwoording in de woorden van het tiende lid: „of ook van wijziging van het in het eerste lid bedoelde tarief".

Aan de opmerking der Regeering over den strijd tusschen art. 86, 1ste lid, en art. 67 is gevolg gegeven.

Toezending van eene der in het nu 2de lid bedoelde kwijtingen aan dén Minister, en niet aan de Bank, is voorgesteld, omdat de niet-storting der waarborgsom vóór den bepaalden dag de erkenning der vereeniging van rechtswege vernietigt, en de erkenning iets is, dat rechtstreeks niet de Bank maar de Regeering aangaat. Het feit van de erkenning of niet-erkenning eener Vereeniging behoort in deze lijn van gedachten door de Regeering ter kennisse van de Bank te worden gebracht. In het nu derde lid is dit anders, overmits niet-storting op tijd van eene aanvulling geen regelrecht gevolg heeft voor de erkenning der vereeniging. Het 7de lid, evenals het 12de lid, is nu dit èn van de zijde der Regeering èn van de zijde der Kamer, als overbodig wordt beschouwd, teruggenomen. Het bedoelde Regeering en Bank in staat te stellen, over de soliditeit der Vereeniging, door kennis van de afzonderlijke prestatiën harer leden, te oordeelen. Voor binnen den in art. 67 (nieuw) bepaalden termijn, is overeenkomstig de bedenking der Regeering thans geschreven: „op den in het 8ste lid van art. 67 (nieuw) bepaalden dag."

De juiste bedenking der Regeering tegen het 11de (nu 5de) lid, dat het grooter aantal werklieden een hooger bedrag der waarborgsom kon vereischen, is, door de berekening per honderd werklieden te laten loopen, ondervangen.

Het bezwaar door de Regeering ingebracht tegen het laatste lid van dit artikel is door het nieuwe eerste lid van art. 92 (nieuw) vervallen. Het vorderingsrecht der Bank tegen de vereeniging is daar uitgesproken.

Ten slotte is ondergeteekende niet ongaarne tot eene vereenvoudiging van de drie eerste leden van dit artikel en de daarmede saamhangende wijziging in het 10de lid, in den geest van wat de Regeering in overweging gaf, overgegaan. De oorspronkelijke redactie sproot alleen voort uit de vrees, dat van de zijde der Regee-

ring op zeer minutieuse regeling zou worden aangedrongen. Nu het omgekeerde het geval is, komt het ook hem verre verkieslijk voor, eene eenvoudiger berekening voor te schrijven. Het allereenvoudigst ware, zooals in art. 17, eerste lid, sub 3°. der Italiaansche wet van 17 Maart 1898 is geschied, een vast bedrag van omstreeks f 5 per werkman, te bepalen. Zoover durfde hij echter vooralsnog niet gaan, te minder daar hem de gegevens ontbreken, om te beoordeelen of f 5 voor ons land een evenredig bedrag zou zijn, of welk ander bedrag daarvoor in de plaats zou zijn te stellen. Hij stelt daarom thans voor als waarborgsom een jaar premie te laten betalen, en daarbij elken werkgever voor het hoogste gevarenpercentage van zijne klasse aan te slaan. Deze regeling komt het naast aan art. 43, maakt de opneming van een afzonderlijk tarief overbodig, en leidt tot veel hooger bedrag dan in de Italiaansche wet gesteld is. Immers f 5 per werkman zou gerekend op een gemiddeld jaarloon van f 500, nog slecht f 0,01 per één gulden loon aanwijzen. Een gemiddeld veel te laag bedrag. In het Oostenrijksche tarief is het gemiddelde f 0,02[5]. Bovendien zouden dezelfde werkgevers, stonden ze rechtstreeks onder de Bank, toch niet meer dan één jaar premie betalen, en hierdoor alle risico gedekt zijn. Waar nog bijkomt, dat de Bank het recht heeft, zoo binnen het jaar het bedrag ontoereikend werd, aanvulling te vorderen.

Art. 87. De opmerking der Regeering, dat, gelijk thans het eerste lid, geformuleerd is, de Bedrijfsvereeniging te veel zou betalen, is juist. Dit bezwaar is ondervangen door als grondslag van berekening aan te nemen het gemiddeld getal vaste en losse werklieden.

Vermelding van het voor de onderscheidene leden der vereeniging in rekening gebrachte aantal werklieden, scheen voor de contrôle door de Vereeniging op de berekening uit te oefenen, noodzakelijk. Na de in het eerste lid aangebrachte wijziging, vervalt deze noodzakelijkheid, daar het de Vereeniging zelve is die de opgaven voor art. 88 inlevert.

Dat bij de Bank het aantal bij de wet verzekerden over een loopend jaar niet bekend zou zijn, kan ondergeteekende zich niet voorstellen. In de statistieke gegevens, zoo in de Duitsche als Oostenrijksche officieele Nachrichten voorkomende, wordt steeds het aantal verzekerde werklieden vermeld, zelfs voor de onderscheidene bedrijven. Zelve deed de Regeering hieromtrent mededeelingen, b. v. op blz. 13 der Memorie van Toelichting, waar vermeld staat, dat in 1895 in Oostenrijk 1 131 307 verzekerde werklieden waren. Is nu de Bank ook ten onzent, na afloop van elk kalenderjaar, in het bezit van een hiermede soortgelijk cijfer, dan is naar de bedoeling van het artikel dat bekende cijfer op het totaal bedrag der administratiekosten te deelen. De eenige bedenking, die zou kunnen rijzen is, of het beheer der Bank reeds in de eerste helft van Januari tot de kennis van dit cijfer gekomen was, om vóór den 1sten Februari de vereeniging te kunnen aanschrijven. Bleek dit, dan ware door het stellen van een lateren datum deze bedenking te voorkomen.

De onderstelling van de Regeering, dat bedoeld zou zijn het bedrag der administratiekosten niet door het totaal aantal volgens de wet verzekerden te deelen, maar door $x + \frac{2}{3}\,ij$ waarbij de x

voorstelt het aantal voor risico van de Bank en ij het aantal voor risico der Vereenigingen verzekerden, is niet de juiste. Wel daalt het cijfer der administratie iets per werkman, als men ook ij voor $^3/_3$ in rekening brengt, maar dit zou alleen dan bezwaar opleveren, zoo door jaren lange ervaring het juiste bedrag van de kosten der administratie ten behoeve van de Bedrijfsvereeniging bekend was, en de bepaling van de breuk van $^2/_3$ hiermede nauwkeurig in overeenstemming moest zijn. Zoolang hiervan, naar de Regeering zelve op blz. 2 van hare jongste Nota erkent, geen sprake is, en de bepaling van $^2/_3$ niet anders dan ruw kan zijn, heeft men evenveel recht om $x + {}^2/_3\, ij$, als om $x + ij$ als deeler aan te nemen.

Blijkens het Kamerverslag werd de gestelde maatstaf-berekening door enkelen te hoog, door anderen te laag geacht. Misschien ware er iets voor te zeggen geweest een vast cijfer, b. v. van f 0,35 per werkman aan te nemen. Doch dan zou de berekening gesteund hebben op wat in Duitschland en Oostenrijk feitelijk gemiddeld uitgegeven werd, en niet op het hier te lande bij allicht afwijkende inrichting van de Rijksinstelling en bij anderen levensstandaard zal besteed worden.

Niet het geheele derde lid, gelijk het Kamerverslag zegt, maar de laatste woorden van dit lid zullen overbodig geacht zijn. Ze zijn daarom weggelaten.

Art. 88. Het denkbeeld in het Kamerverslag aangegeven om de vier opgaven uit de loonstaten aan vier met name te noemen maanden te binden, biedt eenigen meerderen waarborg dat de opgaven meer gelijkelijk over het jaar verdeeld zullen zijn; maar toch evenmin als het voorgesteld artikel een volstrekten waarborg. Wordt bepaald dat de opgaven worden gevraagd in de maanden Januari, April, Juli en October, dan kunnen ze aangevraagd worden op 31 Januari, op 1 April, op 31 Juli en op 1 October, waardoor feitelijk toch tusschenruimten van twee en van vier maanden ontstaan. Men zou dus ook den dag der maanden moeten bepalen. Doch dan ontstond gevaar voor misbruik, daar de werkgever zich hierop zou kunnen inrichten.

Opgave van het aantal losse werklieden is gevraagd, met het oog op art. 87, waarin gemiddelde getallen bedoeld waren, gelijk thans ook is uitgedrukt.

Art. 89. In verband met de wijziging van de berekening der waarborgsom is thans eene jaarlijksche opgave van de loonbedragen gevorderd.

Art. 90. Voor „hare Statuten" is in het eerste gedeelte „de Statuten der Vereeniging" geschreven, in het tweede lid is dat taalkundig onnoodig.

De uitdrukking „aanmaning", overgenomen uit art. 49, tweede lid, was gekozen, omdat de zachtste vorm gemeenlijk het best de goede verstandhouding waarborgt. Nu echter blijkt dat de Regeering, met het oog op het beroep, de uitdrukking *aanmaning* ongewoon acht, heeft ondergeteekende haar vervangen door de meer bureaucratische uitdrukking: aanschrijving.

Dat het bestuur der Rijksverzekeringsbank niet de noodige bevoegdheden zou bezitten, om het haar in dit artikel opgedragen

toezicht uit te oefenen, valt niet in te zien met het oog op art. 36, op hare bevoegdheid om de Commissie uit de werklieden te ondervragen, en met het oog op de verplichting aan de leden der Bedrijfsvereeniging opgelegd, om een ongevallenregister te voeren, waarvan de Bank inzage en afschrift kan nemen. Bovendien is aan de Commissie uit de werklieden het recht gegeven, verkeerdheden eigener beweging ter kennisse van het bestuur van de Bank te brengen.

Art. 90*bis.* Het ingelaschte artikel strekt om de verrekeningen van de Rijksverzekeringsbank met de Bedrijfsvereenigingen op vasten voet te regelen, en duidelijk te doen uitkomen, dat de bedragen die de Rijksverzekeringsbank van de Bedrijfsvereeniging voor waarborgsom en dekkingsom ontvangt, in haar gemeen beheer worden opgenomen. Renteuitkeering, met de daartegenoverstaande interest der dekkingsom, scheen buiten de rekeningcourant te moeten blijven, daar de rente eene rekening vormt tusschen de Bank en den rentetrekker, niet tusschen de Bank en de Bedrijfsvereeniging.

Art. 92. Het vorderingsrecht der Bank is door de toevoeging van een nieuw lid gewaarborgd, en ter vermijding van burgerlijke procedures is, mutatis mutandis, de regeling van art. 49 gevolgd. Een vaste termijn kan kwalijk in de Wet bepaald worden, daar vooral bij het eindigen der Vereeniging omstandigheden tot geven van een langeren termijn raadzaam kan maken. Een minimum is ingelascht.

Art. 93. De tijdsbepaling in lid 1: „binnen eene maand" enz. is vervangen door: „ten spoedigste."

In de berekening van het getal vaste werklieden is, waar art. 88 niet toepasselijk was, voorzien. Volledigheidshalve is er nog aan toegevoegd, hoe te handelen bij eene nieuw opgerichte onderneming.

De specificeering van het aantal werklieden naar de onderscheidene bedrijven strekte om de berekening der waarborgsom volgens het eerst bepaalde in art. 86 mogelijk te maken. De wijziging in dit artikel aangebracht, maakt dit thans overbodig.

De laatste opmerking van de Regeering op dit artikel is den ondergeteekende niet duidelijk. Indien zoowel tegenover de leden der Vereeniging als tegenover derden, de Bank inbegrepen, het lidmaatschap van den nieuw toegetredene geen effect sorteert voor den dag en het uur in de ministerieele beschikking bepaald, en indien deze ministerieele beschikking, nog eer ze uitwerking kon hebben, van rechtswege krachteloos wordt, zoo niet vóór dien dag de waarborgsom gestort is, hoe kunnen dan belangen van derden door een van alle effect ontbloot lidmaatschap benadeeld worden? Voor „vervalt van rechtswege" is intusschen nu geschreven: „wordt geacht niet te hebben plaats gehad", eene verandering die in elk geval de bedenking ondervangt.

Art. 94. De bepaling omtrent de ministerieele voordracht is uit het eerste lid weggenomen.

In het eerste lid, sub 1°, was de bepaling van 15 December opgenomen met het oog op art. 88, overmits eerst na de vaststelling van het gemiddeld getal vaste werklieden over een afgeloopen jaar,

kon beoordeeld worden, of er een tekort was. 15 December was gekozen, om bij voorkeur de nieuwe toestand met den 1[sten] Januari te laten intreden, daar dit de regeling van de premiebetaling voor de werkgevers en voor de Bank vereenvoudigde. De voorsteller dacht dat het vanzelf sprak, dat de Bank niet handelen zou, alvorens zij de laatste der vier in art. 88 bedoelde opgaven in handen had. Nu echter de Regeering zulks wel mogelijk schijnt te stellen, heeft hij de woorden: „na ontvangst van de vierde in art. 88 bedoelde opgave" ingevoegd. Doch nu moest ook de bepaling van den uitersten termijn vervallen, daar anders de Bank bij de keuze van de vier in art. 88 bedoelde dagen ten deele gebonden zou zijn. Ook op het mogelijke tekort aan de leden der Vereeniging, en van hunne qualificatie, is thans gelet.

Dat het belang van den Staat bij het niet storten van eene dekkingsom buiten spel zou blijven, kan met het oog op art. 77 (oud) moeilijk worden toegegeven. Dit artikel toch bepaalt, dat de Staat zonder eenig voorbehoud aansprakelijk is voor de aan de verzekerde werklieden enz. toekomende schadeloosstellingen. Volgens art. 81 (oud), 3[de] lid, kan dan ook het geval zich voordoen, dat de Staat *betaalt*. En wel wentelt de Staat dat betaalde dan later op het reservefonds en dus feitelijk op de werkgevers af, maar volgens het ontwerp is dan toch de Staat tot betalen gehouden geweest, en blijft hij *nomine* aansprakelijk. Hij gelooft dus wel, dat de gebezigde uitdrukking zich rechtvaardigen laat en voldeed. Intusschen is het juist dat ook de belangen der overigen niet-aangesloten werkgevers in het spel kunnen komen, en hierin is thans voorzien. Dat ook van het belang der werklieden gesproken wordt, doelt niet op de renteuitkeering die hun c. q. door de Bank verzekerd is, maar op de verkorting van andere hun toegekende rechten. De drie redenen, die genoemd zijn, behoeven niet cumulatief te worden genomen.

Met vergadering der leden was bedoeld eene leden-vergadering. Dat zij wettig niet anders dan volgens het in de Statuten bepaalde besluiten kan, spreekt vanzelf. En dat bepalingen omtrent de ontbinding in de Statuten moeten voorkomen, bepaalt art. 71, sub 20. Ondergeteekende ziet dus niet in, dat het gestelde twijfel overlaat. Maar vermits het door de Regeering in overweging gegevene even goed doel treft, heeft hij de formuleering der Regeering overgenomen. Nu echter kon in lid *c* eerste zinsnede „onttrokken" niet wel blijven staan, daar dit niet passen zou bij een „verzoek". Er is daarom „ingetrokken" voor in de plaats gesteld, wat tevens met den eersten regel van art. 95 beter overeenkomt. Hierdoor is tevens de bedenking in het Kamerverslag ondervangen.

In lid 2 was *zijn*, en niet *waren* gezet met het oog op art. 95, 2[e] lid. Tegen „waren" bestaat intusschen geen afdoende bedenking.

Art. 95. De beperking van het eindigen eener Bedrijfsvereeniging tot de twee opgenoemde gevallen is door de invoeging van *hetzij*, *hetzij* uitgesproken. Voorts is het „van rechtswege vervallen" bedoeld in art. 67 en art. 86, 9[de] lid thans ingelascht.

Faillietverklaring is voor eene Bedrijfsvereeniging een bijna ondenkbaar geval. Aanvrage er toe zal noch door de Vereeniging zelve, noch door de Rijksverzekeringsbank geschieden. De Vereeniging zelve toch bezit, evenals de Rijksverzekeringsbank, in art.

94 het middel, om de verdere verantwoordelijkheid der Bedrijfsvereeniging bij het voorkomen van ongevallen te stuiten, en, volgens art. 67 (nieuw) tweede lid, is haar werkkring beperkt tot den kring van de ongevallenverzekering, naar de bepalingen dezer Wet. Ook derden zullen niet licht aanvrage tot faillietverklaring doen. Tegenover derden, uitgenomen de Bank, zal de Vereeniging in den regel geene andere geldelijke verplichtingen hebben dan die uit de genees- en heelkundige behandeling, uit lokaalhuur, bediendenloon, vergoeding van reiskosten en dergelijke kleine posten voortvloeien. Alleen het vestigen van een hospitaal zou voor bouw enz. tot grootere uitgaven kunnen leiden. Doch ook dan zou er voor derden in faillietverklaring weinig heil schuilen, daar de vorderingen van de Bank eene bevoorrechte schuld vormen. Alleen volledigheidshalve is daarom de bepaling omtrent de gevolgen van faillietverklaring opgenomen. Doch hij geeft toe, dat verschuiven van het eindigen der Vereeniging tot na den afloop van beroep of verzet, bij het inmiddels voorkomen van een ernstig ongeval, tot zulk eene bedenkelijke verwarring zou kunnen leiden, dat het veiliger is onmiddellijk uit de faillietverklaring het eindigen der Vereeniging te laten voortvloeien. Bedrijfsvereenigingen die tegenover derden bijna niet in geldelijke aansprakelijkheid kunnen komen, en desniettemin ophouden met betalen, hielden op die solvabiliteit te bezitten, die voor haar voortbestaan onmisbaar is. De opmerkingen in het tweede lid van het Kamerverslag, voor zooveel dit artikel betreft, vervallen hiermede.

Het voortbestaan der Vereenigingen is op dertien maanden gesteld in verband met den in art. 59 gestelden termijn. Bij de vereffening is thans ook „in overleg met" de Rijksverzekeringsbank opgenomen, voor wat de rekening tusschen de Rijksverzekeringsbank en de Bedrijfsvereeniging betreft.

De bevoegdheid om bij onoverkomelijken strijd tusschen den vereffenaar en de Bank, een anderen vereffenaar aan te wijzen, is door toevoeging van eene nieuwe zinsnede toegekend.

Volgens het tweede lid wordt de Vereeniging geacht voor de vereffening te blijven voortbestaan. In de eerste zinsnede van het 4de lid schijnt uit dien hoofde van vorderingen tegenover de Vereeniging en van hetgeen haar toekomt, nog te kunnen gesproken worden. De tweede zinsnede, even als het zesde en zevende lid zijn thans vervallen. Ondergeteekende is toch bij nadere overweging tot het inzicht gekomen, dat het wenschelijk en mogelijk is, bij de vereffening zelve alle uit nog loopende rente ontstaande verhoudingen tusschen de Rijksverzekeringsbank en de gewezen leden der Bedrijfsvereeniging geheel af te wikkelen. Hij stelt daarom thans voor dat de Rijksverzekeringsbank van de Bedrijfsvereeniging ontvangen zal de contante waarde der bij schatting te bepalen renteverhoogingen, en voor de later van de Rijksverzekeringsbank te vorderen bedragen van dekkingsom bewijzen aan toonder zal afgeven. Dit vergemakkelijkt tevens de liquidatie der leden onderling, voor wie niets zoo hinderlijk is, als dat ze niet van elkander af kunnen komen.

Art. 96. De verwijzing naar art. 19 der wet van 17 November 1876 (*Staatsblad* no. 227) is weggelaten, en in het artikel zelf de geheele regeling opgenomen.

Artt. 97 en 98 geven thans in meer geregelde orde de strafbepalingen, Art. 97 voor de feiten die als misdrijven en Art. 98 voor de feiten die als overtredingen zijn te beschouwen. Bij aanneming van het amendement zal het waarschijnlijk de voorkeur verdienen, deze beide artikelen onder hoofdstuk XVI te brengen, maar vooralsnog kon dit niet wel geschieden. Door de nieuwe rangschikking en formuleering zijn de verschillende bezwaren tegen deze beide artikelen ingebracht ondervangen, en zijn de vereischte sanctiën volledig uitgewerkt.

De strafbepaling op de onjuiste opgave van den werkgever aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging is met opzet zoo hoog gesteld, omdat het lid eener Bedrijfsvereeniging dat onjuist opgeeft, niet alleen voor zich zelf met de Wet in strijd geraakt, maar ook zijne medeleden in de Vereeniging in conflict met de Wet brengt en aan ernstige gevolgen blootstelt.

Indien de leden der Kamer in de tweede zinsnede van het Verslag op dit artikel aan het woord, het Regeeringsvoorstel op de wijze door hen aangegeven trachten aan te vullen, en die aanvulling gaat door, dan kan het in dit artikel desaangaande vervallen. Doch hierover is eerst later te oordeelen.

Aan het slot van artikel 98 is voor de „poging" ten overvloede verwezen naar art. 45 van het S. W. B. Eene verwijzing die slechts eene herinnering bedoelt voor de kwalijkgezinden, daar toch zonder die verwijzing art. 45 van zelf gelden zou.

Art. 99. Voor „genoemde" personen is geschreven „bedoelde" personen.

Art. 100. Het herhaaldelijk voorkomen van: *Art.* als afkorting van „artikel" is vermeden. De niet toepasselijkheid van artt. 56 en 68 is nader gepreciseerd.

Art. 101. Beroep tegen de beslissing van de Rijksverzekeringsbank geldt uit den aard der zaak ook voor hen die bij een lid eener bedrijfsvereeniging werkzaam zijn. Dit beroep ook te gunnen tegen beslissingen van het bestuur der Bedrijfsvereeniging, gaat niet, omdat dit bestuur geene beslissing van dien aard nemen kan.

De bevoegdheid, bedoeld in het derde lid, mocht niet onvermeld blijven, daar het niet volgen van eene rationeele medicatie van de zijde van den getroffene voor de Vereeniging op zeer groote schade kon neerkomen.

De terminologie in het 5de lid is met die van het ontwerp in overeenstemming gebracht.

In art. 93 is omtrent de Rijksverzekeringsbank bepaald, dat op haar kan worden overgedragen de verplichting die een werkgever in het daar omschreven geval op zich had genomen. Dit sluit in zich, dat de Rijksverzekeringsbank *verplicht* is deze overdracht *te aanvaarden*. In art. 94 is in den 8sten regel met de woorden „een gedeelte der premie worden overgedragen" duidelijk bedoeld „overgedragen aan de Rijksverzekeringsbank", en aan haar bestuur de bepaling van dat gedeelte opgedragen. Art. 95 omschrijft de rechten die uit een en ander voortvloeien. Bedoeld was nu dezelfde bepalingen te doen gelden ten opzichte van de Bedrijfsvereeniging voor

zooveel aangaat haar leden en de werklieden bij dezen werkzaam. De in dien zin bedoelde toepasselijkverklaring van artt. 93, 94 en 95 is thans echter weggelaten, daar het bij nader inzien voor de onder eene Bedrijfsvereeniging ressorteerende werkgevers en werklieden om het even is, aan wie zij deze overdracht doen.

Ook de ingevolge art. 31 vrijvallende rente is door toevoeging van een nieuw lid c. q. aan de Bedrijfsvereeniging toegewezen.

KUYPER.

Wettelijke verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen in bepaalde bedrijven.

AMENDEMENT VAN DEN HEER **Kuyper**, GELIJK HET GEWIJZIGD IS VOLGENS NOTA N°. 1. (TER VERVANGING VAN STUK 16, N°. 17, DER ZITTING 1898—1899).

N°. 2.

De ondergeteekende heeft de eer het amendement, ingediend bij schrijven van 15 Juni 1899, thans in onderstaanden gewijzigden vorm voor te stellen:

Achter art. 1 in te voegen een nieuw art. 2:

„In hetgeen vereischt wordt ter uitvoering van het bepaalde in artikel één wordt voorzien door eene Rijksinstelling. Zij draagt den naam van Rijksverzekeringsbank.

Het recht om, onder verband met deze Rijksinstelling, hierin ten deele zelve te voorzien, kan door Ons worden toegekend aan vereenigingen van werkgevers, die uitsluitend voor dit doel zijn opgericht. Deze vereenigingen dragen den naam van Bedrijfsvereeniging."

Bij aanneming van dit amendement art. 14, 1ste lid, te lezen:

„De Rijksverzekeringsbank, bedoeld in art. 2 (nieuw), is gevestigd te . . . . . . ".

En na art. 65 in te voegen een nieuw hoofdstuk X van dezen inhoud:

HOOFDSTUK X.

Van de Bedrijfsvereenigingen.

Art. 66.

Werkgevers kunnen eene Bedrijfsvereeniging oprichten, indien zij voldoen aan de twee voorwaarden, 1°. dat er onder hen ten minste vier zijn, die in het laatst verloopen kalenderjaar, elk ten minste gemiddeld veertig, en 2°. dat zij samen in hetzelfde kalenderjaar ten minste gemiddeld vier duizend vaste werklieden in hunne verzekeringsplichtige ondernemingen in dienst hebben gehad. Aan de eerst gestelde voorwaarde wordt ook dan geacht voldaan te zijn, indien er onder hen drie zijn, die over hetzelfde tijdsverloop

elk ten minste gemiddeld honderd, of ook twee die over dit tijdsverloop elk ten minste gemiddeld tweehonderd vaste werklieden in de bedoelde ondernemingen in dienst hebben gehad.

De opgerichte Bedrijfsvereeniging moet steeds aan de in het eerste lid gestelde voorwaarden blijven voldoen.

Onder vaste werklieden worden verstaan de zoodanige, die voor onbepaalden tijd in dienst zijn genomen, bij de week worden betaald, en ten minste dertig achtereenvolgende dagen in dienst bleven.

Onder het gemiddeld aantal vaste werklieden van een werkgever wordt bij de oprichting der Bedrijfsvereeniging verstaan het één vierde gedeelte van de bijeengetelde getallen vaste werklieden, die op den eersten dag van de maanden Januari, April, Juli en October, volgens eene door hem ondergeteekende verklaring, bij hem in dienst waren. Heeft de Bedrijfsvereeniging een kalenderjaar bestaan, dan treden voor deze getallen in de plaats de getallen voorkomende op de vier in art. 88 bedoelde opgaven.

Indien de verzekeringsplichtige onderneming nog geen kalenderjaar bestaan heeft, wordt het gemiddeld aantal vaste werklieden voor die onderneming gerekend, over het verstreken kalenderjaar, zooveel te hebben bedragen, als de werkgever bij door hem onderteekende verklaring opgeeft dusver in dienst te hebben gehad of voornemens te zijn in dienst te nemen.

Het gemiddeld getal losse werklieden wordt gevonden door het één vierde gedeelte te nemen van de bijeengetelde getallen losse werklieden, die op de vier in art. 88 bedoelde opgaven voorkomen.

Art 67.

Eene Bedrijfsvereeniging wordt door Ons erkend, en haar daarmede het recht, bedoeld in het tweede lid van art. 2 (nieuw), toegekend, door Onze goedkeuring van hare Statuten.

De werkkring der Bedrijfsvereeniging is beperkt tot de uitoefening van het haar aldus toegekende recht.

Opgerichte Bedrijfsvereenigingen kunnen hare Statuten aan ons ter goedkeuring inzenden van af het tijdstip der inwerkingtreding van deze Wet, ingevolge art. 101, 1ste lid.

De inzending gaat, behalve van door het bestuur der Vereeniging gewaarmerkt afschrift van de in het 4de en 5de lid van art. 66 bedoelde verklaringen, vergezeld van de navolgende opgaven:

1°. van de bij de Bedrijfsvereeniging aangesloten werkgevers en van de door hen uitgeoefende verzekeringsplichtige bedrijven;

2°. van het getal der vaste werklieden, dat gemiddeld in het laatst verstreken kalenderjaar, als ook van het getal werklieden, dat op het tijdstip van de inzending van de Statuten, in de verzekeringsplichtige onderneming van elk der sub. 1 bedoelde werkgevers werkzaam was;

3°. van het loonbedrag, dat door de sub. 1°. bedoelde werkgevers in het laatst verstreken kalenderjaar in elk hunner verzekeringsplichtige ondernemingen is uitbetaald, of bij ondernemingen, die nog geen kalenderjaar bestonden, vermoedelijk over het kalenderjaar zal betaald worden;

en 4°. van den naam, den voornaam, het beroep en de woonplaats van hen die de eerste maal als leden van het bestuur zijn opgetreden.

Op de aanvrage tot goedkeuring der Statuten wordt door Ons,

op voordracht van Onze Ministers van Justitie en van Waterstaat, Handel en Nijverheid, beschikt, doch niet dan nadat de daarbij in aanmerking komende algemeene maatregelen van bestuur en tarieven, door deze wet geëischt, zijn vastgesteld. De goedkeuring wordt, met uitzondering van het geval bedoeld in het laatste lid van dit artikel, alleen geweigerd wegens strijd met de wet of met bedoelde algemeene maatregelen van bestuur; wegens onvolledigheid of tegenstrijdigheid der bepalingen; of wegens onvolledigheid of gebleken onjuistheid der in het vierde lid vereischte opgaven.

De weigering is met redenen omkleed. Indien bij de weigering de veranderingen zijn aangewezen, welke in de Statuten moeten worden aangebracht, en deze, dienovereenkomstig gewijzigd, opnieuw aan Ons worden toegezonden, volgt de goedkeuring binnen ééne maand na de dagteekening der tweede aanvrage.

Wijzigingen in de Statuten vereischen nadere goedkeuring. Het bepaalde in de beide vorige leden geldt ook voor het verkrijgen van goedkeuring op deze wijzigingen.

In Ons besluit van goedkeuring der Statuten wordt bepaald de dag en het uur, waarop de Bedrijfsvereeniging het haar bij die goedkeuring toegekende recht begint uit te oefenen, en het bedrag vastgesteld. dat zij als waarborgsom te storten heeft.

De verleende goedkeuring vervalt van rechtswege indien het in het vorig lid bedoelde bedrag der waarborgsom niet vóór den in datzelfde lid bedoelden dag bij de Rijksverzekeringsbank gestort is.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid doet van Ons besluit van goedkeuring en van de goedgekeurde Statuten afschrift aan de Rijksverzekeringsbank toekomen.

De goedkeuring der Statuten kan, geheel afgezien van de in het vijfde lid genoemde redenen, door Ons geweigerd worden, indien ten gevolge der goedkeuring het gezamenlijk aantal der voor risico der Rijksverzekeringsbank verzekerden lager zou dalen dan de eischen, door de verzekeringsstatistiek gesteld, toelaten. Het besluit tot weigering uit dezen hoofde wordt met redenen omkleed en in de *Nederlandsche Staatscourant* opgenomen.

Art. 68.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht binnen ééne maand na den dag, waarop het Besluit van goedkeuring der Statuten bij haar bestuur ontvangen werd, deze in hun geheel ter griffie van het Kantongerecht, in welks gebied de Bedrijfsvereeniging de plaats harer vestiging heeft, te doen inschrijven op de daartoe bestemde registers, en ze openbaar te maken in de *Nederlandsche Staatscourant*. Deze openbaarmaking geschiedt kosteloos. Een en ander geldt ook ten opzichte van goedgekeurde wijzigingen later in de Statuten aangebracht, en die door Ons zijn goedgekeurd.

Van bovengemelde inschrijvingen in de registers van het Kantongerecht kan een ieder kosteloos inzage nemen, en te zijnen koste uittreksels bekomen.

De Statuten, en evenzoo de wijzigingen daarin aangebracht, worden in de *Nederlandsche Staatscourant* doorloopend genummerd.

Een exemplaar van de *Staatscourant*, of van het bijvoegsel, waarin de Statuten, of daarin aangebrachte wijzigingen, zijn opgenomen, wordt door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid

aan ieder Kantongerecht toegezonden, en daar bewaard ter kostelooze inzage voor belanghebbenden.

Art. 69.

De Bedrijfsvereeniging bezit van af den dag bedoeld in het achtste lid van artikel 67 tot op den dag bedoeld in art. 94, eerste lid, rechtspersoonlijkheid.

Zij heeft voor gelijken duur het recht nieuwe leden op te nemen.

Art. 70.

In den naam der Vereeniging moet het woord „Bedrijfsvereeniging" voorkomen, onder toevoeging van eene nadere aanduiding.

Art. 71.

De Statuten der Bedrijfsvereenigingen moeten inhouden:

1°. den naam der Vereeniging en van de plaats harer vestiging;

2°. bepalingen omtrent de samenstelling en de bevoegdheden van het bestuur;

3°. bepalingen omtrent de vergadering der leden en de wijze waarop zij wettig besluiten kan;

4°. bepalingen omtrent de verplichting van het bestuur om eene ledenvergadering bijeen te roepen, als een in de Statuten te bepalen aantal leden zijn verlangen hiertoe schriftelijk te kennen geeft;

5°. bepalingen omtrent het aantal stemmen door de leden op hunne vergadering uit te brengen, en omtrent de wijze waarop zij zich op de vergadering kunnen doen vertegenwoordigen;

6°. bepalingen omtrent de toetreding en uittreding van leden;

7°. bepalingen omtrent de vervallenverklaring van het lidmaatschap;

8°. bepalingen omtrent de sectiën, indien deze gevormd worden;

9°. bepalingen omtrent de verkiesbaarheid en de wijze van verkiezing van de werkgevers-leden in de Commissie van arbitrage;

10°. bepalingen omtrent de bevoegdheden van de Commissie uit de werklieden;

11°. bepalingen omtrent het opbrengen der middelen, benoodigd voor de te storten bedragen van de waarborgsom en van de dekkingsom, voor de schadeloosstellingen, voor de bijdrage in de administratiekosten der Rijksverzekeringsbank, en tot dekking van de huishoudelijke uitgaven der Vereeniging. Geene bijdragen van werklieden, onder wat vorm ook, mogen rechtstreeks of zijdelings onder de bedoelde middelen voorkomen;

12°. bepalingen omtrent de registreering, de voorloopige kennisgeving en de aangifte der ongevallen, en omtrent de uitvoering van art. 74 laatste lid;

13°. bepalingen omtrent het onderzoek der ongevallen;

14°. bepalingen omtrent de uitbetaling der begrafenisgelden, omtrent de genees- en heelkundige behandeling van getroffen werklieden, omtrent de aanwijzing van den geneesheer voor die behandeling, en omtrent de gedurende den wachttijd uit te keeren gelden;

15°. bepalingen omtrent het voorschrijven van maatregelen ter voorkoming van ongevallen en de verzekering van de opvolging dier voorschriften;

16°. bepalingen omtrent de uitbetaling aan de leden van de Commissie uit de werklieden en aan de werklieden-leden der Commissie van arbitrage, alsmede aan den voorzitter der laatste Commissie, van de hun te kwijten vergoedingen, omtrent de aanwijzing van het vergaderlokaal voor deze Commissiën, en omtrent de betaling van de door haar gemaakte kosten;

17°. bepalingen omtrent het geldelijk bedrag, dat het bestuur der Vereeniging steeds te zijner beschikking moet hebben;

18°. bepalingen omtrent het indienen, nazien en goedkeuren van de jaarrekening;

19°. bepalingen omtrent de persoonlijke aansprakelijkheid der leden voor de schulden der Vereeniging, en omtrent hunne rechten op hare bezittingen; alsmede omtrent de verrekening hiervan ten opzichte van hen die ophouden lid te zijn;

20°. bepalingen omtrent de ontbinding en de liquidatie der Vereeniging,

en 21°. bepalingen omtrent de wijze waarop verandering in de Statuten kan worden aangebracht.

Art. 72.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging bestaat uit drie leden en wordt door de leden der Vereeniging gekozen. Wanneer het getal bij de Vereeniging aangesloten werkgevers meer dan zeven bedraagt, kan het aantal leden van het bestuur hooger worden gesteld, maar steeds moet dit getal oneven zijn.

Tot leden van het bestuur kunnen gekozen worden de aangesloten werkgevers, zoo deze natuurlijke personen zijn, en zij die door de werkgevers, de rechtspersonen inbegrepen, aan het hoofd van hunne onderneming of van een onderdeel daarvan geplaatst zijn.

Het bestuur vertegenwoordigt de Vereeniging in en buiten rechten.

De bij eene Bedrijfsvereeniging aangeslotene werkgevers, en de bij hen in dienst zijnde personen staan onder gelijke verplichting jegens haar bestuur, als de artikelen 36 en 53 hun opleggen jegens het bestuur van de Rijksverzekeringsbank, en zijn gehouden om aan haar bestuur inzage te verleenen van de boeken en bescheiden voor zooverre deze betrekking hebben op het aantal en het loon der verzekerden.

Het boekjaar der Bedrijfsvereeniging loopt van 1 Januari tot en met 31 December.

Art. 73.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht in het kantoor der Vereeniging, ter plaatse harer vestiging, een ongezegeld Vereenigingsregister te houden, dat vooraf door den kantonrechter gekanteekend en gewaarmerkt wordt, en behelzen moet:

a. de statuten der Vereeniging, en de daarin aangebrachte wijzigingen;

b. voldoende aanwijzing van den naam en de woonplaats van de leden; van de leden van het bestuur; van de leden van de Commissie uit de werklieden; van de leden van de Commissie van arbitrage, en van de plaatsvervangers;

c. het tijdstip van het begin en, bij uittreding of vervallenver-

klaring, van het einde van het lidmaatschap van ieder der leden der Bedrijfsvereeniging, voor het begin door hemzelven onderteekend;

d. het tijdstip van optreding en aftreding van de bestuursleden, van de leden der Commissie uit de werklieden, van de leden der Commissie van arbitrage, en van de plaatsvervangers;

e. aanwijzing voor elders wonende leden van het domicilie door hen gekozen binnen de gemeente, waarin de Vereeniging haar zetel heeft.

Dit Vereenigingsregister wordt steeds bijgehouden, en gedurende den tijd dat het kantoor geopend is, heeft een ieder het recht hiervan kosteloos inzage te nemen of voor zijne rekening afschrift of uittreksels te bekomen.

Art. 74.

Het lid eener Bedrijfsvereeniging is verplicht ten opzichte van zijne werklieden loonlijsten en een ongevallenregister te houden.

Het formulier voor de loonlijsten, en dat voor het ongevallenregister worden door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgesteld.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht op het behoorlijk bijhouden van de loonlijsten en van de ongevallenregisters toezicht te houden.

Het bestuur van de Rijksverzekeringsbank, en de Commissie uit de werklieden en die van arbitrage hebben te allen tijde het recht van de loonlijsten en de ongevallenregisters inzage en afschrift te nemen of te doen nemen.

Elk voorgekomen ongeval moet, behoudens het geval bedoeld in art. 52, derde lid, uiterlijk des avonds te zes uren op den derden dag, nadat het plaats greep, op het ongevallenregister zijn ingeschreven.

Een werkman, bij het lid eener Bedrijfsvereeniging werkzaam, aan wien in verband met het bedrijf een ongeval overkwam, heeft het recht inzage van het ongevallenregister te nemen of van zijnentwege te doen nemen, en alsnog onverwijld, in zijne tegenwoordigheid, inschrijving van het hem overkomen ongeval te vorderen, bijaldien deze op het tijdstip in het vorig lid bedoeld nog niet vanwege zijn werkgever blijkt geschied te zijn. Indien hieraan geen onmiddellijk gevolg wordt gegeven, verwittigt hij hiervan den Voorzitter van de Commissie uit de werklieden, die verplicht is het feit schriftelijk ter kennisse te brengen van het bestuur van de Rijksverzekeringsbank en van het bestuur van de Bedrijfsvereeniging.

Art. 75.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht, over voor te schrijven veiligheidsmaatregelen het advies in te winnen van de Commissie uit de werklieden.

Art. 76.

De Bedrijfsvereeniging is verplicht, aan den verzekerde, wien in den dienst van een harer leden een ongeval overkwam, als

schadeloosstelling vrije genees- en heelkundige behandeling te verleenen tot op het tijdstip zijner genezing, of, wanneer hij op den dag, waarop hij rente begint te trekken, nog niet genezen mocht zijn, tot op dien dag. Indien bedoelde werkman, ook nadat hem eene rente is toegekend, bij zijn werkgever in dienst blijft, en van het in art. 85, eerste lid, omschreven recht heeft gebruik gemaakt, verleent de Bedrijfsvereeniging hem, ook nadat hem eene rente is toegekend, vrije genees- en heelkundige behandeling, voor zooveel de gevolgen van het ongeval, dat hem trof, zulks vereischen.

Indien de verzekerde, als bedoeld in het vorige lid, ten gevolge van het hem overkomen ongeval overlijdt, keert de Bedrijfsvereeniging als schadeloosstelling dertigmaal het dagloon van den overledene uit aan dengene van zijne nagelaten betrekkingen, die voor de begrafenis heeft gezorgd; of bij ontstentenis van zulk eenen aan hem die de begrafenis uit eigen middelen bekostigd heeft en bedoelde uitkeering aanvraagt. Indien niemand de zorg voor de begrafenis op zich neemt, heeft deze vanwege en ten koste der Bedrijfsvereeniging plaats.

De wachttijd voor den verzekerde, als in het eerste lid bedoeld, duurt, te rekenen van af den dag waarop het ongeval plaats greep, dertien weken, of zooveel korter als de aangifte, bedoeld in art. 81, eerste lid, sub 2°., vroeger wordt gedaan, en eindigt alsdan op den dag waarop die aangifte gedagteekend is.

Onder wachttijd wordt verstaan de tijd, die, gerekend van den dag, waarop het ongeval plaats greep, zoo dit niet het overlijden van den getroffene ten gevolge had, verloopt tot op den dag dat hij, wegens nog voortdurende geheele of gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken, op verkrijging van eene rente aanspraak kan maken.

Van den dag van het ongeval tot op den dag waarop voor den getroffene de wachttijd eindigt, is de Bedrijfsvereeniging verplicht den verzekerde, als in het eerste lid bedoeld, zoolang zijne geheele ongeschiktheid tot werken duurt, als schadeloosstelling ten minste 70 pct. van zijn dagloon te verstrekken, en bij slechts gedeeltelijke ongeschiktheid hem te betalen zooveel als het loon dat inmiddels in of buiten den kring der Bedrijfsvereeniging door hem verdiend wordt, minder dan 70 pct. van zijn dagloon bedraagt.

Over de geheele of gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken oordeelt de door het bestuur der Bedrijfsvereeniging daartoe aangewezen geneesheer, bij schriftelijke en onderteekende verklaring, waarvan aan den getroffene een door het bestuur der Vereeniging gewaarmerkt afschrift wordt uitgereikt.

Neemt de getroffene met de uitspraak van den in het vorig lid bedoelden geneesheer geen genoegen, zoo heeft hij, wanneer een door hem zelven geraadpleegd geneesheer bij onderteekend geschrift een afwijkend oordeel uitbrengt, het recht te zijner keuze en op kosten der Bedrijfsvereeniging, het oordeel in te roepen van een der geneesheeren door de Commissie van arbitrage voor zijne woonplaats aangewezen. Het schriftelijk en onderteekend oordeel van dezen laatsten geneeskundige is alsdan beslissend.

Art. 77.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht aan de werklieden, die voor haar risico verzekerd zijn, kosteloos een exemplaar

van deze Wet, van de uit die Wet voortgevloeide algemeene maatregelen van Bestuur, en van de Statuten der Vereeniging uit te reiken.

Bij wijziging der Statuten heeft op gelijke wijze uitreiking plaats van een exemplaar der gewijzigde Statuten.

De eerste maal moet de in het eerste lid van dit artikel bedoelde uitreiking plaats hebben vóór den dag, waarop de Vereeniging het in het 2de lid van art. 2 (nieuw) bedoelde recht begint uit te oefenen.

Art. 78.

De bij het lid eener Bedrijfsvereeniging in dienst zijnde werklieden, kiezen uit hun midden eene vertegenwoordiging, die den naam draagt van *Commissie uit de werklieden.* Zij bestaat uit even veel leden als het bestuur der Vereeniging leden telt.

Voor elk lid der Commissie wordt een eerste en tweede plaatsvervanger gekozen, die hem, bij opvolging, vervangen, zoo hij verhinderd is op te treden, en die, zoo hij ophoudt lid te zijn, voor het overige gedeelte van den tijd, waarvoor hij gekozen is, insgelijks bij opvolging, in zijne plaats treden.

Indien de Commissie door het uitvallen van een als lid opgetreden tweeden plaatsvervanger onvoltallig is geworden, wordt eene nieuwe verkiezing voor een lid en alle ontbrekende plaatsvervangers uitgeschreven.

De leden der Commissie en hunne plaatsvervangers worden gekozen voor den tijd van vier jaren, en treden tegelijk af. De aftredenden blijven in functie tot zij vervangen zijn. Zij zijn terstond herkiesbaar.

De verkiezing van leden en plaatsvervangers geschiedt, onder leiding van het bestuur der Bedrijfsvereeniging, door middel van het stellen van candidaten. Elke vijf en twintig kiezers bezitten hiertoe het recht. De opgaven voor de candidaatstelling moeten om geldig te zijn evenveel verkiesbare personen aanwijzen als er keuzen te doen zijn. Indien binnen een te stellen termijn van dit recht geen gebruik is gemaakt, zoo heeft de candidaatstelling de eerste maal plaats door het bestuur der gemeente, waarbinnen de zetel der Vereeniging gevestigd is en later door de gezamenlijke in Art. 79, sub 8°. bedoelde Correspondenten. Indien slechts van ééne zijde candidaatstelling plaats greep, gelden de daarbij voorgedragenen als benoemd; anders heeft tusschen de verschillende lijsten van candidaatstelling eene stemming plaats. Mits onder behoorlijken waarborg voor het geheim der stemming, kan deze schriftelijk, met behulp van den dienst der posterijen, plaats hebben.

Voor het overige wordt alles wat betrekking heeft op wijze van verkiezing, op de kiesgerechtigheid en verkiesbaarheid, op de vaststelling der kiezerslijsten, en op het nazien der geloofsbrieven, geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Bij denzelfden maatregel van bestuur wordt bepaald, op welke wijze de Voorzitter der Commissie gekozen wordt en haar huishoudelijk reglement tot stand komt, alsmede wie als werkmanlid in de Commissie van arbitrage door haar kan gekozen worden, op welke wijze de werklieden-leden voor deze Commissie gekozen worden, en hoe de verificatie van hunne geloofsbrieven plaats heeft.

De Bedrijfsvereeniging is verplicht een zoo noodig behoorlijk

verwarmd en verlicht lokaal voor de vergaderingen der Commissie kosteloos beschikbaar te stellen.

De Commissie brengt aan de Bedrijfsvereeniging in rekening: 1°. de noodzakelijke uitgaven voor het drukken van het huishoudelijk reglement, en voor schrijfmateriaal; en 2°. de door haar leden als zoodanig gedane uitgaven voor reis- en verblijfkosten, en het geleden verlies van loon, beide volgens tarief bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen.

Indien over de krachtens het vorig lid ingediende rekening geschil ontstaat tusschen het bestuur der Bedrijfsvereeniging en de Commissie uit de werklieden, wordt dit geschil aan de beslissing der Commissie van arbitrage onderworpen.

Alle stukken, die betrekking hebben op de verkiezing van de leden en de plaatsvervangers in de Commissie uit de werklieden, of die van de Commissie uit de werklieden ingevolge de haar bij art. 79 toegekende bevoegdheden uitgaan, zijn vrij van het recht van zegel, van de formaliteit der registratie en, met inachtneming van de bij Koninklijk besluit vast te stellen voorschriften, vrij van briefport.

Art. 79.

Tot de bevoegdheden van de Commissie uit de werklieden behoort:

1°. het kiezen van werklieden-leden en hunne plaatsvervangers in de Commissie van arbitrage;

2°. het geven van advies over de in het vorig artikel bedoelde, haar vóór de vaststelling toe te zenden, kiezerslijsten van werklieden, binnen twee weken na ontvangst van deze lijsten;

3°. het instellen van beroep, indien een werkman, die, naar het oordeel der Commissie, ten onrechte op de in Art. 78, zesde lid, bedoelde kiezerslijst voorkwam of ook niet voorkwam, na de bedenking der Commissie daarop gehandhaafd of daarvan geweerd bleef;

4°. het geven van schriftelijk advies aan het bestuur der Vereeniging omtrent door dit bestuur aan de leden der Vereeniging voor te schrijven veiligheidsmaatregelen, hetzij op aanvrage van het bestuur der Bedrijfsvereeniging, hetzij eigener beweging. In het eerste geval moet het advies bij genoemd bestuur zijn ingekomen binnen veertien dagen na de dagteekening van de aanvrage om advies;

5°. het zich door een harer leden, of door een der Correspondenten, doen vertegenwoordigen bij het onderzoek van een ongeval, indien de getroffene zijn verlangen daartoe aan den Voorzitter te kennen geeft;

6°. het houden van toezicht, of, in het geval van Art. 85 (nieuw), eerste lid, de verzekerde het daar bedoelde loon werkelijk geniet; alsmede het onderzoeken of de bepaling van Art. 61 ambtshalve behoort te worden toegepast, en het ter kennisse brengen van de Rijksverzekeringsbank van haar oordeel dienaangaande;

7°. het richten van mededeelingen en het geven van advies aan het bestuur der Vereeniging en aan het bestuur van de Rijksverzekeringsbank, hetzij op aanvrage van deze colleges, hetzij eigener

beweging, omtrent alles wat, behalve het sub 5° en 6° genoemde, met betrekking tot de in deze wet voorgeschreven verzorging der verzekerde werklieden, de belangen van een of meer der voor risico der Vereeniging verzekerden raakt; alsmede het daaromtrent vragen van inlichtingen aan deze colleges.

Weigering tot verstrekking van deze inlichtingen zal door deze colleges met redenen worden omkleed;

8°. het benoemen van één of meer Correspondenten uit de vaste werklieden van elke der bij de Bedrijfsvereeniging aangesloten ondernemingen, en

9°. het hebben van toegang tot de bij de Bedrijfsvereeniging aangesloten ondernemingen, voor zooveel dit voor de vervulling van haar taak noodzakelijk is.

Art. 80.

Geschillen tusschen het bestuur der Bedrijfsvereeniging en voor risico der Vereeniging verzekerde werklieden ten aanzien van de uitvoering, toepassing en uitlegging van deze Wet en van de Statuten, worden, voor zoover deze bepalingen de werklieden betreffen, en de beslissing niet krachtens deze Wet is voorbehouden, onderworpen aan de beslissing van eene daartoe in te stellen *Commissie van arbitrage* bestaande uit een lid-voorzitter en zes gewone leden.

De Commissie van arbitrage beslist, voor zoover krachtens deze wet geen beroep openstaat, in hoogste ressort.

De scheidsrechtelijke procedure wordt geregeld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Het lid-voorzitter en zijn plaatsvervanger worden voor onbepaalden tijd benoemd, en zoo noodig geschorst en ontslagen, door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid. Bij voorkeur worden de zoodanigen benoemd die woonachtig zijn in de gemeente, waar binnen de zetel der Vereeniging gevestigd is.

Drie leden der Commissie worden door de bij de Vereeniging aangesloten werkgevers benoemd.

Drie leden der Commissie worden benoemd door de in art. 78 (nieuw) bedoelde Commissie uit de werklieden, overeenkomstig het bepaalde in den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in art. 78, zevende lid.

Voor elk der zes gewone leden van de Commissie van arbitrage, wordt, te gelijk met hen, een plaatsvervanger gekozen, die hem bij ontstentenis vervangt en in zijne plaats treedt voor zijn nog overigen diensttijd, indien hij ophoudt lid der Commissie te zijn.

Indien een als lid opgetreden plaatsvervanger uitvalt, heeft eene nieuwe verkiezing plaats voor een lid en de ontbrekende plaatsvervangers.

Voor de verkiesbaarheid, de wijze van verkiezing en de verificatie der geloofsbrieven van de plaatsvervangers van de gewone leden gelden dezelfde bepalingen als voor die leden zelven.

De gewone leden der Commissie worden gekozen voor zes jaren. Om de twee jaren treden twee hunner, één uit de leden-werkgevers en één uit de leden-werklieden, af, de twee eerste malen naar aanwijzing door het lot, vervolgens naar dienstjaren. De aftredenden zijn terstond herkiesbaar. Zij blijven in functie tot zij vervangen zijn.

De Commissie stelt zelve haar huishoudelijk reglement vast.

De Voorzitter of zijn plaatsvervanger belegt en leidt de vergaderingen. Hij is tot het bijeenroepen eener vergadering verplicht binnen ééne week, nadat hem dit door drie leden der Commissie schriftelijk verzocht is.

De Commissie kan geen besluiten nemen tenzij, behalve de Voorzitter, of zijn plaatsvervanger, een even getal leden, of hun plaatsvervangers, aanwezig zij, en dat even getal voor de helft uit door de werkgevers en voor de wederhelft uit door de Commissie uit de werklieden gekozenen bestaat. Zij beslist bij meerderheid van stemmen.

Is het in het vorig lid bedoelde getal oneven, dan hebben aan de talrijkste zijde zoovele leden, als het verschil bedraagt, aanvangende met den jongste in jaren, alleen eene raadgevende stem.

Het opmaken en vaststellen van de lijst dergenen, die door de werkgevers in deze Commissie kunnen gekozen worden, geschiedt door het bestuur der Vereeniging volgens het daaromtrent in de Statuten bepaalde.

Het opmaken en vaststellen van de lijst der als werkman voor deze Commissie verkiesbare personen, alsmede de wijze van openbaarmaking van deze lijsten, worden geregeld bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld in art. 78, zesde en zevende lid.

De Bedrijfsvereeniging stelt een vergaderlokaal, zoo noodig verlicht en verwarmd, ter beschikking van de Commissie, zoo dikwijls deze vergaderen moet, en de Commissie brengt aan de Bedrijfsvereeniging in rekening hare uitgaven voor drukwerk en schrijfmateriaal, alsmede ten behoeve van hare werklieden-leden vergoeding voor gemaakte kosten en voor gemis van loon op den voet als in art. 78, negende lid, ten behoeve van de leden der Commissie uit de werklieden bepaald is. De Voorzitter, of zijn waarnemende plaatsvervanger, kan gemaakte reiskosten in rekening brengen.

De Commissie wijst voor de onderscheidene gemeenten, waarin bij de Vereeniging aangesloten ondernemingen gevestigd zijn, twee of meerdere geneesheeren aan, binnen een kring van uiterlijk tien kilometer, van het gemeentehuis af gerekend, woonachtig, wier oordeel door een getroffen werkman, overeenkomstig het bepaalde in art. 76, laatste lid, kan worden ingeroepen.

Allen die als hoofden, als door dezen met bestuur of toezicht belasten, of als werklieden, met eene der ondernemingen, die bij de Bedrijfsvereeniging aangesloten zijn, in betrekking staan, zijn verplicht, indien zij door den Voorzitter der Commissie daartoe schriftelijk worden opgeroepen, voor haar te verschijnen, om over in geschil zijnde feiten en omstandigheden te worden gehoord. Aan de verschenen werklieden wordt door de Bedrijfsvereeniging vergoeding voor gemaakte reiskosten en voor gemis van loon verstrekt op den voet als in art. 78, negende lid, voor de leden van de Commissie uit de werklieden is bepaald.

De Commissie zendt van iedere beslissing schriftelijke mededeeling aan partijen en aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank. De mededeeling aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank gaat vergezeld van eene korte uiteenzetting van het punt in geschil.

Art. 81.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging is verplicht aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank aangifte te doen:

1°. binnen tweemaal vier en twintig uur na het overlijden, van elk sterfgeval, dat binnen den wachttijd van dertien weken ten gevolge van een ongeval in den zin dezer wet is voorgekomen;

2°. uiterlijk dertien weken na den dag van het ongeval, indien de getroffene volgens geneeskundige verklaring, gelijk deze geregeld is in art. 76, het zesde en zevende lid, alsdan nog gedurende meer dan zeven dagen vermoedelijk geheel of gedeeltelijk ongeschikt zal zijn tot werken. Bij deze aangifte wordt de verklaring van den geneesheer, door hem onderteekend, opgezonden.

Indien van een ongeval, dat het bestuur der Bedrijfsvereeniging aan opzet of dronkenschap meent te moeten toeschrijven, niet binnen driemaal vier en twintig uur, nadat het plaats greep, eene voorloopige kennisgeving, in te vullen op een daartoe door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vast te stellen formulier, aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank is ingeleverd, is het bepaalde in art. 29 op den getroffene of diens nagelatene betrekkingen, niet meer van toepassing.

Deze voorloopige kennisgeving heft de verplichting tot aangifte, als in het eerste lid bedoeld is, niet op.

De aangifte, in het eerste lid bedoeld, geschiedt overeenkomstig een formulier door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid daarvoor vast te stellen, met dien verstande, dat tevens worden medegedeeld de naam en de woonplaats van den werkgever, in wiens dienst de verzekerde werkzaam was, toen hem het ongeval trof. Bij de aangifte wordt gevoegd, of haar volgt binnen driemaal vier en twintig uur, een door den bedoelden werkgever gewaarmerkt uittreksel uit de loonlijst, voor zooveel deze op den getroffene betrekking heeft.

De uitzondering gemaakt in art. 52, derde lid, en de bepaling van het zesde lid, zijn ook op de aangifte en op de voorloopige kennisgeving in dit artikel bedoeld, van toepassing.

De aangifte en de voorloopige kennisgeving worden ingeleverd ten kantore van de posterijen, binnen welks kring de zetel der Bedrijfsvereeniging gevestigd is, of binnen welks kring het ongeval plaats greep.

Door dit kantoor wordt een bewijs van ontvangst afgegeven.

Art. 82.

Het bestuur van de Rijksverzekeringsbank beslist of aan den getroffene, of aan diens nagelatene betrekkingen, eene rente zal worden toegekend en, zoo ja, tot welk bedrag;

1°. indien het ongeval binnen den vollen wachttijd den dood van den getroffene ten gevolge had, zoo spoedig mogelijk na de aangifte van het sterfgeval; en

2°. in het geval, bedoeld in art. 81, eerste lid, sub 2°., binnen ééne maand na de dagteekening van het ontvangbewijs der aangifte.

Van deze beslissing wordt aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging en aan den getroffene, of aan diens nagelatene betrekkingen, binnen ééne week, nadat ze genomen werd, bij te adviseeren brief een afschrift toegezonden.

Indien tegen deze beslissing, zoo zij toekenning eener rente inhield, beroep wordt ingesteld, heeft inmiddels de uitbetaling van de termijnen der toegekende rente, wier bedrag daarna niet terug-

vorderbaar is, plaats voor rekening van de Bedrijfsvereeniging, die verplicht is het uitbetaalde bedrag, te gelijk met het in art. 83, eerste lid, bedoelde bedrag der dekkingssom, of zoo haar bij de eindbeslissing in beroep geene storting van het bedrag eener dekkingsom wordt opgelegd, op de eerste vordering der Rijksverzekeringsbank, aan deze te voldoen.

De Bedrijfsvereeniging verleent aan den getroffene, ook na het verstrijken van den wachttijd, tot op den dag dat hij rente begint te trekken, vrije genees- en heelkundige behandeling en ten minste 70 pct. van zijn dagloon, met dien verstande, dat in mindering van dat bedrag komt hetgeen inmiddels als loon voor verrichten arbeid, binnen of buiten den kring der Bedrijfsvereeniging, door hem verdiend wordt.

Art. 83.

De Bedrijfsvereeniging is verplicht voor elke ingevolge het vorig artikel vastgestelde rente, waarover de beslissing in staat van gewijsde is gegaan, als dekkingsom een bedrag te storten, waarvan de interest, gerekend tegen drie ten honderd 's jaars, gelijk is aan het bedrag der toegekende rente.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank stelt, zoodra de beslissing in staat van gewijsde is gegaan, het bedrag der dekkingsom vast, en geeft van dit bedrag, vermeerderd met de ingevolge art. 82, voorlaatste lid, gedane voorschotten, bij te adviseeren brief aan de Bedrijfsvereeniging kennis. Binnen acht dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering van dezen brief, moet dit bedrag, ook al wordt tegen de bepaling daarvan beroep ingesteld, door de Bedrijfsvereeniging gestort worden ten kantore der posterijen, binnen welks kring de zetel der Vereeniging gevestigd is. Voor de betaling wordt eene kwijting in duplo afgegeven. Uiterlijk op den daarop volgenden dag zendt de Bedrijfsvereeniging éóne dezer twee stukken aan het Bestuur der Rijksverzekeringsbank op.

De bepalingen van het eerste en tweede lid zijn op gelijke wijze van toepassing ten opzichte van de verhooging eener toegekende rente, zoodra de beslissing over deze verhooging in staat van gewijsde is gegaan.

Indien eene rente, of de verhooging van eene rente, ter dekking waarvan het bedrag gestort is, gedeeltelijk of geheel ophoudt verschuldigd te zijn, of bij eindbeslissing in beroep blijkt niet verschuldigd te zijn geweest, geeft de Rijksverzekeringsbank hiervan binnen drie dagen bij te adviseeren brief kennis aan de Bedrijfsvereeniging, onder opgave van het vrijgevallen bedrag, en stelt binnen drie dagen na de dagteekening van dezen brief, dat bedrag des noodig na aftrek van hetgeen de Rijksverzekeringsbank van de Bedrijfsvereeniging mocht te vorderen hebben, ten kantore der posterijen, binnen welks kring de zetel der Vereeniging gevestigd is, tegen afgifte van eene kwijting, ter harer beschikking.

Het als dekkingsom gestorte bedrag wordt door de Rijksverzekeringsbank niet afzonderlijk beheerd, maar in haar eigen kas opgenomen.

Herziening van de rente kan door de Bedrijfsvereeniging en door den getroffen werkman, of diens nagelatene betrekkingen, worden aangevraagd. Aan deze aanvrage wordt uiterlijk binnen vier weken gevolg gegeven.

Art. 84.

De rente, toegekend aan een verzekerde, die, toen hem een ongeval trof, bij het lid eener Bedrijfsvereeniging werkzaam was, of aan diens nagelatene betrekkingen, is verschuldigd door de Rijksverzekeringsbank, evenals in art. 22, eerste lid, ten opzichte van de overige verzekerden bepaald is, en op den voet als in art. 26, eerste en derde lid, is voorgeschreven.

Art. 85.

Indien een verzekerde, aan wien wegens gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken eene rente is toegekend, in dienst blijft bij den werkgever, in wiens onderneming hem het ongeval trof, of overgaat in den dienst van een ander lid der Bedrijfsvereeniging, waarbij zijn werkgever was aangesloten, en hij als zoodanig een loon ontvangt, dat, bij zijne rente gevoegd, ten minste gelijk bedrag uitmaakt, als zijn dagloon, en dit bedrag van rente en loon later gelijken tred houdt met het loon van soortgelijken werkman in dezelfde, of, waar deze ontbreekt, in soortgelijke onderneming, keert op zijn bij schriftelijke kennisgeving daartoe kenbaar gemaakt verlangen, mits gepaard gaande met de verklaring, dat hij bij een lid der Bedrijfsvereeniging werkzaam is, en het alsboven vereischte loon geniet, de Rijksverzekeringsbank het bedrag zijner rente uit aan Bedrijfsvereeniging of haar lasthebber, en wordt de rente door de Bedrijfsvereeniging of haar lasthebber aan den rentetrekker tegelijk met zijn loon uitbetaald.

Het in het vorig lid bepaalde gaat in op den eersten vervaldag der rente na den dag, waarop bij het Bestuur der Rijksverzekeringsbank de in het eerste lid bedoelde schriftelijke kennisgeving, met de daarbij behoorende verklaring, is ingekomen. Is de laatstbedoelde dag een Maandag, als dan op den tweeden vervaldag.

Het Bestuur der Rijksverzekeringsbank stuit de in het eerste lid bedoelde uitkeering aan de Bedrijfsvereeniging, indien van den betrokken verzekerde eene schriftelijke verklaring is ingekomen, dat hij zijne gedane kennisgeving intrekt, of indien haar blijkt dat de in het eerste lid gestelde voorwaarden voor de geldigheid dezer kennisgeving niet aanwezig zijn. De termijnen van rente worden alsdan van den eersten vervaldag, gerekend als in het vorige lid bepaald is, aan den getroffene zelven uitbetaald.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank gaat na de in het vorig lid bedoelde stuiting zoo spoedig mogelijk tot herziening van de aan den betrokken werkman toegekende rente over.

Art. 86.

Het bedrag der waarborgsom, bedoeld in art. 67 (nieuw), achtste lid, wordt gevonden, door de loonbedragen, in het vierde lid, sub 3o., van dat artikel bedoeld, voor elken werkgever afzonderlijk, te vermenigvuldigen met het cijfer der premie, hetwelk op het tarief, bedoeld in art. 43, is aangewezen voor het hoogste gevarenpercentage der gevarenklasse, waaronder het door hem uitgeoefende bedrijf gerangschikt is, en deze uitkomsten bijeen te tellen.

Het bedrag der waarborgsom wordt, ook al wordt beroep ingesteld, door de Bedrijfsvereeniging, vóór den in het achtste lid van

art. 67 (nieuw) bepaalden dag uitbetaald aan de Rijksverzekeringsbank ten kantore der posterijen, binnen welks kring de zetel der Vereeniging gevestigd is. Van deze betaling wordt eene kwijting in duplo afgegeven. Een dezer twee stukken wordt uiterlijk op den dag, volgende op dien waarop de betaling plaats greep, toegezonden aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid, die van de gedane betaling onverwijld kennis geeft aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Indien het bij de goedkeuring der Statuten bepaalde bedrag van de waarborgsom ten gevolge van ingesteld beroep, tengevolge van wijziging in de samenstelling der Bedrijfsvereeniging, tengevolge van wijziging in de loonbedragen harer leden, tengevolge van wijziging in het premie-tarief, tengevolge van het rangschikken van een of meer der werkgevers in eene andere gevarenklasse, of tengevolge van het bepaalde in het volgende lid, verandering moet ondergaan, geschiedt de vaststelling van het aan te vullen of vrij te komen bedrag door het bestuur der Rijksverzekeringsbank. Dit bestuur geeft hiervan, met opgave van de bedragen en de toelichting van deze, bij te adviseeren brief kennis aan de Bedrijfsvereeniging, welke binnen veertien dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering van dezen brief, ook al wordt beroep ingesteld, ten kantore als boven het ontbrekende aanvult of het vrijgekomen bedrag in ontvangst neemt. Voor deze betalingen wordt eene kwijting in duplo afgegeven, en, zoo de betaling eene aanvulling gold, wordt één dezer twee stukken op den dag, volgende op dien waarop de aanvulling plaats had, door het bestuur der Bedrijfsvereeniging aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank toegezonden.

Indien de opgave bedoeld in art. 89, tweede lid, loonbedragen aanwijst, die te zamen niet meer dan vijf ten honderd verschillen van het gezamenlijk loonbedrag, dat aan de laatste vaststelling van het bedrag der waarborgsom ten grondslag strekte, en sedert deze laatste vaststelling nog geen vijf jaren verloopen zijn, heeft uit hoofde van dit verschil geen nieuwe vaststelling van het bedrag der waarborgsom plaats.

Na verloop van tien jaren wordt het bedrag der waarborgsom voor elke honderd van het gemiddeld getal werklieden, onder de Bedrijfsvereeniging ressorteerende, door het bestuur der Rijksverzekeringsbank gesteld op één tiende van de bedragen, die in die jaren door de Bedrijfsvereeniging als dekkingsom zijn moeten gestort worden, gedeeld door de gemiddelde aantallen van honderd werklieden die in elk van die jaren bij de leden der Vereeniging werkzaam waren. Bij latere wijziging van het gemiddeld getal werklieden ondergaat het bedrag dienovereenkomstige verandering. Overschietende getallen van werklieden beneden de honderd worden daarbij in dier voege verrekend, dat getallen onder de vijftig verwaarloosd worden, en getallen van vijftig en daarboven voor honderd rekenen.

Het gestorte bedrag van de waarborgsom wordt door de Rijksverzekeringsbank niet afzonderlijk beheerd, maar in haar eigen kas opgenomen.

De Rijksverzekeringsbank is aan de Bedrijfsvereeniging over het bedrag der waarborgsom, voor zooverre dit door haar, wegens vorderingen harerzijds tegenover de Bedrijfsvereeniging, niet be-

hoefde te worden aangesproken, van af den dag der storting tot op den dag dat de Bedrijfsvereeniging eindigt, verschuldigd eene interest van drie ten honderd 's jaars, uit te betalen in vier gelijke termijnen op door het bestuur der Rijksverzekeringsbank te bepalen vervaldagen. Deze termijnen van rente worden betaalbaar gesteld aan de Bedrijfsvereeniging of haar lasthebber ten kantore der posterijen als boven, tegen afgifte van kwijting.

De Rijksverzekeringsbank is bevoegd het als waarborgsom gestorte bedrag te verminderen met elk bedrag, dat de Bedrijfsvereeniging aan haar verschuldigd is, en dat niet binnen den gestelden termijn is voldaan.

Indien ten gevolge hiervan het als waarborgsom gestorte bedrag zoodanig verminderd is, dat het bestuur der Rijksverzekeringsbank onverwijlde aanvulling noodzakelijk acht, geeft het bij te adviseeren brief van het bedrag der vereischte aanvulling kennis aan de Bedrijfsvereeniging, welke gehouden is binnen veertien dagen na de dagteekening van het adviseeringsbewijs van dien brief, het aangegeven bedrag ten kantore als boven te storten. Voor deze betaling wordt eene kwijting in duplo afgegeven, en een dezer twee stukken wordt uiterlijk op den dag, volgende op dien waarop de betaling plaats had, door de Bedrijfsvereeniging aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank toegezonden.

Indien de aanvulling in het vorig lid bedoeld niet binnen den gestelden termijn heeft plaats gehad, en het bestuur der Rijksverzekeringsbank acht hiervan aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid kennis te moeten geven, vervalt met den dag dier kennisgeving van rechtswege voor de Bedrijfsvereeniging het haar volgens het tweede lid van art. 2 toegekende recht.

Bij het eindigen der Bedrijfsvereeniging vervalt hare verplichting tot het gestort hebben bij de Rijksverzekeringsbank van de waarborgsom. Bij de overneming van haar boedel wordt van het als waarborgsom gestorte bedrag door de Rijksverzekeringsbank afgetrokken, wat zij alsdan nog van de Bedrijfsvereeniging mocht te vorderen hebben, en een bedrag gelijkstaande aan het overblijvende aan haar uitgekeerd.

Art. 87.

De Bedrijfsvereeniging is, als vergoeding voor de diensten van de Rijksverzekeringsbank, over elk verschenen kalenderjaar aan deze verschuldigd twee derden van het bedrag, dat verkregen wordt door het totaal der administratiekosten over dat jaar te deelen door het getal der in dat jaar volgens deze wet verzekerden, en deze uitkomst te vermenigvuldigen met het gemiddeld getal vaste en losse werklieden, dat in den loop van dat jaar bij de leden der Bedrijfsvereeniging werkzaam was.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bepaalt, op voorstel van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, den Raad van Toezicht gehoord, welke rubrieken van de uitgaven der Bank tot de administratiekosten behooren.

Jaarlijks, vóór den 1sten Februari, deelt het bestuur der Rijksverzekeringsbank bij te adviseeren brief aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging het uit dezen hoofde door de Bedrijfsvereeniging verschuldigde bedrag mede.

Vóór den 15den Februari daaraanvolgende betaalt de Bedrijfs-

vereeniging het opgegeven bedrag ten kantore van de posterijen, binnen welks kring de zetel de Vereeniging is gevestigd. Voor de betaling wordt kwijting in duplo afgegeven. Uiterlijk op den 15den Februari moet één dezer twee stukken aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank worden toegezonden.

Ingeval eene Bedrijfsvereeniging nog geen vol kalenderjaar bestaat, of indien zij met ingang van een anderen datum dan den 1sten Januari het recht, bedoeld in het tweede lid van art. 2 (nieuw), verliest, wordt de in het eerste lid bedoelde vergoeding berekend, alsof zij die over een vol jaar verschuldigd was.

Art. 88.

Viermaal 's jaars, met eene tusschenruimte van minstens twee maanden, vraagt het bestuur der Rijksverzekeringsbank van het bestuur der Bedrijfsvereeniging een uit de loonstaten getrokken opgave van het aantal vaste en van het aantal losse werklieden, dat, op een telkens door het bestuur der Bank te bepalen dag, bij ieder der leden van de Bedrijfsvereeniging werkzaam was. Deze opgave moet binnen twee dagen na de aanvrage aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank worden ingezonden.

Het formulier voor deze opgave wordt door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vastgesteld.

Art. 89.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging zendt jaarlijks vóór 1 Mei aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid een verslag in van de werkzaamheden der Vereeniging gedurende het laatstverloopen kalenderjaar.

Bij dit verslag wordt gevoegd eene opgave, voor elk lid der Vereeniging afzonderlijk, van het loonbedrag, als bedoeld in art. 67 (nieuw), vierde lid, sub 3°.

Art. 90.

Het bestuur der Rijksverzekeringsbank is belast met het toezicht op de Bedrijfsvereeniging, voor wat de naleving van deze Wet en van de Statuten der Vereeniging betreft.

Indien aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank blijkt, dat de Bedrijfsvereeniging de bepalingen van deze Wet of van hare Statuten niet behoorlijk naleeft, zoomede indien andere verkeerdheden worden ontdekt, schrijft het bestuur der Bank het bestuur der Bedrijfsvereeniging bij te adviseeren brief aan, om aan deze feiten een einde te maken. Wordt aan deze aanschrijving niet binnen dertig* dagen voldaan, of herhalen zich gedurende dien tijd de bovenbedoelde feiten, dan geeft het bestuur der Bank van de ontdekte ongeregeldheden en verkeerdheden kennis aan onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Acht het bestuur der Bedrijfsvereeniging, dat het niet verplicht is aan de aanschrijving van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank gevolg te geven, zoo kan het binnen acht dagen na de dagteekening van het bewijs van adviseering der aanschrijving in beroep gaan, onder mededeeling hiervan aan onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Het verloop van den in het tweede lid genoemden termijn van dertig dagen wordt, tot dat de beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, opgeschort. De eindbeslissing treedt in de plaats van de aanschrijving.

Art. 90 *bis*.

De Rijksverzekeringsbank opent met de Bedrijfsvereeniging eene rekening-courant, waarop zij haar debiteert voor de betalingen, die de Vereeniging aan haar te doen heeft, en voor die welke door de Bank aan haar gedaan zijn, en haar crediteert voor de betalingen die aan haar door de Vereeniging gedaan zijn en voor die welke zij aan de Vereeniging te doen heeft. Saldo's brengt zij op de rekening van het volgende boekjaar over. Zij debiteert de Vereeniging niet voor gedekte renteuitkeeringen, noch crediteert haar voor den interest van de als dekkingsom gestorte bedragen.

Vóór den 1sten Maart wordt door haar aan de Bedrijfsvereeniging een afschrift van de rekening-courant over het laatstverloopen boekjaar, in duplo, bij te adviseeren brief, toegezonden. Voor zooveel haar noodig dunkt, voegt zij hierbij in afzonderlijk schrijven eene toelichting van één of meer der op de rekening-courant voorkomende posten.

Indien de Bedrijfsvereeniging tegen deze rekening-courant geene bedenkingen heeft, zendt zij één van de beide afschriften, door haar bestuur voor akkoord geteekend, vóór den 1sten April, aan de Rijksverzekeringsbank terug.

Heeft zij bedenkingen, dan brengt zij deze, eveneens vóór den 1sten April, schriftelijk ter kennis van het bestuur der Rijksverzekeringsbank. Het bestuur der Rijksverzekeringsbank stelt, na deze bedenkingen overwogen te hebben, vóór den 1sten Mei de rekening-courant vast, en geeft van deze hare beslissing, op de geschilpunten met redenen omkleed, onder toezending van een afschrift der vastgestelde rekening-courant in duplo, bij te adviseeren brief, kennis aan de Bedrijfsvereeniging.

Tegen deze beslissing staat aan de Bedrijfsvereeniging tot den eersten Juni beroep open. De eindbeslissing in beroep treedt alsdan voor de eerste beslissing in de plaats, en geldt als goedkeuring van de rekening-courant van de zijde der Bedrijfsvereeniging.

Gaat de Bedrijfsvereeniging niet in beroep, dan zendt zij vóór den 1sten Juni een der twee afschriften, bedoeld in het vierde lid, voor akkoord geteekend, aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank op.

Art. 91.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging kan, behalve krachtens het recht toegekend in art. 90, derde lid, en art 90*bis*, vijfde lid, in beroep komen ter zake van de beslissingen van de Rijksverzekeringsbank over de toekenning eener rente, over het bedrag dezer rente en het herzien van dat bedrag, over het bedrag van de waarborgsom en het verhoogen of verlagen van dit bedrag, en over de bijdrage bedoeld in art. 87 (nieuw).

Art. 92.

De Rijksverzekeringsbank heeft tegenover de Bedrijfsvereeniging, en bij de vereffening tegenover de in art. 96 bedoelde werkgevers,

die tot haar behoord hebben, eene rechtsvordering voor alle betalingen, die de Bedrijfsvereeniging, of de bedoelde werkgevers, krachtens de bepalingen dezer wet, aan haar te doen hebben.

Vorderingen van de Rijksverzekeringsbank op de Bedrijfsvereeniging en op werkgevers die tot haar behoord hebben, als bedoeld in het eerste lid, alsmede vorderingen van de Bedrijfsvereeniging op de bij haar aangeslotene of aangesloten geweest zijnde werkgevers, vormen eene bevoorrechte schuld, met gelijken voorrang als in art. 50 is omschreven.

Volgt op de aanmaning door de Rijksverzekeringsbank aan de Bedrijfsvereeniging, of aan de werkgevers, in het eerste lid bedoeld, bij te adviseeren brief toegezonden, om hare vorderingen te voldoen, de uitbetaling niet binnen den bij die aanmaning gestelden termijn, welke termijn ten minste drie weken moet loopen, dan vaardigt de Voorzitter van het bestuur der Rijksverzekeringsbank een dwangbevel uit, medebrengende het recht van parate executie, dat executoir verklaard wordt door den President van de Rechtbank, binnen welker gebied het bestuur der Rijksverzekeringsbank zijn zetel heeft. De slotbepalingen van art. 49 zijn hierbij van toepassing.

Art. 93.

Indien een werkgever uit eene Bedrijfsvereeniging treedt, of volgens de Statuten van het lidmaatschap vervallen wordt verklaard, of ook na de erkenning der Vereeniging tot haar toetreedt, is het bestuur der Bedrijfsvereeniging verplicht, daarvan ten spoedigste schriftelijk kennis te geven aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Bij de kennisgeving van de toetreding van een werkgever wordt eene schriftelijke, door hemzelven onderteekende verklaring van zijne toetreding overgelegd, en worden voorts opgegeven:

1°. naam, voornaam en woonplaats van den toegetreden werkgever en de naam van zijne onderneming met de daarin uitgeoefende bedrijven;

2°. het getal van de vaste werklieden, die in het laatst verschenen kalenderjaar, op den eersten dag van de maanden Januari, April, Juli en October, zoomede van de werklieden, die op den derden dag vóór de dagteekening der kennisgeving bij hem werkzaam waren, of, indien de onderneming nieuw wordt opgericht, het getal vaste werklieden, dat hij schriftelijk verklaart voornemens te zijn aanstonds in dienst te nemen, en

3°. het in art. 67, vierde lid, sub 3°., bedoelde loonbedrag.

Afschrift van de door het nieuwe lid onderteekende verklaringen omtrent de in het vorig lid, sub 2°. en 3°., bedoelde opgaven, wordt bij de in het vorig lid bedoelde kennisgeving opgezonden.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bepaalt, het bestuur der Rijksverzekeringsbank gehoord, binnen drie weken na de ontvangst der in het eerste lid bedoelde kennisgeving, den dag en het uur, waarop voor den werkgever, zoowel tegenover de leden der Vereeniging als tegenover derden, de Rijksverzekeringsbank inbegrepen, het lidmaatschap der Vereeniging wordt geacht ingegaan of geëindigd te zijn, en geeft hiervan onverwijld aan het bestuur van de Bedrijfsvereeniging en aan den betrokken werkgever, bij te adviseeren brief, kennis.

De erkenning van den toegetreden werkgever als lid der Bedrijfsvereeniging wordt geacht niet te hebben plaats gehad, indien niet vóór den in het vorig lid bedoelden dag de door zijne toetreding noodzakelijk geworden verhooging van het bedrag der waarborgsom, ook al wordt beroep ingesteld, door de Bedrijfsvereeniging gestort is.

Art. 94.

Het volgens art. 67 (nieuw) aan de Bedrijfsvereeniging toegekende recht wordt door Ons, onder bepaling van dag en uur, ingetrokken:

1°. indien het bestuur der Rijksverzekeringsbank, na ontvangst van de vierde der in art. 88 bedoelde opgaven, of na ontvangst van eene kennisgeving van uittreding of van vervallenverklaring van het lidmaatschap als bedoeld in art. 93, aan Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid kennis geeft, dat de Bedrijfsvereeniging niet meer voldoet aan de in het eerste lid van art. 66 (nieuw) gestelde voorwaarden, en het bestuur der Bedrijfsvereeniging, op deze kennisgeving door Onzen genoemden Minister gehoord, niet te zijnen genoegen heeft aangetoond, dat het niet meer voldoen aan de bedoelde voorwaarden van voorbijgaanden aard is;

2°. indien het Ons ten gevolge van het niet naleven door eene Bedrijfsvereeniging van de Wet of van hare Statuten in het belang van den Staat, van de niet bij haar aangesloten werkgevers, of van de werklieden, bij hare leden werkzaam, noodzakelijk voorkomt;

3°. binnen vier weken nadat door de Bedrijfsvereeniging het verzoek daartoe bij Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid is ingediend.

Ons besluit is met redenen omkleed, en wordt door Onzen voornoemden Minister, binnen drie dagen na de dagteekening, ter kennisse gebracht van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, van het bestuur der Bedrijfsvereeniging, en van de werkgevers, die leden der Vereeniging zijn of ook in de daaraan voorafgaande twee en vijftig weken als lid tot haar behoord hadden.

Een werkgever, die behoorde tot eene Bedrijfsvereeniging op den dag, waarop aan deze, ingevolge het bepaalde sub 2° van het eerste lid, het recht, haar volgens art. 67 (nieuw), eerste lid, verleend, wordt ontnomen, kan in de eerste tien jaren daaraanvolgende geen lid eener Bedrijfsvereeniging worden, tenzij hij ten genoegen van Onzen voornoemden Minister kunne aantoonen, dat hij, wat hemzelven betreft, stiptelijk al zijne verplichtingen, uit de Wet en uit de Statuten der Bedrijfsvereeniging, waartoe hij behoorde, voortvloeiende, was nagekomen.

Art. 95.

De Bedrijfsvereeniging eindigt, hetzij door Onze intrekking, of het van rechtswege vervallen, van het haar overeenkomstig art. 67 (nieuw), eerste lid, verleende recht, hetzij des nachts ten twaalf uur na het uitspreken van het vonnis, waarbij zij in staat van faillissement is verklaard.

Van af het uur dat de Bedrijfsvereeniging geëindigd is, zijn de werklieden, in dienst bij hare leden, verzekerd voor risico der Rijksverzekeringsbank.

De Vereeniging wordt geacht uiterlijk dertien maanden na haar einde te blijven voortbestaan alleen voor zooverre dit noodig is: 1°. voor de vereffening en de afwikkeling harer zaken, en 2°. voor de bepaling en de verrekening der vorderingen welke de Rijksverzekeringsbank nog op haar verkrijgen mocht, hetzij ingevolge de verhooging van eene vroeger toegekende rente, hetzij tengevolge van de toekenning eener rente ter oorzake van een vóór het einde der Vereeniging voorgekomen ongeval.

Onze Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid bepaalt, wie in het eerste in lid één bedoelde geval met de vereffening belast is, alsmede welke vergoeding hem door de Vereeniging wordt uitbetaald. Onze genoemde Minister kan den eerst met de vereffening door hem belaste, indien zulks wenschelijk blijkt, door een ander vervangen.

De vereffening geschiedt, in de beide in lid één bedoelde gevallen, in overleg met en onder goedkeuring van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, voor zooverre betreft de voldoening der alsnog ingevolge deze Wet haar tegenover de Vereeniging toekomende vorderingen, en de verrekening van hetgeen aan de Bedrijfsvereeniging bij haar einde van de Rijksverzekeringsbank toekomt.

Bij de vereffening heeft de Rijksverzekeringsbank tegenover de Bedrijfsvereeniging eene vordering voor de contante waarde van het bedrag waarmede eene door de Bedrijfsvereeniging gedekte rente vermoedelijk zal verhoogd worden.

Het bedrag der in het vorig lid bedoelde verhooging wordt door het bestuur der Rijksverzekeringsbank vastgesteld op grond van een geneeskundig onderzoek van elken rentetrekker wiens rente voor verhooging in aanmerking kan komen. Dit onderzoek geschiedt door drie geneeskundigen: één door het bestuur der Rijksverzekeringsbank, één door het bestuur der Bedrijfsvereeniging, en de derde door deze beide aan te wijzen. De kosten van dit onderzoek worden bij de vereffening aan de Bedrijfsvereeniging in rekening gebracht.

Bij de vereffening worden door de Rijksverzekeringsbank voor de bedragen, die als dekkingsom door de Bedrijfsvereeniging gestort zijn, en wier rente nog loopt, door minstens twee leden van het bestuur der Rijksverzekeringsbank gewaarmerkte bewijsstukken afgegeven, waarbij de Rijksverzekeringsbank zich verplicht, op den derden dag nadat de rente, ter dekking waarvan elk dier bedragen gestort is, ophoudt geheel of gedeeltelijk verschuldigd te zijn, aan toonder tegen kwijting en overgave van het bewijsstuk het geheel of gedeeltelijk vrijgekomen bedrag uit te betalen. Na iedere uitbetaling wordt dit bewijsstuk vernietigd, en indien slechts een gedeelte van het daarop vermelde bedrag werd uitbetaald, op gelijken voet als in het eerste lid is aangegeven, een nieuw bewijsstuk voor het overblijvende bedrag aan toonder uitgereikt.

Op het bewijsstuk wordt vermeld: 1°. het bedrag der dekkingssom; 2°. de naam en voornaam van den rentetrekker; 3°. de dag en de plaats van zijn geboorte; 4°. zijn woonplaats op den dag der afgifte, en 5°. indien zijn rente op een bepaalden dag afloopt, die dag.

Is het bedrag gestort tot dekking van renteuitkeering aan meerdere personen, zoo wordt het bedrag, naar evenredigheid van de door elk van hen getrokken rente, verdeeld, en voor elk gedeelte van het bedrag een afzonderlijk bewijsstuk afgegeven.

Voor zoover de houder van het bewijsstuk zorg draagt, dat zijn naam en woonplaats bij het bestuur der Rijksverzekeringsbank bekend is, geeft dit bestuur hem ten spoedigste kennis van het niet meer of niet meer geheel verschuldigd zijn der rente.

Het formulier voor bovenbedoeld bewijsstuk wordt vastgesteld door Onzen Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid.

Ingeval het bewijsstuk tengevolge van brand, watersnood, schipbreuk of dergelijk buitengewoon voorval is teloor gegaan, is de Wet van 30 Mei 1847 (*Staatsblad* n°. 26) van toepassing.

Art. 96.

Indien bij de buitengerechtelijke of gerechtelijke vereffening van den boedel eener bedrijfsvereeniging blijkt dat hare goederen ontoereikend zijn, om aan hare uit deze Wet en hare Statuten voortvloeiende verplichtingen en de door haar aangegane verbintenissen te voldoen, zijn de werkgevers, die bij haar einde leden waren, of in het jaar daaraan voorafgaande ophielden leden te zijn, tot dekking van het tekort verplicht, en wel, indien bij de Statuten niet anders is bepaald, voor gelijke deelen, met dien verstande dat zij ook gezamenlijk voor ieders aandeel in den omslag borg blijven. De aansprakelijke werkgevers zijn gehouden tot onmiddellijke betaling van hun aandeel in den omslag, vermeerderd met vijftig ten honderd, of zooveel minder als de vereffenaar of curator voldoende acht, tot voorloopige dekking van een naderen omslag voor de kosten van invordering en voor het aandeel van hen, die in gebreken mochten blijven aan hunne verplichting te voldoen.

Art. 97.

Met hechtenis van ten hoogstens zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden wordt gestraft: 1°. het plegen van opzettelijke onjuistheid in de volgens de bepalingen dezer wet te verstrekken opgaven of verklaringen; 2° het opzettelijk geven van onware inlichtingen omtrent de feiten en omstandigheden, als bedoeld in art. 80 (nieuw), negentiende lid; 3°. het opzettelijk overhalen van een werkman, of diens nagelatene betrekkingen, tot verzwijging van een dien werkman bij een lid der Bedrijfsvereeniging in zijne onderneming overkomen ongeval; en 4° het opzettelijk afhouden van een getroffen werkman als sub 3° of diens nagelatene betrekkingen, van het instellen van beroep, ter zake van eene schadeloosstelling, hetzij door gift, belofte of voorspiegeling, hetzij door rechtstreeksche of zijdelingsche bedreiging.

De in dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven, en ten aanzien van de poging er toe geldt art. 45 van het Strafwetboek.

Art. 98.

Behoudens het bepaalde in het vorig artikel, wordt met hechtenis van ten hoogstens drie maanden of met geldboete van ten

hoogstens drie honderd gulden gestraft: 1°. de werkgever die eene onjuiste opgave doet aan het bestuur van zijne Bedrijfsvereeniging, voor zoover dit bestuur die opgave behoeft, om aan de bepalingen van deze Wet te voldoen; 2°. de werkgever, die niet, of niet behoorlijk voldoet aan het bepaalde in art. 74 (nieuw), eerste en vijfde lid, of de inzage bedoeld in het zesde lid van dat artikel weigert te verleenen; 3°. de werkgever, die van een in zijne onderneming voorgekomen ongeval niet terstond, nadat dit hem bekend werd, kennis geeft aan het bestuur der Bedrijfsvereeniging; 4°. het niet verschijnen, of het weigeren om inlichtingen te geven, volgens het bepaalde in art. 80 (nieuw), negentiende lid; 5° het doen van eene onjuiste opgave in het uittreksel uit de loonlijst, als bedoeld in art. 81 (nieuw), vierde lid; 6°. het niet doen op tijd van de aangifte, bedoeld in art. 81 (nieuw), eerste lid; en 7°. het doen van onjuiste opgave, als bedoeld in art. 66 (nieuw) vierde lid, in art. 67 (nieuw) vierde lid, sub 2°. en 3°., in art. 89 (nieuw) tweede lid, en in art. 93 (nieuw), tweede lid, sub 2°. en 3°.

Met hechtenis van ten hoogstens ééne maand of met geldboete van ten hoogstens honderd gulden: 1°. het begaan van onjuistheden in alle verdere opgaven, die volgens de bepalingen dezer wet door de Bedrijfsvereeniging moeten verstrekt worden, en 2°. het niet of niet behoorlijk voldoen aan het bepaalde in art. 48 (nieuw), eerste lid, in art. 72 (nieuw), vierde lid, in art. 75 (nieuw), in art. 77 (nieuw), in art. 79 (nieuw), sub 7°., tweede zinsnede.

De in dit artikel strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als overtredingen.

Het bepaalde in artikel 87 (oud), tweede lid, is op het bepaalde in dit artikel van toepassing.

Art. 99.

Met de opsporing van de feiten, bedoeld in art. 90 (nieuw) tweede lid, 97 (nieuw) en 98 (nieuw), zijn belast alle in art. 89 (oud), eerste lid, bedoelde personen.

Art. 100.

Op de leden eener Bedrijfsvereeniging, en de bij hen in hunne verzekeringsplichtige ondernemingen in dienst zijnde werklieden zijn niet van toepassing de artikelen 20, 43—51, 52, 56 voor wat de schadeloosstellingen betreft, die niet in eene rente bestaan, artt. 57, 58, 68 wat aangaat de daarin genoemde artt. 47, 48, en art. 69, sub *b*.

Art. 101.

Het bepaalde in art. 22, omtrent eene geheele of gedeeltelijke ongeschiktheid tot werken, gaat voor een getroffene, die bij het lid eener Bedrijfsvereeniging werkzaam was, toen hem het ongeval overkwam, in na afloop van zijn wachttijd, als bepaald in art. 76, derde lid.

De in art. 24 bedoelde schadeloosstelling voor begrafeniskosten wordt niet door de Rijksverzekeringsbank, maar door de Bedrijfsvereeniging uitgekeerd, indien de overleden werkman bij het lid eener bedrijfsvereeniging werkzaam was, toen hem het ongeval trof.

Het bestuur der Bedrijfsvereeniging heeft ten opzichte van een voor haar risico verzekerde, wien een ongeval trof, dezelfde bevoegdheden, die in art. 30 aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank zijn toegekend, en met dezelfde gevolgen voor den getroffene, zoo deze weigert zich aan het krachtens die bevoegdheden voorgeschrevene te onderwerpen.

Het bepaalde in art. 76 (oud) geldt, zoo de bedoelde werkman bij het lid eener Bedrijfsvereeniging werkzaam was, toen hem het ongeval trof, niet van de Rijksverzekeringsbank, maar van die Bedrijfsvereeniging.

Het bepaalde in art. 80 (oud), vijfde lid, geldt niet ten opzichte van den termijn van rente, als daar bedoeld, die verschuldigd was aan den werkman, of diens nagelaten betrekkingen, indien hem het ongeval trof, toen hij werkzaam was bij het lid eener Bedrijfsvereeniging. De bedoelde termijn van rente wordt aan die Bedrijfsvereeniging uitgekeerd.

Evenzoo wordt aan de Bedrijfsvereeniging uitgekeerd eene, ingevolge art. 31, eerste lid, (*collato* het derde lid) niet uitgekeerde termijn van rente, voor zoover daarover niet ingevolge het tweede lid van dat artikel anders is beschikt, en het ongeval, waaruit de rente voortvloeide, den getroffene in dienst van een lid der Bedrijfsvereeniging overkwam.

KUYPER.

